ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. UITGEEFSTER:
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429
Hoofdredacteur: J. H. RITMAN
EERSTE BLAD
Directeur: G. MOLENAAR

De Indo-Europeesche Militair.

Naar aanleiding van de mededeeling der regeering aan den Volksraad terzake van de wederopenstelling van de werving van Europeanen in Indië voor het leger hier te lande op de voorwaarden als voor uit Nederland uitgezonden Europeesche militairen zijn of zullen worden vastgesteld, schrijft een militaire medewerker ons:

De regeering heeft inmiddels ingezien, dat voor de reeds in dienst zijnde hiergeworven Europeanen, uit billijkheidsoverweging eenige bepalingen gewijzigd moesten worden. Zoo heeft zij nu bepaald, dat de Europeesche militairen, die de geschiktheid voor een Europeesche kaderbetrekking niet kunnen verwerven en op wier diensten niettemin prijs wordt gesteld, dadelijk nadat die ongeschiktheid is gebleken een vast verband kunnen aangaan op de voorwaarden als hiervoor bedoeld.

Een andere catagorie van Indo-Europeesche militairen in het leger zijn zij, die bij het uitkomen van de Militaire Bezoldigingsregeling in Februari 1925 tot de vóór dien z.g. inheemsche troepen behoorden. Hadden deze militairen voldaan aan de eischen voor Europeesche kaderbetrekkingen (Europeesch brigadier en hooger) dan wel waren zij in eenig aanbevelingsregister voor een speciale betrekking opgenomen, dan konden zij op de voorwaarden van uitgezonden Europeesche soldaten worden opgenomen. Was dit echter niet het geval, dan werd hun de keus gelaten het leger te verlaten of op de voorwaarden als vastgesteld voor Amboneezen en Manadoneezen door te dienen.

Hierin school een onbillijkheid, omdat eischen, als hiervoor bedoeld, niet werden gesteld aan de uitgezonden Europeesche militairen. Wel werd in Nijmegen een onderzoek ingesteld naar de verstandelijke ontwikkeling van de adspirant-fuseliers, doch dat kon natuurlijk voor hiergeborenen ook plaats hebben.

Ook deze categorie wordt in betaling met Eur. soldaten gelijkgesteld.

Ter uitvoering van het vorenstaande heeft de legercommandant nu nog het navolgende bepaald.

De werving van Europeanen, die h.t.l. hunne militieplichten goed hebben vervuld, wordt voor wat betreft de infanterie-, artillerie-, cavalerie-, en genietroepen onbeperkt opengesteld, met dien verstande dat slechts zij tot een verbintenis kunnen worden toegelaten, die voldoen aan de bij alg. order vastgestelde eischen voor indiensttreding en den leeftijd van 25 jaar nog niet hebben bereikt. De werving van Europeanen wordt opgedragen aan de betrokken plaatselijk militaire commandanten; de aanvragen tot verkrijging van de noodige machtiging voor de miliciens, die in aansluiting met het einde van hun werkelijken dienst als zoodanig, eene verbintenis als vrijwillige wenschen aan te gaan, kunnen evenwel — mits zulks tijdig geschiedt — door de betrokken korpscommandanten worden ingediend, in welk geval deze gezaghebbenden, indien de gevraagde machtiging wordt verleend, den betrokken pl. mil. cdt. met de beschikking in kennis zullen stellen.

Verlaat de milicien het leger met groot verlof, dan zal op den veranderingsstaat worden vermeld of hij al dan niet geschikt moet worden geacht een vrijwillige verbintenis als Europeesch soldaat bij het leger aan te gaan. Dit kan tot komische incidenten aanleiding geven. Stelt men zich slechts voor een controleur B.B. of ingenieur, die bij het verlaten van den dienst na zijn opleiding ongeschikt wordt geacht voor Europeesch soldaat, maar geschikt voor bestuursambtenaar en waterstaatsman!...

Verder is bepaald dat Europeanen, die als milicien den rang van wachtmeester of sergeant hebben bekleed als brigadier titulair in vrijwilligen dienst kunnen worden genomen. Milicien brigadiers kunnen slechts als fuselier in dienst worden genomen.

Het instituut der aanbevolen militairen blijft gehandhaafd, zoodat de Europeanen, die hunne eerste oefening bij de militie h.t.l. hebben volbracht, zich zoowel voor eene verbintenis als gewoon soldaat als voor een verband als aanbevolen militair kunnen aanmelden.

De Indo-Europeesche militairen, die nu in dienst zijn, kunnen zooals reeds gezegd dadelijk worden gelijkgesteld, als uit een verklaring van den korpscommandant blijkt, dat zij als Europeesch soldaat goed voldoen.

Verder zijn er nog eenige bepalingen gemaakt voor de Europeesche militairen, die een niet-Europeesche kaderbetrekking vervullen. Zij kunnen met terugstelling van een rang gelijkgesteld worden met Europeesche militairen wat hun inkomen betreft.

Voor het onvermoeid ijveren van de voormannen van het I. E. V. is dit alles wel een succes.

Uit de Indische Pers.

Bestrijding van extremistisch gevaar.

De *Ind. Ct.* vestigt er de aandacht op dat er in het Garoetsche thans een vereeniging is welke zich de bestrijding van het extremistisch gevaar tendoel stelt. Zij is in het leven geroepen door een der Inheemsche leden van den Provincialen Raad, die de loyauteit aan het Nederlandsche gezag terecht beschouwt als een der voorwaarden voor een gezonde en rustige ontwikkeling van Indië tot een zelfstandiger geheel. De *Ind. Ct.* zegt dat men de resultaten van een dergelijke actie heeft af te wachten, maar dat inmiddels reeds gewezen kan worden op de groote beteekenis, welke zij voor de naaste toekomst kan hebben, en op de wenschelijkheid om er van overheidswege de grootste interesse voor te toonen.

Thans is de situatie aldus, dat de overheid haar belangstelling slechts uitstrekt tot het economisch belang en het lichamelijk heil van de bevolking. Zij doet alles wat mogelijk is om de massa economisch en physiek sterker te maken. Millioenen worden jaarlijks uitgegeven tenbehoeve van den landbouw en den gezondheidsdienst. Wij bestrijden de plagen, welke den Inheemschen landbouw en het Inheemsche volk bedreigen. Wij trachten door de oprichting van landbouwscholen, ziekenhuizen, polklinieken en een stelselmatige verbetering van de volkshuisvesting het Inheemsche volk economisch en lichamelijk gezond en sterk te maken.

Maar zijn geest laten wij onberoerd en geven wij over aan degenen, die hem vergiftigen met haat tegen het Nederlandsche gezag en afkeer van den arbeid der Westerlingen.

Dat moet zich wreken. En 't hééft zich gewroken.

Als dit volk, dat waarlijk wáárd is in alle opzichten geholpen te worden, ook naar den geest gezond wil worden, dan zal de overheid hare passieve houding ten aanzien van de geestelijke infectie der massa toch moeten laten varen en dienen om te zetten in een positieve bestrijding ervan, even grondig en even doelbewust, als thans de lichamelijke ziekten en kwalen bestreden worden.

De koloniale ethiek zal het Nederlandsche gezag geen afbreuk doen. Integendeel. Zij zal het nieuwe, vooral moreele krachten toevoeren. Maar de eenzijdigheid van de koloniale ethiek, die de economische nooden en de lichamelijke infectie gevaarlijker acht dan de geestelijke vergiftiging — *zij* is oorzaak van een verwording, welke op een catastrophe moet uitloopen!

De Regeeringsverklaring.

In de juist ontvangen Deli-bladen heeft de regeerings-verklaring een goede pers.

De *Deli Ct.* verheugt er zich over dat de regeering in deze verklaring naar alle zijden goed voor den dag is gekomen en schrijft dan verder:

Wie deze verklaring met aandacht leest, die zal haar met ons toejuichen als systematisch, bondig en vooral logisch. Reeds de indeeling in 3 deelen, ten aanzien der motieven voor het onderzoek, de voorloopige resultaten ervan en het verder regeeringsbeleid jegens de volksbeweging, voldoet aan strenge eischen van zakelijkheid en stelselmatigheid.

Daarbij heeft — zeldzaam geval — de regeering zich weten te beperken tot een bondigheid, die zeer gunstig afsteekt bij al hare vroegere verklaringen en uiteenzettingen, en waarmee zij meer zal bereiken dan met de grootste uitvoerigheid.

Omtrent de verdere houding der regeering ten aanzien van de P.N.I., schrijft het blad:

Wij zouden met vele anderen en met het volksraadslid mr. Fruin, zooals wij vroeger hebben uiteengezet, gaarne gezien hebben, dat de P.N.I. tot een staatsgevaarlijke vereeniging zou zijn verklaard. Ofschoon dus de houding van de regeering verder jegens de P.N.I. als zeer toegevend moet worden erkend, zoo blijft deze slechts in overeenstemming met de vroegere houding der regeering. In dit opzicht — wij geven het gaarne toe — blijft de regeering zichzelf gelijk.

De *Sum. Post* zegt:

Samenvattend meenen wij de verklaring der regeering een waardig document te mogen noemen, een uiting van een vastberaden bewind, dat zich van zijn kracht bewust is en aan dit bewustzijn den wil ontleent om in alle kalmte de gebeurtenissen, die het ontmoet onder de oogen te zien, zonder zich daarbij van den zèlf gekozen weg te laten brengen door druk van links of rechts. Mag, wat dit laatste betreft, het ve leden wel eens reden tot klachten hebben gegeven, van deze regeeringsverklaring kan zeker niet worden gezegd, dat zij een vasten zin mist. Moge het zoo blijven!

NEDERLANDSCH - INDIË.

DE POSTVLUCHTEN.

Te Jask.

Het laatste retourvliegtuig is, naar Aneta meldt, 18 Januari te Jodhpur en 19 dezer te Jask gearriveerd.

De „Kortenaer."

Men seint ons uit 's-Gravenhage dd. 19 Jan.:

De aankomst van Hr. Ms. torpedobootjager *Kortenaer* te Gibraltar is door zwaar weer vertraagd.

Voor de Marine.

Uit den Helder wordt gemeld, dat de mijnenveger voor de Indische marine den 19den dezer aldaar te water gelaten is.

De K. 13.

Uit Sibolga seint Aneta dat daar de K. 13 is gearriveerd.

De Gemeentelijke Inkomstenbelasting.

Aneta verneemt in verband met de motie-Burgersdijk in den Bataviaschen gemeenteraad om de gemeentelijke Inkomsten Belasting te vervangen door opcenten op de Lands I.B., dat de Commissie voor de Financiëele verhouding tusschen het Land en de locale ressorten reeds eenigen tijd geleden tot overeenstemming te dezer zake is gekomen. Een der nog voorloopige beslissingen, die de commissie onlangs heeft genomen, was deze, dat de commissie in het algemeen geen aanleiding aanwezig acht, om aan de gemeenten de vrijheid te laten tot het heffen van een eigen I.B. De heffing in den vorm van opcenten zou voldoende vrijheid laten voor aanpassing aan de plaatselijke omstandigheden.

Men kan hieraan de beteekenis hechten, dat indien de regeering het advies van de commissie overneemt, er een definitief einde zal worden gemaakt aan het heffen van een eigen I.B. door de Indische gemeenten.

De heer W. Ruys Bzn. ter Oostkust.

Met de *Bondowoso* is te Belawan aangekomen een der directeuren van den Rotterdamsche Lloyd, de heer W. Ruys Bzn., die een inspectiereis door Indië maakt.

Behalve de heer Wm. Ruys Bzn. is volgens de *Deli Ct.* naar Indië gekomen de heer Z. L. Dekkers, een zoon van den firmant van Ruys & Co. te Antwerpen, die de tournée van den heer Ruys medemaakt. Ter ontvangst van den directeur zijn eveneens naar Deli gekomen de heeren F.D. Bouman, vertegenwoordiger van de Internatio, afdeeling Scheepszaken, te Batavia en H.G.J. ter Marsch, inspecteur van den Rotterdamschen Lloyd in Ned. Indië.

Stokvis naar Indië.

Naar Aneta meldt zal de heer J.E. Stokvis in April voor een kort bezoek naar Indië komen.

Directeur B.O.W.

Met ingang van 3 Mei is, gelijk wij destijds hebben aangekondigd, benoemd tot directeur B.O.W. in de plaats van ir. E.H.M. Uljee de hoofdambtenaar ter beschikking mr. dr. J.A.M. van Buuren.

Plotseling overleden.

Gisteren is naar Aneta meldt plotseling te Tjisompet, in het Garoetsche, overleden de ondernemings arts tevens belast met den civiel geneeskundigen dienst, dr. P.H.S. de Laat de Kanter.

De doodsoorzaak is onbekend.

De Boordersplaag.

Onze correspondent te Soekaboemi schrijft ons:

Hebben de eigenaren van theetuinen in de omstreken van Tjiomas, last van de xyleborus kevers, naar wij vernemen hebben thans de *hoema's* in dezelfde streek last van hoema-boorders. Men verwacht ook hierin een misoogst.

REGEERING EN GEMEENTE.

Het Ontslag van den heer Schüling.

Naar aanleiding van de kwestie betreffende het tot aftreden gedwongen lid van den Semarangschen gemeenteraad, den heer Schüling, terzake waarvan in een der laatste vergaderingen van den gemeenteraad van Batavia de heer Van Zalinge critiek geoefend heeft op het standpunt der regeering, met het gevolg, dat de Bataviasche raad spoedig een motie in gemelden zin zal behandelen, ontving Aneta van bevoegde zijde de volgende mededeelingen (die het standpunt der regeering toelichten. — *Red. B. N.*).

Het gemeentebestuur kan alleen dan zijn taak op bevredigende wijze vervullen, wanneer bij vrijgehouden wordt van den invloed van persoonlijke belangen, hetgeen hier te lande meer op den voorgrond treedt naarmate de gemeenten een ruimer arbeidsveld entameeren en belangrijke contracten moeten afsluiten inzake de levering van goederen, aanbestedingen, pachten, huren etc.

Men denke hierbij aan de werkzaamheid der gemeente op het gebied van waterleiding, verkeer, verlichting en grondpolitiek, waarbij het algemeen belang eischt, dat de gemeentepolitiek niet beïnvloed wordt door particuliere belanghebbenden.

Dat een neiging hiertoe kan bestaan ligt voor de hand en klachten over zulke gevallen kwamen ook in Indië herhaaldelijk voor.

De bestrijding van misbruiken is echter hierom zoo moeilijk, omdat vaak niet gemakkelijk aantoonbaar is, waar werkelijk misbruik aanwezig is; verder bestaat er dikwijls door persoonlijke banden in de kring van het gemeentebestuur zelf aarzeling om in twijfelachtige gevallen in te grijpen. Ook voor de Regeering en andere toeziende autoriteiten zou het onderzoek in dergelijke gevallen dikwijls bezwaarlijk zijn.

Het systeem in Nederlandsche en Indische gemeentewetgevingen aanvaard is daarom dit, dat in het algemeen eenige gevallen opgenoemd worden, waarin het raadslidmaatschap onvereenigbaar is met bepaalde belangenrelaties, terwijl bovendien voorgeschreven is, dat raadsleden zich zullen onthouden om mede te stemmen in zaken, welke hun persoonlijk en/of hun verwanten of echtgenooten aangaan of waarin zij als gelastigden betrokken zijn.

Bij overtreding dezer voorschriften kan de Gouverneur-generaal (of in het hervormd gebied Gedeputeerden) tot ontheffing van het raadslidmaatschap overgaan met inachtneming van een bepaalde procedure, waartoe raadpleging van den betrokken gemeenteraad behoort.

Uiteraard kunnen de hierbedoelde bepalingen slechts van nut zijn, indien zij streng toegepast worden zonder aanziens des persoons.

In het Semarangsch geval nu was een bij het raadslid verbonden belangenrelatie aanwezig, terwijl hij tevens verzuimde zich te onthouden van medestemmen over hem persoonlijk betreffende zaken. Dit was voor de regeering aanleiding om in te grijpen met inachtneming van de voorgeschreven procedure.

Uit het voorgaande blijkt, dat het hier slechts te doen is geweest om handhaving van een in de wet terwille van de goede werking der decentralisarie neergelegd beginsel.

De vraag of hier vermenging van algemeene met persoonlijke belangen plaatsgehad heeft moest in het systeem der wet buiten beschouwing blijven. De vraag kon slechts zijn: of er wettelijke voorschriften overtreden waren en of het mogelijk was hiermede de hand te lichten.

De Regeering was van oordeel, dat een overtreding inderdaad had plaatsgehad en dat het niet mogelijk was daaraan voorbij te gaan.

Geen Resultaat.

De te Padang gehouden besprekingen tusschen het landbouwsyndicaat Zusuma en de Vereeniging voor land- en mijnbouw en industrie ter Westkust van Sumatra, ten behoeve van de vorming van een Zuid- en West Sumatrasyndicaat, hebben niet tot een resultaat geleid, meldt Aneta.

De Vaderlandsche Club.

Op Donderdag 23 Jan. a.s., des avonds te 7 uur, zal de heer J. A. van Staveren, lid van het hoofdbestuur der V.C. in de soos „Phoenix", te Rangkas, een causerie houden.

Telegraafnieuws.

Het B.B. Radiotelegraafkantoor Wahaai is tot nader bericht gesloten. Telegrammen gaan van Amboina c.q. Neira Merauke of Dobo per post.

VORSTENLANDSCHE ZAKEN.

Bestuursconferentie.

Reeds 2 malen (op 10 December 1929 en 10 Januari 1930) hebben de gouverneurs van Soerakarta en Jogjakarta, de Pangeran Adipati Ario Mangkoenagoro, de Pangeran Adipati Ario Pakoealam en de Rijksbestuurders van Soerakarta en Jogjakarta gezamenlijk vergaderd teneinde in het belang van eene goede samenwerking de gemeenschappelijke belangen der 4 Vorstenlandsche zelfbesturen te bespreken. Hierdoor toch zal uniformiteit verkregen kunnen worden, de positie der zelfbesturen hechter worden, terwijl men elkander zoude kunnen opwekken tot zelfwerkzaamheid en vrijwillige moderniseering der bestuursvoering. En door deze systematische besprekingen zullen stellig alle hinderpalen, die een vlotte en vruchtbare samenwerking belemmeren, uit den weg geruimd worden.

Op de reeds gehouden vergaderingen is o.m. het ondervolgende besproken geworden:

ad. 1. Oprichting van een Kirtya-instituut als te Bali. Op initiatief van resident Caron werd te Bali eene stichting in het leven geroepen tot bescherming van de Balische literatuurschat, neergelegd in geschriften, aangezien deze literatuurschat, langzaam aan het verdwijnen was.

Ook voor Soerakarta en Jogjakarta wordt het zeer gewenscht geacht een dergelijke stichting in het leven te roepen, want ook hier is de Javaansche literatuurschat merkbaar aan het verdwijnen.

Een stichting als wordt beoogd dien uit den aard der zaak over fondsen te kunnen beschikken voor aanschaffing van origineele werken danwel kopieën van te Solo en Djokja zeldzaam voorkomende geschriften.

De musea in Nederland en andere Europeesche rijken, evenzoo het museum te Batavia, die alle beschikken over Inlandsche werken zooals bovenbedoeld, zullen aangezocht worden die werken in bruikleen af te staan, danwel daarvan kopieën te verstrekken.

Het kapitaal der stichting zal worden bijeengebracht door de 4 zelfbesturen en zal ter zake ook eene regeeringssubsidie worden aangevraagd, danwel het verzoek worden gedaan om de stichting te doen deelen in de opbrengst eener groote geldloterij, evenals is geschied ten opzichte van het Kirtya-instituut te Bali;

ad. 2. Koloniale tentoonstelling te Parijs in het jaar 1930. Door de 4 zelfbesturen is overeengekomen dat elk naar vermogen eene subsidie zal verleenen.

ad. 3. Afkondiging van nieuwe en wijziging van bestaande verordeningen zal geschieden na voorafgaande bespreking. Zoo veel mogelijk zal uniformiteit betracht worden in de salaris-, pensioen-, onderstand-, verlof- en wachtgeldregelingen ten aanzien der Vorstenlandsche Zelfbestuurs-ambtenaren en in de voorschriften betreffende belastingen-landrente, gemeente-financiën, rijkswerken, irrigatie, boschwezen, marktwezen enz.

In het kort gezegd zullen op de vergaderingen besproken worden alle factoren welke van belang zijn voor het voortbestaan der zelfbesturen en zal er naar gestreefd worden middels zelfwerkzaamheid een en ander te bereiken.

Bewaking van Archiefstukken.

De ontdekking van het wegnemen van archiefstukken, afkomstig van het Hoofdparket, werpt wederom een schril licht op de wijze, waarop bij sommige landsdiensten documenten worden bewaakt, schrijft een medewerker.

Meermalen gebeurt het dat personen, die z.g. „inzage" vragen, van de toegestane vriendelijke vergunning schromelijk misbruik maken, om niet te gewagen van het personeel van den Dienst, hetwelk uithoofde van den aard hunner betrekking, toegang heeft of weet te verkrijgen, tot het archief.

Het is allernoodzakelijkst, dat tegen dit euvel wordt opgetreden. Ongetwijfeld bestaan er bij de verschillende Departementen strenge bevelen hieromtrent, doch het schijnt nog altijd mogelijk te wezen, dat er grove misbruiken plaats vinden.

Ons zijn eenige gevallen bekend, voor de waarheid waarvan wij instaan, hoe, door blijkbaar onvoldoende toezicht belangrijke documenten zijn verdwenen.

In het archief van een Rechts College in Ned.-Indië bevond zich o.m. het dossier van zekeren X. Hierin lag een stuk, waaruit duidelijk bleek dat een der voornaamste getuigen zich had schuldig gemaakt aan hetgeen men pleegt te noemen „valschheid in geschrifte". Dit stuk werd op de een of andere manier uit het dossier gelicht en vervangen door een „afschrift", zoodat uit den aard der zaak niets meer kon blijken, hetwelk op valschheid in geschrifte kon wijzen.

Een ander geval: In 's Lands Archief worden o.a. bewaard alle Eigendomsacten, welker dateering langer dan een eeuw terugwijst. Nu was er, een tijd is het al geleden, te Batavia een zeer belangrijk proces hangende betreffende een zeer groot landerijen complex, waarop twee bekende Chineesche families gelijke aanspraken maakten.

Jaren hebben de discussies hierover geduurd; eene oplossing scheen moeilijk te vinden, waar beide families inderdaad gedurende geslachten, vrijwel gelijke voordeelen van de landerijen hadden getrokken. Het Hof besliste eindelijk ten voordeele van een der partijen.

Nu wilde het toeval, dat iemand voor het naspeuren van oude eigendomsrechten ook om inzage dier oude registers vroeg, welke hem werden verstrekt.

Hij werd alleen gelaten en kon rustig zijn arbeid verrichten. Toevallig viel zijn oog op een der eigendomsacten van het land, waarover jaren geleden was geprocedeerd en uit pure nieuwsgierigheid volgde hij de verschillende, opvolgende acten van eigendom, waarbij de eene acte steeds verwees naar eene voorgaande. Totdat hij kwam aan een plaats in het Register, waar de betrekkelijke acte van eigendom had behooren te zitten, doch er niet was. Daartegen vertoonde het register duidelijk de sporen dat daaruit bladzijden waren *weggescheurd!*

Nog een ander staaltje van onoordeelkundig archiefbeheer: Het hoofd van een der Departementen ging met verlof naar Nederland. Met dezelfde boot reisde, voor hetzelfde doel, een ambtenaar van dat Departement. Op 'n morgen, dat het hoofd zich in zijn hut bevond, bezig met het een of ander, fladderden plotseling eenige papiersnippers het patrijspoortje binnen.

Tot groote verbazing van het hoofd, ziet hij op een dier snippers zijn eigen handschrift en paraaf. Wat bleek toen? Uit die snippers had het hoofd dadelijk herkend een belangrijk stuk, waarvan de behandeling o.a. was opgedragen aan den ambtenaar, mede aan boord van dien mailstoomer.

Hoewel met verlof, dus buiten dienstverband tot het hoofd staande, bekende die ambtenaar, aan den tand gevoeld, dat hij eenige bundels archiefstukken had medegenomen, om aan boord „af te doen" en daarna spoedigst terug te zenden.

Met het bewuste stuk had hij geen raad geweten en het dan maar verscheurd en prijs gegeven aan wind en oceaan.

Hij bofte echter niet en kwam, na ommekomst van zijn verlof,... niet meer op zijn plaats terug.

Ons nummer van heden

(Vier bladen).

BINNENLAND.

Mr. dr. J.A.M. van Buuren is benoemd tot directeur B.O.W.

De provinciale raad van West-Java behandelde de kiesquotient kwestie. De uitslag der verkiezingen zal opnieuw worden vastgesteld.

De heer J.E. Stokvis komt in April voor een kort bezoek naar Indië.

Het postvliegtuig is op weg naar Holland te Jask aangekomen.

NEDERLAND.

De *Van Galen* is 18 dezer naar Curaçao vertrokken. De *Hertog Hendrik* repatrieert.

BUITENLAND.

Geruchten doen de ronde dat ook andere mogendheden ter marine-conferentie genoodigd zullen worden, waaronder ook Nederland.

De liberalen in Britsch-Indië teekenden protest aan tegen de actie der extremisten.

Nieuwe gevechten in China.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Understood that other naval-powers will be invited to participate naval-conference.

Liberals in India protested against action of extremists.

New fights in China.

DE BIJBLADEN.

Het Derde Blad: Waar gaat het in Indië met het Leger naar toe I door gen. Gerth van Wijk. — Nu de Postvluchten voorloopig zijn stopgezet. — Nederlandsch en Buitenlandsch nieuws. — Radiocauserie van de Generals Motors. — Feuilleton.

Het Vierde Blad: Sportnieuws. — Wetenschap en Techniek. — Off. Berichten.

De Provinciale Raad.

(Vergadering van Maandag 20 Januari).

Voorzitter de gouverneur van West-Java.

De Geloofsbrieven.

Om 10 minuten over 10 opent de voorzitter de vergadering. Hij heet de leden van harte welkom en stelt het eenige punt van de agenda: het onderzoek der geloofsbrieven, der nieuw inkomende verkozen leden, aan de orde. Op zijn verzoek belasten de heeren W.H. van der Veen, jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman en R. Iskandar Brata zich in commissie met het onderzoek.

De heer de Savornin Lohman maakt dan op verzoek van den voorzitter den uitslag van het onderzoek bekend. De meerderheid van de commissie verklaart zich voor het niet-toelaten van al die leden, die verkozen zijn in die districten, met betrekking tot welke het stemkantoor bij de vaststelling van den uitslag de kiesquotient foutief heeft berekend.

Spr. deelt mede, dat de minderheid der commissie (de heer Iskandar Brata) er den voorkeur aan geeft alle verkozen leden toe te laten: De G.G. heeft bij de benoeming der overige leden rekening gehouden met de gemaakte fouten.

De voorzitter deelt mede met een en ander rekening te hebben gehouden, toen hij zijn voordracht van de te benoemen leden indiende. Hij heeft die voordracht, nadat de kwestie zich had voorgedaan, niet veranderd. De wijziging in de Provincie-ordonnantie komt de gerezen bezwaren voldoende tegemoet. Naar de meening van spr. zou een nieuwe stemming geen wijziging van beteekenis brengen.

Spr. vraagt of Raden Iskandar Brata zich niet wil aansluiten bij de meerderheid der commissie.

De heer Iskandar Brata antwoordt zijn standpunt te handhaven.

De heer Atak Soeardi vraagt, of de vergadering, zooals zij hier zit, oordeelt over het al dan niet toelaten der verkozen leden.

De voorzitter antwoordt bevestigend. Hij betoogt verder, dat hij bij het opmaken van zijn voordracht der te benoemen leden in de eerste plaats heeft gezocht naar menschen, die de belangen van West-Java kunnen vertegenwoordigen en behartigen. Spr. meent die menschen te hebben gevonden. Pas in tweede instantie heeft spr. zijn aandacht aan de politieke gezindheid van de verschillende candidaten gewijd. Spr. meent, dat die politieke kleur verder buiten beschouwing kan blijven.

De heer Wiratakoesoemah vraagt, of de stemkaarten bij de nieuwe vaststelling van den uitslag der verkiezingen opnieuw moeten worden genummerd?

De voorzitter antwoordt, dat de ordonnantie daaraan geen twijfel laat.

De heer Roep meent, dat er te veel zaken ter sprake komen, die niets met de agenda hebben uit te staan. Zoo behoeft de voorzitter zeker niet aan den Raad de toelichting op zijn voordracht te geven, welke hij zoo juist gegeven heeft. Spr. dringt er op aan, dat de Raad zijn waardigheid zal handhaven: zij kan dit slechts doen door de Wet te handhaven. Hij beveelt den Raad aan zich met de zienswijze van de commissie met algemeene stemmen te vereenigen.

De heer Iskandar Brata vindt in de woorden van den heer Roep aanleiding zich bij de meerderheid van de commissie aan te sluiten.

De heer Wiranatakoesoemah meent, dat er in de secretarie-nota over de toepassing van art. 40 (2) van de Java provincie kiesordonnantie (de berekening van de kiesquotiënt) een onjuistheid staat. Spr. stelt het geval, dat men te doen heeft met een district, dat in de bezetting van één zetel voorziet.

De heer Blaauw maakt de heer Wiranatakoesoemah er op attent, dat er in dat geval van geen kiesquotiënt sprake is. Dan is degene, die de meeste stemmen op zich heeft vereenigd, gekozen.

De heer Thamrin zegt, dat hij hem nog steeds niet duidelijk is, wie over het al dan niet toelaten van de verkozen leden beslissen, de volledige vergadering zooals zij nu zit, of slechts de benoemde leden en zij, tegen wier toelating de commissie geen bezwaren maakt.

De voorzitter en de heer Blaauw stellen den heer Thamrin gerust en herhalen, dat de volledige vergadering beslist.

De heer Amin Soekahar vraagt, of men niet eerst dient uit te maken, of het stemkantoor bij de vaststelling van den uitslag der verkiezingen inderdaad fouten heeft gemaakt.

De voorzitter antwoordt, dat zulks voldoende is vast komen te staan.

De heer Ostmeier meent, dat er uit de gemaakte fouten niet anders kan voortvloeien, dan dat de Raad besluit de betrokken leden niet toe te laten. Politieke gevoelens komen hierbij totaal niet in geding. Een degelijke beslissing is ook tegenover de kiezers niet anders dan rechtvaardig.

De heer Wiranatakoesoemah wil door den Raad uitgemaakt zien, of de stemkaarten al dan niet opnieuw moeten worden genummerd.

De voorzitter antwoordt, dat de raad hier niets mee te maken heeft. De Ordonnantie laat hier geen twijfel.

De voorzitter stelt dan het voorstel overeenkomstig de meening van de commissie aan de orde. Niemand verklaart zich tegen het voorstel en dus verklaart de voorzitter het voor aangenomen.

Tot slot deelt de voorzitter mede, dat het stemkantoor overeenkomstig art. 45 der kiesordonnaatie binnen veertien dagen opnieuw den uitslag der verkiezingen zal vaststellen zal. Hij sluit hierna de vergadering te tien minuten voor elf.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Azië, Afrika Amerika, en Europa.

Op Woensdag 22 Januari 1930 wordt om 9.30 v/m een Hollandsche mail gesloten voor Azië, Afrika, Amerika en Europa per s. s. *Koningin der Nederland*". Voor Nederland wordt behalve een zeepost ook nog een overland-mail gesloten via Marseille; brieven en briefkaarten voor Nederland gaan uitsluitend per overland-mail.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de gewesten Riouw, Djambi, Sumatra's Oostkust, Tapanoeli en Atjeh. Laatste lichting aangeteekende stukken ten 8.30 v/m.

Chichester naar Batavia.

Aneta-Reuter seint ons uit Singapore: De vlieger Chichester, die een vlucht maakt naar Australië, is hedenochtend om 7 uur 45 uit Singapore naar Batavia vertrokken. (Men zie onder Telegrammen Alg. Nieuws).

Nader wordt gemeld, dat men de vlieger, vanmiddag om half drie op Tjililitan verwacht.

Consul-generaal van België met Verlof.

De heer G. van Schendel, consul-generaal van België, zal 5 Februari met de *J. P. Coen* met verlof naar Europa vertrekken en einde van dit jaar weer hier ter stede terugkeeren.

„Jeugdzorg".

De voor de stichting „Jeugdzorg" georganiseerde avond in den Stadsschouwburg alhier mag alleszins geslaagd heeten. De zaal was vrijwel uitverkocht, en al bleven er velen weg wegens sociale verplichtingen elders, hoofdzaak voor het doel van den avond was, dat de plaatsen verkocht waren en de toegangsgelden in het laadje van het comité waren gevloeid.

De bloemenverkoop werd uitnemend geëntameerd en er was vrijwel niemand in de zaal, die niet in ruil voor een tuiltje bloemen nog een extra penningske geofferd had voor het goede doel. Ook de programma's vlogen natuurlijk weg.

De bazaar was een compleet succes. Alles wat er was: handwerk, boudoirlampjes en wat dies meer zij, vond gretig aftrek.

Een welverdiend woord van dank werd even voordat het doek opging voor het eerste bedrijf van het tooneelstuk gebracht aan allen, die aan het welslagen meegewerkt hadden.

Daarna begon de opvoering van „Phyllis", het bekende blijspel van mr. C.P. van Rossem door den Soekaboemischen Kunstkring.

Wij behoeven aan deze opvoering geen gedetailleerde bespreking te wijden. Volstaan kan worden met een algemeenen opmerking, nl. dat er vlot en goed gespeeld werd. Geen wonder overigens, wijl de regie in handen was van den heer P. Beyen en de rollen bezet waren door de beste Soekaboemische dilettanten. Die van „Phyllis" werd vertolkt door mevrouw Rambonnet, die in den heer Ezermann als „Karel Beck" een uitmuntenden partner vond Mevrouw Evertsz was zeer goed als „Gertrude Berner", de moeder van Phyllis. De heer Marchant was haar waardige tegenspeler in de rol van Phyllis' vader.

Mevrouw Dammers had een eclatant succes met haar vertolking van de figuur van „Loudon". De heer Dammers gaf zeer goed en beheerscht spel te zien als den verlegen, onbeholpen verliefde. Ook de heer Evertsz voldeed uitmuntend als de student, die zijn gevoelens wel ongeveer te verbergen wist onder een mantel van psycho-analytische kennis.

De bloemen en het applaus waren dan ook alleszins verdiend.

*

Omtrent de opbrengst van den avond meldt men ons, dat zij bruto ruim 2.350 gulden bedroeg.

Hiervan gaan verschillende kleine bedragen af, o.a. 225 gulden aan schouwburg-huur en 238 gulden aan belasting. Getracht zal worden om deze bedragen geheel of gedeeltelijk gerestitueerd te krijgen. De netto opbrengst is met aftrek van deze beide bedragen, ruim 1.729 gulden.

Ernstig Ongeluk.

In de werkplaats der S.S. op Manggarai is een kapspant omgekanteld. Drie arbeiders werden daarbij gewond. Twee van hen zijn reeds overleden.

Hoteldiefstal.

In een van de groote hotels te Weltevreden werd ten nadeele van een logé, een Engelschman, die bij het naar bed gaan, de vensters van zijn kamer had open gelaten, een bedrag gestolen, groot f 1790,—.

De vermoedelijke dief, een hoteljongen, is gearresteerd.

Auto omgeslagen.

Zondagochtend tegen 8 uur is op den grooten weg vlak bij Buitenzorg een personen-auto uit Meester-Cornelis, bestuurd door een Inl. chauffeur, over den kop geslagen.

In de auto zaten als passagiers mevrouw Koppen, echtgenoote van den bekenden vlieger met haar zoontje en dochtertje. Het gezin was op weg naar een der badplaatsen in het Buitenzorgsche.

Het mag een wonder genoemd worden dat de inzittenden er enkel met den schrik van af zijn gekomen. De auto lag na het gebeurde omgekeerd, met de wielen naar boven, dwars over den weg, terwijl er van de kap en de voorruit niets overbleef.

Het ongeval gebeurde door het springen van een band, bij vrij behoorlijke vaart. Hierdoor moet de chauffeur de macht over zijn stuur kwijt zijn geraakt, met het gevolg dat de car plotseling een draai maakte en onderste boven rolde.

Ernstige Botsingen.

Zondagochtend tegen half elf heeft er op het kruispunt Koningsplein West-Museumlaan een ernstige botsing plaats gehad tusschen twee, door Inlanders bestuurde, taxi's.

Een van deze bestuurders werd bij de hevige botsing met zooveel kracht tegen de stuurinrichting van zijn car gedrukt, dat hij zwaar inwendig gekneusd en in bewusteloozen toestand naar de C.B.Z. moest worden vervoerd. Men heeft hem geen verhoor kunnen afnemen, omdat hij den geheelen dag niet tot bewustzijn is gekomen, zoodat voorloopig niet met zekerheid uit te maken is, wie van de beide bestuurders in het ongeluk schuld heeft.

Het staat intusschen vrijwel vast, naar de gevolgen te oordeelen, dat althans een van de bestuurders zeer woest gereden moet hebben.

*

Tegen 12 uur op denzelfden dag botste op den Angké-weg een auto, bestuurd door een Chinees, tegen een grobak, waardoor twee Chineesche passagiers in de auto niet ernstig gewond werden.

De schuld lag aan den autobestuurder, die met onverantwoordelijke snelheid gereden moet hebben.

*

In den nacht van Zaterdag op Zondag, heeft er op den Antjolweg, ter hoogte van het oude vliegveld een ernstig auto-ongeval plaats gehad, zoo verneemt Aneta.

Een 5 zits Columbia auto, bestuurd door den heer Van Dijk, gepensionneerd militair, met als inzittenden de heer Stern en de dames, Stern en Cassa, reed met een vaartje van naar schatting 70 K.M., zooals het voorloopige onderzoek uitgewezen heeft, in de richting Weltevreden, toen op bedoeld punt een tegenlegger ontmoet werd. Blijkbaar is de heer Van Dijk door het schelle licht van dezen auto verblind geraakt. Hoe het zij, de auto ging uit z'n koers, tornde op tegen een boom van bijna 10 c.M. dikte aan den kant van den weg, en kwam met een duikeling van 360 graden, weer op z'n wielen in een greppel terecht.

Alle vier inzittenden werden min of meer ernstig gewond, gelukkig niet levensgevaarlijk. Beide dames werden ter verpleging overgebracht naar het militair hospitaal.

Het is, naar de situatie te oordeelen, een wonder te noemen, dat het ongeval geen ernstiger gevolgen heeft gehad.

De auto werd zwaar beschadigd en was zelfs aan de bovenzijde flink ingedrukt, terwijl de voorruit geheel in scherven lag.

Pagoejoeban Pasoendan.

Vrijdagavond j.l. had in het paviljoen der Mochammadijah-school te Kemajoran de installatie plaats van de onlangs door het hoofdbestuur van Pasoendan ingestelde commissies.

Met hulp van die commissies hoopt de vereeniging door oordeelkundige arbeidsverdeeling intensiever en meer doelbewust te kunnen arbeiden aan het beoogde doel.

De ingestelde commissies zijn de volgende:

1. Commissie voor Onderwijs en Opvoeding. Loekman Djajadiningrat, voorzitter; Parma Iskandar, secretaris en Poeradiredja, lid.

2. Commissie voor Sociale aangelegenheden. Oto Koesoemah Soebrata, voorzitter; Jogasara, secretaris, Moh. Enoch, lid.

3. Commissie voor Economie. Pradjakoesoemah, voorzitter, Karnadiredja, secretaris, Djen, lid.

4. Commissie voor Politieke Oriëntatie. Wiradiatmadja, voorzitter, Sjaukat, secretaris, Moehjidin, lid.

5. Commissie voor Financiëele Huishouding. Iskandar Brata, voorzitter, Kadaroesman, secretaris, Soekardi, lid.

Mutaties bij de Gas Mij.

Naar wij vernemen zijn in de tweede helft van dit jaar eenige mutaties bij de Ned. Indische Gas Mij. te verwachten.

De directeur van het Electriciteitsbedrijf, ir. J.H.D. Wagener, gaat over naar het kantoor te Rotterdam. Zijn plaats te Batavia zal worden ingenomen door ir. E. Willemse, thans directeur van de bedrijven op de Oostkust. De hoofdingenieur te Batavia, ir. A.J. Dikken, volgt den heer Willemse te Medan op.

Moord of Zelfmoord?

Zondagmorgen te ongeveer tien uur kwam men in een woning te Petodjo alhier tot de gruwelijke ontdekking, dat de vrouw des huizes, een Japansche dame, dood in haar slaapkamer lag onder omstandigheden, die tot dusver de veronderstelling van zelfmoord het waarschijnlijkst maken, hoewel het onderzoek nog niet beëindigd is, zoodat met zekerheid nog niets te zeggen valt.

De ongelukkige vrouw, wier echtgenoot als koopman nog op een zakenreis te Singapore vertoeft, had Zaterdagavond nog bezoek van kennissen ontvangen en zich geruimen tijd met haar bezoekers onderhouden.

Zondagmorgen om acht uur klopte nog een baboe aan haar kamerdeur aan, wijl zij het kindje van haar „njonja" (dat pas een jaar oud is) hoorde schreien en vroeg of zij van dienst kon zijn.

„Tida oesa" (niet noodig) — hoorde zij de vrouw des huizes antwoorden. De baboe ging, hierdoor gerustgesteld, aan haar werk, en geen der andere bedienden kreeg het in het hoofd verder te informeeren. Ook niet, toen het veel later werd en mevrouw zich nog steeds in haar kamer scheen op te houden.

Totdat om circa tien uur opnieuw een kennis kwam en naar de njonja informeerde. Toen deze bezoeker vernam, dat zij nog steeds in de slaapkamer was, waagde hij het daar aan te kloppen, eerst zachtjes, daarna luider.

Het uitblijven van eenige reactie op dit geluid — behalve dan opnieuw geween van het kind — werd hem tenslotte aanleiding tot een actiever optreden. Hij forceerde de deur en vond in de kamer het reeds ontzielde lichaam der Japansche dame, terwijl iets verder het kindje op den grond zat, geheel ongedeerd.

Wij echten het onnoodig een nauwkeurige beschrijving te geven van den toestand waarin het lijk aangetroffen werd. Wij hebben reeds gemeld, dat de gevonden aanwijzingen sterk duiden in de richting van zelfmoord, zoowel nog geen volledige klaarheid verkregen is.

Intusschen werd natuurlijk de politie gewaarschuwd, zoomede het Japansche consulaat, dat onverwijld den echtgenoot te Singapore telegrafeerde, die het droevig bericht nog juist op tijd ontving om zich onmiddellijk op een boot naar Batavia in te schepen.

Het kindje is voorloopig aan de zorgen van eenige andere Japansche dames toevertrouwd.

De politie tracht door een uitgebreid onderzoek volledige klaarheid in de zaak te brengen.

Jubileum P. van der Mye.

Onder groote belangstelling van superieuren, collega's en ondergeschikten heeft hedenmorgen de heer P. van der Mije, chef van den nautischen dienst der K.P.M. zijn zilveren dienstjubileum gevierd.

De heer van Zalinge sprak den jubilaris toe namens de directie, kapitein Kroeff, de „commodore" der K.P.M.-vloot, namens de gezagvoerders der stuurlieden, de heer Begemann, chef van den technischen dienst, namens het technisch personeel, de heer Krol namens het walpersoneel, de heer Zeydel namens de afdeeling claims en tensiotte de heer Piepers, souschef van den nautischen dienst namens het personeel van de afdeeling van den jubilaris zelf.

De heer Van der Mije dankte geroerd voor de hartelijke woorden, tot hem gericht, zoomede voor de diverse fraaie cadeaux, welke hem waren aangeboden.

Eerst om half één nam de geanimeerde bijeenkomst, welke door een strijkje opgeluisterd werd, een einde.

Behalve de geschenken, waaronder een schilderij, voorstellende de *Ophir*, een fraaie staande klok, een gong met standaard van prachtig Japanaasch houtsnij-werk en zilverwerk, waren den heer van der Mije tal van de schoonste bloemstukken aangeboden, die in een feestelijke entourage vormden voor de plaats, waar de huldiging plaats vond.

RECHTZAKEN.

Belasting ontduiking.

Hedenmorgen werd de zaak van P. T. beschuldigd van het opzettelijk doen van valsche aangiften voor de inkomstenbelasting, voortgezet.

Get. Jaeger komt weer voor.

Op verzoek van het O.M. herbaalt get. op welke wijze de winst door den accountantsdienst werd vastgesteld. Het gaat thans om het jaar 1927. Aan het begin van dat jaar was het saldo ruim f 19.000 aan het einde f 36.000 Het verschil ad. f 17.000 moet dus winst zijn geweest, echter nog vermeerderd met kassaldo, debiteuren, saldo, enkele inventaris-stukken, de aan bekl. uitgekeerde interest op het kapitaal, niet geboekte verkoop van auto's en nog enkele andere posten. En daarvan mogen dan enkele uitgaven betreffende dat jaar, welke eerst in het volgende jaar werden gedaan, worden afgetrokken.

Verduistering.

In arrest is gesteld W.E., gewezen maandgelder bij den Landraad te Buitenzorg wegens verduistering van Landsgelden tot een bedrag van f 500.

GEMENGD NIEUWS.

Trein-ongevallen.

Onze Cheribonsche correspondent meldt ons:

Zaterdagmorgen omstreeks 4 uur ontdekte een baanschouwer der S.S. op de spoorbaan in de buurt van Kertasemaja het lijk van een Inlander. Bij onderzoek bleek, dat de man door den trein moet zijn aangereden. Waarschijnlijk is dit gebeurd door den avondsneltrein van Batavia, echter heeft het onderzoek nog niets definitiefs kunnen uitwijzen. Ook heeft men de identiteit van den ongelukkige nog niet kunnen vaststellen.

Zaterdag-middag om ongeveer 2 uur is op den overweg Goenoengsarie een pedati beladen met blikken olie door den sneltrein naar Batavia aangereden. De afsluitboomen waren niet op tijd neergelaten, waardoor de karrevoerder, misleid, nog de baan wilde oversteken. Ongelukkig struikelde het paard en kon men het niet meer op tijd overeind krijgen. De pedati werd totaal vernield, terwijl het paard — wonder boven wonder — slechts licht werd verwond.

Onder de Bus.

Onlangs is er even voorbij het plaatsje Doedoek aan den weg Grisee — Lamongan een ongeluk gebeurd, waarbij een conducteur van een Tanbus werd doodgereden.

Deze bus was van Soerabaia vertrokken met bestemming Babat. Even voorbij genoemd plaatsje gooide een Inlandsch knaapje een steen naar de in vaart zijnde bus, die stampvol was.

Met het doel den jongen na te zetten vroeg de conducteur den chauffeur te stoppen.

De conducteur stapte uit en zette den aan den haal gaanden jongen, na. Teneinde den conducteur op te pikken reed de chauffeur achteruit.

Doch de conducteur bleef plotseling met zijn rug naar de bus gekeerd staan.

De chauffeur, die meende, dat de conducteur doorgeloopen was reed nog meer achterwaarts zonder te zien, dat de bus reeds vlak bij den conducteur was.

Deze werd aangereden, en viel waardoor een der achterwielen over zijn lichaam reed. Hij leefde nog slechts tien minuten.

Misplaatst.

Naar de *Sum. Post* verneemt keerde een Europeaan, die in het Nipponhotel logeerde, tijdens het voorbijtrekken van een processie, die werd gehouden ter gelegenheid van het Voor-Indische Taipoesam-feest, uit het venster een lampetkan met water gevuld om boven de hoofden der menigte. Deze trachtte het hotel binnen te dringen, wat echter door een politie-opziener voorkomen werd. Deze werd in een hoek gedrongen en loste toen twee schoten in de lucht, waarop de menigte uiteen vluchtte.

Tegen den watergooier werd procesverbaal opgemaakt. De man verklaarde, dat de menigte hem gehoond had.

Mishandeling.

Het vonnis van den Raad van Justitie te Soerabaja, waarbij Ch. N. S., laatstelijk politieopziener aldaar, ter zake van poging tot zware mishandeling veroordeeld werd tot 1 jaar gevangenisstraf, is door het Hooggerechtshof verbeterd en beklaagde veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf.

(Men zal zich de zaak wellicht nog herinneren. Verwoed door het optreden van een loods, bij wien hij inwoonde, tegens diens echtgenoote, verwondde S. den ander met een schot uit zijn dienstrevolver. — *Red. B.N.*)

Gefingeerde Beroving.

Onlangs gaven wij uit de *Deli Crt.* het dramatisch verhaal van een Chinees, die bij Loeboe Dalam, nadat hij in een speelhuis geld had gewonnen op weg was naar zijn kongsi en door eenige andere Chineezen werd aangevallen en beroofd. De aanranders zouden hem met stokken hebben geslagen en bonden hem vervolgens met ijzerdraad vast. Kruipend over den grond, beroofd van al zijn bezittingen, kwam hij te middernacht in de kongsi aan. Hij verklaarde ernstig gewond te zijn en zelfs een arm te hebben gebroken.

Gebleken is echter, dat de ernstige verwondingen bestonden uit eenige reeds een paar dagen eerder opgeloopen schrammen, terwijl de arm inderdaad gebroken geweest was... eenige maanden geleden bij een ongeval en thans alweer genezen!

Tevergeefs speurde de Veldpolitie naar de daders. Tevergeefs, daar thans wel zoo goed als vast is komen te staan, dat de roofoverval door den man zelf in scène gezet is.

Het zou namelijk gebleken zijn, dat de man met dobbelen dien avond een groot bedrag aan geld had verloren dat niet aan hem toebehoorde. Om zich uit de moeilijkheden te redden sprak hij toen met een paar vrienden af een beroving te fingeeren, waarbij dan het geld dat hij gewonnen had en het geleende bedrag zouden zijn geroofd. De vrienden hadden hem te dien einde keurig vastgebonden.

De Politie onderzoekt de zaak nog nader en heeft den Chinees voorloopig vastgehouden, meldt de *Deli Ct.*

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Moulin Rouge".
Globe Bioscoop: „Zijn Geluksster."
Deca-park: „Hotel De Spaansche Kaper."
Universal Theatre: „Stick to your Story."

Stadsschouwburg.

Hedenavond: 9 uur: „Phyllis".

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Gesluierde Vrouw".
Luxor: „De Zonden des Vaders."
Oriental: „De Ruiters der Duisternis".

Societeit „Ons Genoegen".

25 Jan. Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval gisteren en hedenmorgen 7 uur: nihil.

Geregistreerde temperatuur gistermiddag 12 uur: 30,7° C. en heden 30,2° C.

Autobotsing.

Hel *Soer. Hbl.* verneemt uit Malang:

Zaterdagavond is mevrouw Huismans, echtgenoote van een employé van Poerbojo op weg naar Glintoeng vergezeld van haar twee kinderen door een andere auto, bestuurd door luitenant Frijlink in de flank gereden. Een kind werd uit de auto geslagen doch bleef ongedeerd. De andere inzittenden werden zeer lichtgewond. De in de auto van den heer Frijlink zittende kapitein Broers lag bewusteloos, met een gapende wonde boven het linkeroog. Luitenant Frijlink was zeer overstuur en wilde zich in het ravijn werpen, waarvan hij evenwel werd afgehouden.

Mevrouw De Graeff naar Locarno.

Uit Genua wordt dd. 18 December aan de *Deli Crt.* gemeld:

Van het stoomschip *Chr. Huygens* van de Stoomvaart Maatschappij Nederland debarkeerde hedenmorgen mevrouw De Graeff, de echtgenoote van den Gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië. Mevrouw De Graeff vertrekt morgen via Milaan naar Locarno, waar zij voorloopig zal verblijven.

Waarom wij meer moeten betalen.

Er wordt den laatsten tijd, vooral na de laatste portoverlaging in Nederland, herhaaldelijk over geklaagd, dat voor een brief van Holland naar Indië slechts 7½ cent behoeft betaald te worden, terwijl voor een brief in omgekeerde richting 12½ cent verschuldigd is. Het kan zijn nut hebben, even uiteen te zetten, waarom de Ned. Indische posterijen zooveel duurder zijn, aldus de *Loc.*

Elk land mag het volle porto van zijn afgezonden buitenlandsche poststukken behouden, doch moet ook de volle kosten dragen voor het vervoer daarvan. Indien b.v. brieven verzonden worden uit Frankrijk naar Holland, dan moet aan België voor den doorvoer (transit) een zeker bedrag betaald worden.

Landen, die veel ontvangen voor doorvoer en, daar zij veel grensverkeer hebben, weinig behoeven uit te geven, verkeeren in gunstige omstandigheden. Zulke landen zijn o.a. Nederland, dat voor 60 tot 70 pct. van zijn brieven niets behoeft te betalen, Zwitserland, Duitschland, Frankrijk, Portugal en Spanje (aanvoer post uit Z. Amerika.)

Daar Nederlandsche-Indië een eilandenrijk is, bestaat hier weinig of geen grensverkeer, terwijl hier practisch gesproken niets wordt ontvangen voor transit. Zoodoende komt het, dat de kosten voor brievenverzending voor Indië 4,9 cent hooger zijn dan voor Holland.

Nederland houdt op het grensverkeer geengsg over, zoodat, om tot een uniform tarief voor buitenlandsche brieven te komen, 7½ cent voloende is.

De vergoedingen aan de doorvoerende landen worden als volgt geregeld:

Gedurende eenige weken wordt er een staat bijgehouden, waarop wordt aangeteekend, hoeveel K.G. post er voor een ander land wordt verzonden.

Na 1 Juli a.s. gaat dit niet meer per K.G., doch per zak (groote, kleine en middelsoort).

De cijfers, die de statistieken uitwijzen, blijven dan voor een periode van ongeveer 5 jaar gehandhaafd.

Wat hier ook een factor van beduidende beteekenis is, is het verschil van briefporto, dat is het ongerief van de groote afstanden.

Heeft een brief Indië eenmaal bereikt dan wil dit nog niet zeggen, dat hij op zijn plaats van bestemming is. Het vervoer per boot, auto of postlooper zijn zeer hoog. Bij het verzenden van brieven uit Indië enz. Holland daarentegen heeft na het ontvangen van zijn brieven practisch geen onkosten meer, althans in veel mindere mate, om ze te bestemder plaatse te krijgen.

Palmolive zeep
is buitengewoon
zacht en weldoend
voor de huid.

52dag

ADVERTENTIEN.

De Heer en Mevrouw

Mr. J. A. MAKS-van den Ham

geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon

JACOBUS WILLEM NICO.

Weltevreden
———, 20 Januari 1930.
Laan Trivelli 49 — 2671

Heden overleed onverwachts onze lieve Vrouw en Moeder

ALEXANDRINE ANNA MARGARETHA SNELLEN VAN VOLLENHOVEN geb. Schwing

in den ouderdom van 44 jaren.

J. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN
J. H. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN
H. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN.

Weltevreden
———, 18 Januari 1930.
Soembawaweg 17 — 2682

Voor de liefderijke verpleging van mijne Echtgenoote in het Militair Hospitaal betuig ik de betrokken geneesheeren en pleegzusters mijn hartelijken dank.

2685 **W. NUNNIKHOVEN.**

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van Mevr. de Wed. **P. VAN EEKHOUT** geb. **LAZARE** betuigt de familie hartelijk dank.

Uit aller naam
Mevr. de Wed. **A. FRANSZ**
2659 geb. **VAN EEKHOUT**

2e HANDS-BOEKHANDEL
„O B U Z"
Gang Passer Baroe 7
Telefoon No. 1708 — Weltevreden
IN- EN VERKOOP VAN 2e HANDS-BOEKEN.
Kantoor- en schrijfbehoeften tegen concurreerende prijzen. — 62mwv

---

LUYTERS & Co

GEVEN U ZEKERHEID

214

Jenne

Wederom leverbaar:

Rolmops in flacons van 6 stuks.
Gemarineerde haring in flacons van 6 stuks.
Gerookte sprots.
Verder de bekende C.C.C. Conserven w.o.:
Appetitsild,
Aperitifsild,
Codroe,
Fish balls,
enz. enz.

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
2683 — Tel. Wl. 2000 en 1228

MODEMAGAZIJN VERSTEEG
Noordwijk 28 Telef. 120 Weltevreden.

Wij brengen het **mooiste** tegen de **laagste** prijzen.

67m

Eenige Bekendmaking.

Op Donderdag 30 Januari a.s. (CHINEESCH NIEUWJAAR) zullen de Banken en de Handelsvereeniging **gesloten zijn.**

De Handelsvereeniging te Batavia.

2669

FRANZEN & Co.
F R Co
KONINGSPLEIN OOST No. 4

Vendutie

WOENSDAG 22 DEZER
ten huize van den WelEdelG. Heer

C. GLAS

Berendrechtslaan No. 2
van een zeer netten en modernen inboedel, o.a.:

Nieuw rottan zitje, mooie clubfauteuils boekenkast, dames- (Eng. Kroon) en heerenrijwielen, handnaaimachine, keurig eetkamer-ameublement, glas- en porceleinwerk, pracht tafelzilver compleet, stofzuiger splinternieuw en Simplex motorrijwiel.

KIJKAVOND: Dinsdag 21 dezer van 5—8 uur. — 268

Crediteuren en Debiteuren

van wijlen den Heer J. VAN KOESVELD zonder beroep, laatstelijk wonende te Nic... en aldaar in November 1929 overleden wordt verzocht opgave te doen van hunne vorderingen en schulden vóór 1 Maart 1930 aan den executeur testamentair, den Heer M. J. VAN KOESVELD per adres Mr. S. JAARSMA, advocaat en procureur, Kembang Djepoen 15, SOERABAJA. — 266

Dr. H. D. J. APITULEY
Arts
Spec. voor inwendige en kinderziekten
Algemeene praktijk.
TJIKINI 59; telef. 3848 Welt.
Spreekuren: 7 — 8.30 v.m
4.30 — 6 n.m

Gemakkelijke Betalingsvoorwaarden
(zonder extra verhooging).

Prima **Zwitsersche** 15-steens

ANKER-CHRONOMETERS

voor Dames en Heeren. — **Diverse Modellen.**

5 Jaar schriftelijke garantie.

N.V. MAIL ORDER HUIS - Weltevreden.
Gang Holle 13a. — Telefoon Wl. 463.
2684

VERSLAGGEVER.

Bij het *Bataviaasch Nieuwsblad* kan per 1 Maart a.s. geplaatst worden een

REDACTEUR - VERSLAGGEVER.

Alleen zij, die als zoodanig routine bezitten, gelieven te solliciteeren. Sollicitaties, uitsluitend schriftelijk, aan den Hoofdredacteur. — 2687

Doorzitten
bij wielrijders
zonnebrand
stukloopen
verzacht en
geneest men met
PUROL
't Beste voor de huid
Doos 40 en 75 ct., Tube f 1.—
Bij Apothekers en Tokohouders

2658

Blijkens exploit dd. 18 Januari 1930 door mij uitgebracht ten verzoeke van Lazarus Leander is beteekend aan

C. D. PALM,

zonder bekende woon- of verblijfplaats in of buiten Nederlandsch-Indië het vonnis van den Raad van Justitie te Batavia dd. 3 Januari 1930 (Rolnr. 1307/29), waarbij door echtscheiding ontbonden is verklaard het tusschen requirant en geïnsinueerde gesloten huwelijk.

De deurwaarder,
2679 **A. FLIERS.**

DAME HUISHOUDING.

Er biedt zich aan

EEN DAME

(jonge weduwe) voor de huishouding, ook gezelschapsdame.

Converseert in verschillende talen.

Ook genegen om zich geplaatst te zien in de Buitenbezittingen.

Brieven No. 2688 Bat. Nieuwsblad.

Oliefabriek in West Java

vraagt per 1 Februari a.s.

Machinist Wachtdoener.

Aanvangssalaris f 150.—, vrije woning, geneeskundige behandeling enz.

Sollicitaties No. 2587 Bataviaasch Nieuwsblad.

---

naar **HOLLAND**
koopt **WOLGOEDEREN**

Mantels met bont garneering
Tweed Mantels
Gabardine Mantels
Wollen Japonnen
Plissee Rokken
Jumpers, Pullovers,
Vesten, Jerseys,
Wollen Camisols
Wollen Directoirs
Wollen Combinations
Badmantels v/d reis
Hutkoffers
Hoedenkoffers
Handkoffers
Heeren Jaeger pakken
enz.

AU - BON - MARCHÉ
Rijswijkstr. 20 — WELTEVREDEN.
2675

De Bataviasche Spaarbank

OPGERICHT IN **1857**
Noordwijk 34
(Gebouw Nillmij).

Ontvangt bespaarde gelden van **f 2.50 tot f 3.000.—** De **zuivere** winst komt als **jaarrente** geheel — ten bate van de **inleggers.** — Voor tusschentijdsche terugnamen wordt 2% 's jaars vergoed en berekend over geheele Kalendermaanden. —

Geopend op alle werkdagen van 7.30 — uur v.m. tot 1 uur n.m. —

Zaterdags tot 12 uur 's middags.

2626

Koopt bij LI LIONG HIN
Uw waren

Wat U karren-geld bespaart!

Zijn provisiën en dranken

Zijn de prijzen heusch wel waard.

Gang Kenanga zes en twintig!

(Telefonisch EEN — DRIE — TWEE),

Li Liong Hin geeft nooit deceptie

Maar stelt iedereen tevree.

2649

NU LIJNOLIE NIET VERKRIJGBAAR IS

kunnen zij, die gewoon zijn, zelf hunne verven aan te maken, eens proeven nemen met

REGNAULT'S STRIJKKLARE VERVEN

in verschillende kwaliteiten.

En dan zal blijken, dat men in alle opzichten beter uitkomt met deze verven dan met de zelf aangemaakte.

N.V. REGNAULT'S VERFFABRIEKEN
Agenten voor West Java
WAAL & BOOM
222mdo — Bandoeng—Weltevreden.

„MAISON ANTOINE"

COIFFEURS-SALON DE 1er ORDRE VOOR DAMES EN HEEREN
Rijswijk 7a, naast 't Departement B.B. Telefoon 376 Weltevreden.

Nieuwe zending. De prima Eichhorn Mesjes 'n openbaring; kwaliteit inderdaad verbluffend; f 2 — per dozijn.

Haarsnijmachines, ook voor **Bobbed hair,** prima scheermessen en -riemen — Eis — Bay — rum — Clark's vermagerings Badzout. Slank is Elegant. Absoluut onschadelijk, en geenerlei diëet! Rembours zending door geheel den Archipel.

2678 **„Maison Antoine" — A. M. HENSKENS.**

De Liefdesavonturen van Casanova

Opnieuw naar de oorspronkelijke uitgave bewerkt.

Voorzien van 12 groote platen.

Niemand heeft als Casanova het leven der zinnen zoo roekeloos en royaal genoten, en het zoo bewonderenswaardig in een openlijke mémoirenbiecht beleden, maar niemand heeft, onbewust, als hij, toch ook eigenlijk het vooze en leege er van aangetoond, toen hij, grijsaard geworden, het lachende durfde overzien. Het is daarom, dat dit schijnbaar onzedelijke boek, als men het goed doorgrondt, ten slotte een groote zedelijke les bevat. Voorzeker, het is geen boek voor kinderen, en ook niet voor menschen, die niet al te vast in hun zedelijke schoenen staan. Casanova zegt zelf, waarschuwend: „Ik heb deze herinneringen niet voor de jeugd geschreven, die, om voor het geval bewaard te blijven, in onwetendheid moet worden doorleefd, maar voor diegenen, die het leven voor de verleiding ontoegankelijk heeft gemaakt".

DE DECAMERONE

Het Wereldberoemde Werk van Giovanni Boccaccio.

Voorzien van 12 groote platen.

Boccaccio's DECAMERONE is een van die onsterfelijke Meesterwerken der Wereldliteratuur, die hun glans en roem tot op dezen tijd ten volle behouden hebben. Het behoort tot die weinige werken, die door elk volk, dat op eenige beschaving kan bogen en door ieder nieuw geslacht opnieuw kunnen worden genoten en gewaardeerd. In dit boek worden alle menschelijke dwaasheden op geestige, pikante en charmante wijze uitgebeeld. Van dit meesterwerk, dat gedurende zes eeuwen reeds in millioenen exemplaren door de bevolking der geheele wereld is verslonden, bieden wij thans een nieuwe Hollandsche uitgave aan, die den volledigen tekst van het oorspronkelijke Italiaansche werk bevat.

Beide deelen zijn gebonden in geheel linnen stempelbanden en voorzien van 12 groote platen. De prijs der beide deelen tezamen bedraagt F 11.50, betaalbaar in maandelijksche termijnen van F 1.50.

Toezending geschiedt onmiddellijk na ontvangst van onderstaand bestelbiljet door:

W. GORTER Jr. BOEKHANDELAAR BANDOENG.

BESTELBILJET

Ondergeteekende wenscht te ontvangen van W. Gorter Jr. Boekhandelaar te Bandoeng, Riouwstraat 171:

1 ex. De Liefdesavonturen van Casanova
1 ex. De Decamerone,

voor den prijs van f 11.50 betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 1.50.

NAAM
WOONPLAATS
BEROEP

2662

A. TER BRAAK TANDARTS
Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**
Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5 — 7 — 29mwz

Het zijn de kleine Nooden des Levens

die het U vaak zoo uiterst moeilijk maken. Ge kunt geen huis naar Uw zin krijgen. Ge zoekt vruchteloos goed personeel. Ge wilt iets verkoopen, dat overtollig is geworden en kunt niet contact krijgen met een eventueelen gegadigde.

En ziet: hier brengen de Magneetjes Redding!

De Magneetjes, de meest populaire annonces van Batavia, voorzien in alle kleine behoeften. Ze brengen contact tusschen kooper en verkooper, huurder en verhuurder, werkgever en werknemer.

Slechts één Gulden kosten deze Magneetjes!
Iederen dag kunt Gij ze aanbieden.
Woensdag a.s. komen ze weer!

Magneetjes Trekken!

De grootste tractatie voor Uw kleintjes is wel een blik Verkade's biscuits, waaruit zij naar hartelust mogen smullen!

VERKADE'S
Biscuits

2643

DUNLOP

OPENBARE LES

MORGENAVOND (DINSDAG) tusschen 6 en 8 uur

PLUSETTE EN SPUITTECHNIEK

„EMULATION"

Gg. SECRETARIE 7
TELEF. WL. 3050

OPENBARE LESSEN ZIJN VOOR IEDEREEN VRIJ TOEGANKELIJK EN ZONDER EENIGE VERPLICHTING.

2666

GASFABRIEK, BATAVIA

HET RECLAME-GARFORNUIS
is de rechterhand van de huisvrouw.

205m Prijs **F 90.-**

GROENTEN en BLOEMEN.

Verkrijgbaar minim. zending
GROENTEN 7 soorten
per zending f 1.50 fr. Tjiandjoer.
LOSSE BLOEMEN „ 2.25) „ „
BLOEMSTUKKEN en)
KRANSEN „ 4.— of Buitenzorg
zendingen o/rembours of bij voouitbetg.
D. J. SMITS, Patjet bij Tjiandjoer.
Telefoon Sindanglaja 24. 144m

DE AUTO-WERKPLAATS.
Pintoe Besie 8. Tel. Wl. 3851

Duco-inrichting.
Prima afwerking.
11cm

KLAASEN & Co., BATAVIA en Tandjong Priok.

SCHEEPSZAKEN:
(Telefoon Bat. 1081 en 1084 en Priok 244 en 249).

Agentuur van:
OSAKA SHOSEN KAISHA, OSAKA.
YAMASHITA KISEN KAISHA, KOBE.
NIPPON KISEN KABUSHIKI KAISHA, KOBE
en
TATSUUMA KISEN KABUSHIKI KAISHA, NISHINOMIYA.
PELGRIMVERVOER (KAPAL ISLAM).
e.a.

ADMINISTRATIEKANTOOR:
Beheer van Vermogens, Vaste Eigendommen en Ondernemingen.
De Directie of het Commissariaat van Maatschappijen.
In- en Verkoopagenturen.
Vertegenwoordiging van belangen van derden. 2647

Van die drukkende hitte

hebt gij niet meer den minsten last, als gij zorgt Eau de Cologne Boldoot bij de hand te hebben. Zij verkwikt en wekt op, verdrijft de loomheid uit de leden, en omgeeft U met een sfeer van weldadig aandoende, geurige koelte.

Houdt U koel met

Eau de Cologne Boldoot

Agenten: H.Mij. Deli-Atjeh. Batavia.

2644

„Magneetjes" à f 1.-

PARK HOTEL
RIJSWIJK I.
Tel. kantoor 68.
Schitterend gelegen aan spoor en tram.

MODERN INGERICHT
KLAMBOE-KAMERS, STROOMEND WATER,
EMMA-BILJARD,
GARAGES,
1e KLAS FAMILIE-HOTEL
PRIMA KEUKEN.
2655 **J. CRAMER.**

„Magneetjes" à f 1.—

Binnenkort! Binnenkort!

OPENING

van de meest luxueuze Dancing en Cabaret

NEW MONICO

Waaraan verbonden is het beste orkest in Indië
HET ORCHESTRA MARIANO

ARTISTIEK LEIDER EN CONFERENCIER **RODIE ROETERS**

De opening van „NEW MONICO" zal een verrassing zijn voor het uitgaand publiek, geen kosten worden gespaard om de dancing tot de

allerchiqste gelegenheid van Weltevreden te maken.

De „NEW MONICO" dancing zal een openbaring zijn . . . een plaats van amusement, zooals men zelfs in Europa zelden aantreft, uitmuntende door fijnen smaak, schitterende aankleeding, rijke stoffeering en gedistingeerde decoratie.

De „NEW MONICO" zal DE gelegenheid worden, waar men zich vermaakt, waar men zich thuis gevoelt en waar men enkele genotvolle uren van ontspanning zal kunnen doorbrengen.

Wanneer binnenkort de opening zal plaatsvinden, laten wij het geheel en al aan U over om te beoordeelen, of wij te veel gezegd hebben.

Let op onze aankondiging van Morgenavond.

DE DIRECTIE.

2686

SPECIALE AANBIEDING

GEEN OUDE VOORRAAD, doch door de te verwachten groote aanvoeren willen wij onze voorraden

Japonnen (morgen-, middag- en avond-)
Dameshoeden
Damesschoenen
Kousen
Lingerie
Kinderkleeding
Damestasschen
tot

EXTRA LAAG GESTELDE PRIJZEN

verkoopen vanaf **heden** tot en met 1 Februari.

MIJ. ONDERLINGE HULP.

2668

F. DEMMEL ANETA

G. HOPPENSTEDT

CHAMPAGNE
Louis Roederer
Reims

CHAMPAGNE LOUIS ROEDERER

2628 *Importeurs:* **G. HOPPENSTEDT, Batavia, Semarang, Soerabaja.**

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN | TWEEDE BLAD | Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEPSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	18 Jan.
H.V.A.	569
Kol. Bank	216
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	170
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	394
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	151
K. P. M.	226
Deli Spoorweg Mij.	208
Java China Japan Lijn	107

Slotkoersen (*Aneta*).

	17 Jan.	18 Jan.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	—	188
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	120
N.I. Escompto Mij. cert.	88	88
Certif. N.H.M.	168	169
Handelsbank	155	156
Koloniale Bank	216	216
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	224	226
Java China Japan Lijn	107	108
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	85	—
N.I. Spoorweg Mij.	226	224
Delispoor	207	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	161
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	350	—
Internatio	263	264
Lindeteves	150	150
Maintz en Co.	—	138
Philips	524	520
Margarine Unie	367	—
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	128	—
Hollandsche kunstzijde	—	97
Koninklijke Olie	396	394
Tarakan	—	365
Alg. Exploratie Mij.	183	—
Handelsverg. „Amsterd."	569	569
Cultuur Mij. „Vorstenl."	146	148
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	246
Poerworedjo	62	61
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	171	174
Poerowinangoen	—	—
Basilam	88	—
Sumatra Rubber	—	134
Bandar Rubber	145	—
Deli Batavia Rubber	—	102
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	398	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	378
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	125	125
Billiton B	393	—
Singkep Tin A	—	190
Boeton	—	179

*

Markt onveranderd en zonder zaken.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Afgedane Fondsen op 20 Jan

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Escompto cert.	89 1/2	89 1/2	89 3/4	89 3/4
Japanlijn	107 1/4	107 1/4	—	—
K. P. M.	223 3/4	224	—	—
N.I. Spoor	223 3/4	224	—	—
Poerworedjo	60 1/2	60 1/2	—	—
Bali en Lombok	115	115	—	—
5% Oblig. Ind. L. '15	100 1/2	100 3/4	—	—
„ „ à 500	100 1/2	100 3/4	—	—
5% „ Ind. L. '16	100 1/2	100 3/4	—	—
5% „ Ind. L. '17	100 3/4	101	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 3/4	96 3/4	96 3/4	96 3/4
„ „ à 500	96 3/4	96 3/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '29	96 3/4	96 3/4	—	—
4 1/2% „ Gem. Soer.	94 1/2	94 1/2	—	—
6% „ H. der Ned.	98 1/2	98 1/2	—	—
6% „ Hot. des Indes	100 3/4	100 3/4	—	—
6% „ Java Hotel	95	95	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	258 1/2	258 1/2	258 1/2	258 1/2
Amsterdam Rubber	169 1/2	170	—	—
Vergde Pr. Veren	127 1/2	127 1/2	127 1/2	127 1/2
Preanger Hotel	111	111	110	111
Hotel des Indes	145	145	—	—
Java Sum. Hd. Mij	94	94	—	—
Gandasoli	150	150	—	
Certif. N. H. Mij.	—	—	168 1/2	168 1/2
Sem. Cher. Tr.	—	—	149	149
Redj. Lebong	—	—	1 2	122
Gebeo	—	—	213 1/2	213 3/4
5% Oblig. Ind. L. '23 A	—	—	100 3/4	100 3/4
„ „ à 500	—	—	100 3/4	100 3/4
Cities Service Coy.	—	—	29 1/4	29 1/4 doll.
5% Obl. Sol. Electr.	—	—	100	100
Kon. Olie	—	—	396	396

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 20 Jan. '20.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Cert. N. H. M.	167	—
Handelsbank	156	157 1/2
Kol. Bank	212	217
Escompto aand.	89 1/2	—
H.V.A.	—	570
Cult. Mij. Vorstenl.	—	148
Internatio	260	—
Lindeteves	149	—
Bandoeng Kinine gew.	—	315
Bandoeng Kinine pref.	142	146
Unie	188 1/2	190
Rott. Lloyd	162	—
Deli Spoor	200	208
Sem. Cheribon Tr.	147	150
Oost Java Tram	20	—
Simau	630	635
Redjang Lebong	122	125
Holl.-Siam	—	99
Expl. Mij. Ned. Indë	241	250
Aimem	—	470
Kon. Olie	394	397
Cities Service Coy.	28 3/4	30 doll.
N. I. Gas Mij.	225	—
Gas Nat. bezit	335	—
Aniem Nat. bezit	340	360
Solo Electr. Mij.	335	—
Gebeo	212 1/2	215
Sum. Electr. Mij.	115	117
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
6% Oblig. Doll. L. '22 A	101 3/4	102
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	102 1/4
5% „ Ind. L. '28 A	100 3/4	—
5% „ Banjoemas El. Mij.	97	99
5% „ Rembang Electr.	97	—
5% „ Gebeo	99 1/2	101
5% „ Sum. Electr. Mij.	97	—
5% „ Solosche Elect.	100	101
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5 1/2% „ Gebeo	—	101
6% „ Strooh. Veem	99	101
6% Pdbr. Java Hyp. Bank	—	104
6% Oblig. Boek. Lambassa	94	97 1/2
6% „ San. Garoet	90	—
6% Pdbr. N.I. Hyp. Bank à 500	—	101
Stroohoedenveem	110	—
Ardjoena	—	150
Artana	—	290
Bagelen	—	185
Basilam	80	88
Michiels Arnold.	237 1/2	245
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	—	110
Moelia	—	25
Pasoemah	—	55
Perbawatie	190	—
Soerowinangoen	180	—
Sum. Rubber	—	150
Taloen	—	330

*

Onze beursmedewerker meldt:

Er heerschte een Maandagstemming: stille markt meer in afwachting. Op de mijnbouwafdeeling werd slechts 500 redjang afgegeven tot 122 waarna hooger verder werd gezocht.

Op olie werd 396 geboden. Rubber nauwelijks prijshoudend. Leeningen vast, in exploratie waren geen belangen.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 3/8	100 3/8	100 3/8
Zicht A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
2 m/d A'dam	99 7/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/2	—	—
4 m/d A'dam	99 1/4	—	—
6 m/d A'dam	98 3/4	—	—
T. T. Londen	12.16 1/4	12.15	12.15
Zicht Londen	12.13 3/4	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.10	—	—
3 m/z Londen	12.01 1/4	—	—
T. T. Australië	12.01 1/4	12.00	12.—
Zicht Australië	11.98 3/4	11.97 1/2	11.97 1/2
T. T. Amerika	2.49 3/4	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/4	2.49 1/2	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91 1/8	—	—
T. T. Bombay	91 1/8	—	—
T. T. Madras	91 1/8	—	—
T. T. Colombo	91 1/4	—	—
T. T. Rangoon	91 1/4	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/2
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23 1/4
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.25
T. T. Hongkong	1.01 1/2	1.03	1.02
T. T. Shanghai	1.27 1/2	1.27	1.27
T. T. Amoy	97 1/2	—	92
T. T. Singapore	1.40 3/4	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	91 1/8

Batavia, 20 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	17 Jan.	18 Jan.
Prolongatierente	2	2
A'dam-Java	99 3/16	99 3/16
A'dam-Londen	12.11 1/16	12.11 3/19
A'dam-New-York	2.48 13/16	2.48 27/32
A'dam-Parijs	9.77 5/8	9.77 1/2

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 18 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 20 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	39 1/2	39 1/4	39 1/2
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	39 3/4	40 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G) E.K. Bat. Jan.	—	—	42 7/8	43 3/4
Jan./Febr.	—	—	42 7/8	43 3/4
Maart/Apr.	—	—	42 7/8	43 3/4
F.O.B. Palembang, Jan./Maart	—	—	42 1/8	42 7/8
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	95 1/2	97 1/8
Jan./Maart.	—	—	95 1/2	97 1/8
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan./Febr.	—	—	137 5/8	139 1/4
Jan./Maart	—	—	137 5/8	139 1/4

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,39 1/4 vraag, f 0,39 1/2 aanb.

Palembang Robusta Mrt./April f 26 1/2 vr. f 27,— aanbod.

Citronella-olie ready A vraag f 2.85.

Peper-Lampongs Jan./Mrt. f 58 1/2 vraag f 60,— aanbod.

Peper-Muntok Jan./Mrt. f 84, vraag, f 85 1/2 aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 20 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f 11 1/4 vraag, f 11 3/8 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Markt vast.

Rubber Sheets f 0,40 nom. Markt kalm. Koffie. Onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	18 Jan. 10 u. v.m.	18 Jan. 5 u. n.m.	20 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	25 1/2	—	25 1/2
Crêpe spot	25 1/2	—	25 1/2
Sheets Jan.	26	—	26
„ Apr./Juni	27 1/2	—	27 1/2
„ Juli/Sept.	28 3/4	—	28 3/4
Medium blankets Jan./Febr.	21 1/2	—	21 1/2
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	14 1/4	—	14

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		17 Jan. open. not.	17 Jan. slot not.	18 Jan. open. not.	18 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7 3/8	7 9/16	7 5/8	7 3/4
	verk.	—	7 11/16	—	7 13/16
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7 3/4	—	7 7/8
	verk.	—	7 13/16	—	7 15/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	7 15/16	—	8 1/16
	verk.	—	8	—	8 1/8
Crêpe spot	koop.	—	7 5/16	—	7 9/16
	verk.	—	7 7/16	—	7 11/16

De markt opende en sloot vast.

New-York.

		17 Jan. 4 u. n.m.	18 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 7/8	15 3/4
Sheet spot	koop.	15 1/8	15 1/8
	verk.	15 3/8	15 3/8
„ Jan./Mrt.	koop.	15 1/2	15 3/8
„ Apr./Juni	koop.	16	16
	verk.	16 1/4	16 1/4

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		17 Jan.	18 Jan.
Sheet spot	koop.	—	—
	verk.	—	—
Apr./Juni	koop.	—	—
	verk.	—	—

De markt sloot prijshoudend.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	17 Jan.	18 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 3/8 gen.	11 1/4 gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15 1/2 ged.	15 3/8 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/8 ged.	11 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	17 Jan.	18 Jan.
Verkocht	—	225 tons
Prijs (per picol)	—	89 1/2 doll.

Londen.

	18 Jan.
Slottransacties in den namiddag:	
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

17 Jan.	18 Jan.
38 1/2 doll.	38 1/2 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen. 18 Jan.

Jan./Febr. 22 pd.st. 8 sh. 9 d.verk.

Samenwerking.

'S-GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De belangrijkste rijstpellerijen in de Zaanstreek, te Rotterdam en te Zwijndrecht hebben zich aaneengesloten.

Goeniezakken.

CALCUTTA, 16 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not.	16 Jan.
Heavy C. zakken gezoomd, ready franco pakhuis Calcutta, per 100 stuks	Rs. An.	Rs. An.
Blauw gestreept, 40 × 28, 2 1/4 lbs.	33 08	— —
Groen gestreept, 43 × 29, 2 1/2 „	37 01	gesloten.

VERKORTE BALANS VAN DE JAVASCHE BANK

op den 18den Jan. 1930 des avonds.

DISCONTO'S BETAALBAAR IN NED. IND. (*incl. voorschotten in Rekening-Courant*).			
Handelspapier		f 6.574.557.44	
Vendupapier		„ 1.950.648.46	f 8.525.205.90
WISSELS, BUITEN NED. IND. BETAALBAAR			
In disconto.		—.—	
Gekocht	f 31.879.895.50		
Af: verkocht, maar voor de Bank nog niet afgeloopen	„ —.—	f 31.879.895.50	„ 31.879.895.50
BELEENINGEN (*incl. Voorschotten in Rek.-Crt*).			
Goederen en Documenten	f 37.671.851.98		
Eff. en Wissels	„ 52.588.052.—		
do. prol. in Nederl.		f 90.259.903.98	
Hypothecaire Vorderingen		„ 684.084.13	
Andere voor overdracht of beleening vatbare en bij geschrifte aangegane inschulden		„ —.—	
Munt en Muntmateriaal		„ 32.583.54	„ 90.976.571.65
VOORSCHOTTEN AAN HET GOUV.			„ —.—
BELEGD KAPITAAL			
Effecten		f 4.464.513.84	
Hypotheken		„ —.—	„ 4.464.513.84
BELEGD RESERVEFONDS			
Effecten		f 12.953.665.27	
Hypotheken		„ —.—	„ 12.953.665.27
NED. IND. MUNTSTUKKEN			
Goud		f 72.325.710.—	
Zilver		„ 27.915.019.50	
Pasmunt		„ 551.105.96	„ 100.791.835.46
MUNT EN MUNTMAT.			
Munt, goud	f 49.222.165.59		
Muntmater. goud	„ 17.724.494.52	f 66.946.660.11	
Munt, zilver	„ —.—		
Muntmater. zilver	„ 201.029.35	„ 201.029.35	„ 67.147.689.46
BELEGD PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS			„ 3.783.862.98
GEBOUWEN EN MEUBELEN DER BANK			„ 6.427.978.67
DIVERSE REKENINGEN			„ 30.413.839.46
			f 357.365.058.19
Beschikbaar Metaalsaldo		f 38.471.065.02	
Muntbiljetten in omloop van f 2,50		f 22.659.007.50	
„ „ „ „ „ 1.—		f 17.332.725.—	
		f 39.991.732.50	

KAPITAAL	f	9.000.000.—
RESERVEFONDS	„	13.500.000.—
BIJZONDERE RESERVE	„	1.793.742.91
PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS	„	3.815.253,76
BANKBILJETTEN IN OMLOOP	„	283.187.365.—
BANKASSIGNATIËN IN OMLOOP	„	1.504.945.83
REKENING-COURANT SALDI:		
Van het Gouvt. f 4.023.063.94		
Van anderen „ 30.578.009.07		34.601.073.01
DIVERSE REKENINGEN	„	6.962.676.68
	f	357.365.058.19

De Oriental Development Company.

Het volgende werd door Aneta ontleend aan de *Nanyo Nichi Nichi Shinbun*.

Nu de yen, dank zij de opheffing van het goud-embargo, weder een normalen koers heeft, zullen de plannen verwezenlijkt worden van de Totaku Kabushiki Kaisha (Oriental Development Co.) om een kantoor te Singapore op te richten en te fungeeren als orgaan voor financiering van cultuurondernemingen.

Dat deze plannen tot uitvoering komen is te danken aan de bemoeienis van minister van Financiën Inouye Junnosuke, die ten tijde, dat hij nog niet tot de regeering behoorde, een studiereis door de Nanyo heeft gemaakt.

Omtrent hetgeen reeds verricht is en het stadium waarin de plannen verkeeren kan het volgende worden medegedeeld:

a. Ter bestudeering van deze aangelegenheid heeft de O.D.C. in December 1928 de HH. Yano en Kumodani naar de Nanyo gezonden. Hunne terugkomst is afgewacht (Yano in Juni en Kumodani in Augustus 1929) om tot het ontwerpen van concrete plannen over te gaan. De richtlijnen zijn nu onlangs vastgesteld en president directeur Miyao vertrekt binnenkort naar de Nanyo om aan de plannen begin van uitvoering te geven.

b. Om als financiëel orgaan voor plantages behoorlijk te fungeeren is het noodig, dat de O.D.C. ook zelve cultures entameert en daarin kapitaal steekt. Het Ministerie van Kolonisatie gaat met deze zienswijze accoord.

c. De geldschieting en kapitaalsbelegging zal betreffen cultures van rubber, klappers, oliepalmen, thee enz. Uiteraard zal alleen geld geleend worden aan Japanners.

d. Op 't oogenblik bedraagt het door Japanners in de cultures der Nanyo gestoken kapitaal ongeveer 70 m.m. yen (volgens mededeeling der O.D.C.) Van dit kapitaal zijn ongeveer 8 millioen yen verstrekt door de O.D.C., de Taiwan Bank en de Kanan Bank; 3 millioen yen hiervan zijn door de O.D.C. van de Taiwan Bank overgenomen. Het overige kapitaal is door privé personen en vennootschappen gefourneerd. De hr. Inouye heeft gezegd, dat in het eerstvolgend decennium ongeveer 50 millioen yen in de Nanyo zouden kunnen worden gestoken; maar daartoe is het noodig, dat de Japanners er naar streven reeds dadelijk 10 à 20 millioen yen te fourneeren.

e. De O.D.C. neemt als beginsel aan, dat naast het door haar verschafte geld zooveel mogelijk privé kapitaal in cultuurondernemingen moet worden gestoken.

f. Om haar roeping te kunnen vervullen is het noodig, dat de O.D.C. in een of twee plaatsen van de Nanyo bijkantoren opricht. In de eerste plaats is Singapore daartoe aangewezen ter bediening van het Maleische schiereiland, Sumatra, Br. Noord-Borneo en Serawak.

Als hiermede de grondslag voor hare werkzaamheden goed gelegd is, zal een tweede kantoor te Soerabaja worden geopend, waaronder dan de Filippijnen, Celebes en Nederlandsch-Borneo zullen ressorteeren.

g. Het voornaamste beleeningsobject zullen rubbertuinen enz. zijn. Daar in de Britsche en Nederlandsche koloniën een behoorlijke rechtstoestand bestaat zullen zij een heel wat veiliger onderpand zijn dan de concessies in Mantsjoerije. Buitenlanders hebben in bovengenoemde koloniën gelijke rechten.

h. De rentevoet zal hoogstens 8,5 pct. moeten zijn; teneinde de O. D. C. aan goedkoop kapitaal te helpen moet een gedeelte van de depositogelden (d.w.z. van de Postspaarbank-beleggingen) te harer beschikking worden gesteld.

i. Daar rubberplantages eerst na vijf of zes jaar winst beginnen af te werpen, moet het geld op langen termijn b. v. 10 of 15 jaar geleend worden.

De O.D.C. is op het oogenblik bezig — daarin geadvisseerd door den minister van Kolonisatie en minister van Financiën Inouye — haar werkplan volgens bovenstaande beginselen vast te stellen.

Zoodra dit werkplan definitief is vastgesteld en de officiëele goedkeuring heeft verkregen, waarschijnlijk reeds in de eerste helft van 1930, zal het kantoor te Singapore worden geopend en zijne werkzaamheden beginnen.

Uitvoercijfers.

(*Van het Centraal Kant v.d. Statistiek.*)

De voorloopige cijfers betreffende den uitvoer uit het gewest Sum. Oostkust over December 1929 zijn alsvolgt:

Rubber totaal 8.237 tons (van 1000 kg.), waarvan naar Nederland en Ned. voor order 750 tons, Gr. Brittannië en Gr. Brittannië v.o. 1.094 tons, Amerika 4.428 tons, Penang en Singapore 1.084 tons.

Palmolie totaal 4.085 tons, waarvan Nederland en Ned. voor order 294 tons, Groot Britt. en Gr. Britt. voor order 1.494 tons, Amerika 2.229 tons.

Tabak totaal 2.413 tons, waarvan uit Belawan 2.411 tons.

Thee 825 tons, waarvan uit Belawan 788 tons.

Vezels 3.134 tons, alles uit Belawan.

Electriciteits-vergunningen.

Bij Gouv. besluit is aangeteekend, dat op 18 Dec. 1929, dus tijdig, is aanvaard de bij het besluit van 9 Febr. 1929 No. 23 aan de thans te Soerabaja gevestigde N.V. Oost Java Electriciteit Maatschappij verleende vergunning tot den aanleg en het gebruik van leidingen voor het overbrengen en verdeelen van electrischen arbeid in de hoofdplaats Indramajoe, gelegen in de gelijknamige residentie der provincie West-Java.

—is aangeteekend, dat op 18 Dec. 1929, dus tijdig, is aanvaard de bij het besluit van 8 Jan. 1929 No. 16 aan de te Soerabaja gevestigde N.V. Oost-Java Electriciteit Maatschappij verleende vergunning tot den aanleg en het gebruik van leidingen voor het overbrengen en verdeelen van electrischen arbeid in het gedeelte van het regentschap Panaroekan der residentie Bondowoso van het gewest Oost-Java, dat gelegen is binnen een afstand van tien kilometer van de regentswoning te Sitoebondo.

De Rubberveiling te Singapore.

(*Van de Singapore Chamber of Commerce Rubber Association*).

950ste veiling, gehouden op 16 Jan. '30,

Ingeschreven	2.141.813 lbs. of	956,16 tons.
Aangeboden	1.748.573 lbs. of	780,61 tons,
Verkocht	1.506.577 lbs. of	672,58 tons,

Londen — Spot 7 3/16 d. New-York — Spot 14 3/8 cents.

De volgende prijzen werden besteed:

Ribbed Smoked Sheet.	*Cents per lb.*
Standard Quality	23 3/4 (twee partijen)
Good Average Quality	23 1/4 tot 23 1/2
Off Quality	21 „ 23
Crepe.	
Standard Quality Pale	Geen verkoopen
Good Pale	23 tot 24
Off Colour Latex	21 1/4 „ 22 3/4
Clean Fine Brown	20 „ 21
Brown	17 1/2 „ 19 3/4
Scrap	14 „ 16 1/2
Bark	12 „ 13

De volgende veiling zal worden gehouden op Woensdag 22 Jan. 1930.

N.B. Een paar bijzondere partijen Good Average Quality R.S. Sheets werd verkocht à 23 3/4 cents en in kisten à 24/24 1/4 cents.

De Bank van Engeland.

LONDEN, 16 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta.*)

Toe- en afvoer van Goud.

	Toevoer	Afvoer
Vrijdag, 10 Jan.	1.001.000 pst.	2,000 pst.
Zaterdag 11 „	12.000 „	—
Maand. 13 „	—	24.000 „
Dinsdag 14 „	342.000 „	—
Woensd. 15 „	90.000 „	12.000 „
Dond. 16 „	2.000 „	—

	vorige week pd.st.	deze week pd.st.
Openbare deposito's	17.200.000	24.800.000
Andere deposito's	111.300.000	100.800.000
Regeerings Obligaties	69.900.000	61.200.000
Andere Obligaties	30.400.000	28.700.000
Bankbilj. en specie	46.300.000	58.700.000
Tot. Muntmateriaal	149.200.000	150.700.000
Zilverbons in omloop	369.900.000	351.900.000
Verhouding reserve tot uitgifte	36.02%	46.74%

De Bank van Frankrijk.

PARIJS, 16 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Het verslag van de Bank van Frankrijk over de afgeloopen week vermeldt een totaal bedrag van 69.347.000.000 francs aan bankbiljetten in omloop, hetgeen 941.000.000 francs minder is dan in de daaraan voorafgaande week.

De Katoenmarkt.

LIVERPOOL, 16 Jan. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not.	16 Jan.
Egyptische Katoen Sakellaridis, katoen spot, pence per lb.	14.45	14.40

Radio-Nieuws.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.
(*Korte golf 75 M.*)

Maandag, 20 Jan.

7— 9 Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10 Cabaret onder leiding van den heer F. van Rooyen.

Wat geeft I.A.A. deze week?

Maandag zal na de gewone hotelmuziek en gramofoonuitzending een cabaretclubje, onder leiding van den welbekenden Peter van Rooyen, voor onze luisteraars optreden. Het programma vermeldt levensliedjes, pianofantasie, jazz-imitatie, parodieën enz. enz.

Dinsdag in den vooravond het versterkt orkest van Johnny Duell; daarna Beethovensonaten door den heer Coronel.

Woensdag twee studio-uitzendingen; eerst het Mariano Orchestra, dat in de straks te openen New Monico zal spelen en dat hiermede onzen luisteraars dus de primeur van hun optreden hier ter stede geeft. Later in den avond onze goede oude bekenden, het Bulgarian Trio.

Donderdag wordt de op Woensdag er bij ingeschoten, klassieke gramofoonmuziek gebroadcast en na half negen de gebruikelijke dansmuziek gegeven.

Vrijdag na het kinderuurtje en de automobiel-causerie komen de heeren van de Leeuwe, viool, en van Heck, piano, voor onze microfoon concerteeren.

Zondagavond krijgen onze luisteraars weer eens als extra een complete opera op gramofoonplaten.

P. L. E.

Op Dinsdag, 21 Jan. '30 vanaf 9 uur n.m. met de Gouv. Telefoniezender P.L.E. op een golflengte van 15.93 M. vanuit de Studio v/d Radiodienst te Bandoeng.

Concert te geven door:

Mevr. v. Bemmel—Townsend (zang) en mevr. Kandel (piano).

Programma:

1. Arië Antiche	Cacceni.
2. Arië Antiche	Pasolo.
3. Die Post	Schubert.
4. Die Stadt	Schubert.
5. Im Kahne	Grieg.
6. Nan Credo	Widor.
7. Ik ken een lied	Willem de Mol.
8. „Air de bijoux" uit Faust	Gounod.
9. Aria uit „Carmen"	Bizet.

VOLKSRAAD.

Agenda.

College van gedelegeerden.

Donderdag, 23 Januari 1930 10 u.v.m. Openbare Vergadering.

Verkiezing plvv. voorzitter.

Vrijstelling van invoerrecht voor eenige chemicaliën (Ond *86*).

Volksraad.

Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag afdeelingsvergaderingen Vrijdag 24 dezer openbare vergadering 8½ u.v.m.

Slot der rekening over 1925 (Ond. *2*).

Verslagen der Alg. Rekenkamer (Ond. *15* en *15A*).

Wijziging Reglementen Weduwen- en Weezenfondsen voor Europ. militairen (Ond. *6*).

Aanvulling van het wetboek van Strafrecht enz. in verband met de bestrijding van de fleschentrekkerij (Ond. *66*) 3e Rapport der Commissie voor de verzoekschriften en vervolg 3e rapport.

Zaterdag 25 Januari geen vergadering.

SPORT EN SPEL.

HOCKEY.

Internationaal Tournooi.

'S-GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Nederland heeft zich doen inschrijven voor het internationaal hockey-tournooi, dat van 11 tot 16 Mei a.s. te Brussel gehouden zal worden.

VOETBAL TE SOEKABOEMI.

Halimoen—Cultuurschool 3—1.

Een goed gespeelde wedstrijd. Vooral in de eerste helft heeft Halimoen de Cultuurjongens danig aan den tand gevoeld. Daarna zakte de spelqualiteit aanmerkelijk.

Beets maakte voor de rust twee goede doelpunten, terwijl Emad het derde voor zijn rekening nam.

Na de rust kreeg de rechtsuiterst van C.S.V.V., van der Capellen, een goede kans, welke hij ook benutte.

Met dezen wedstrijd heeft Halimoen haar programma beëindigd; van de 10 wedstrijden heeft zij er 8 gewonnen, 1 verloren en 1 gelijk gespeeld, haar gemiddelde is dus 1,70.

VOETBAL TE CHERIBON.

Y. N. H.—E. M. M. 1—1.

Om 5.10 u wordt onder leiding van scheidsrechter von Franckemont begonnen. Kwat Hoo scoort spoedig uit een strafschop (1—0). Rust gaat in met denzelfden stand.

Na de thee wegen de partijen tegen elkaar op en beweegt 't spel zicht hoofdzakelijk op het middenterein.

Vlak voor het einde breekt E.M.M. door en Amiarta maakt gelijk.

De jeugdige scheidsrechter voldeed goed.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten*).

CHERIBON.

Aanschaffing van machines voor de mechanisatie van het Waterleidingbedrijf.

Naar aanleiding van de door de ingestelde organisatie-commissie, aan B. en W. gedane voorstellen om reeds met ingang van 1 Januari 1930 mechanisatie van het Waterleidingbedrijf, zooals dit in het rapport van den secretaris uiteen is gezet, ter hand te nemen, heeft het college zich voor de levering van de benoodigde machines in verbinding gesteld met de firma Ruys te Bandoeng. Deze firma heeft de benoodigde machines gemonteerd.

De benoodigde machines zijn op de afdeeling Gemeentewerken voor den Raad te bezichtigen.

De kosten dezer machines met inbegrip van de persmachine voor het aanmaken van adresplaatsjes, welke machine in verband met de talrijke wijzigingen moeilijk gemist kan worden, bedragen ± f 2800,—.

Het college meent, alhoewel den financieëlen toestand dezer gemeente tot uiterste bezuiniging dringt, den Raad te moeten adviseeren desondanks reeds thans tot de aanschaffing van meerbedoelde machines over te gaan, aangezien de machinatie van het Waterleidingbedrijf leiden zal tot vereenvoudiging der werkzaamheden en tijdbesparing.

Een Inlandsch Wethouder.

In verband met de plannen tot kampongverbetering voor het jaar 1930 en komende jaren en den reeds meermalen door den Raad geuiten wensch, om de uitbreiding van het college van burgemeester en wethouders met een Inlandsch wethouder te willen bespoedigen, heeft het college van B. en W. gemeend, vooruit loopende op de begrooting van dit dienstjaar, reeds thans den Raad voor te moeten stellen tot bovenbedoelde uitbreiding van het college over te gaan.

Waar deze uitbreiding met één wethouder de goedkeuring niet behoeft van het college van gedeputeerden der provincie West-Java kan onmiddellijk tot benoeming van een Inlandsch wethouder worden overgegaan.

Overname van het Ziekenhuis „Oranje".

Zooals uit het schrijven van het college van gedeputeerden der provincie West-Java van 6 dezer No. 3/2/11 moge blijken, wordt den Raad verzocht om een lid aan te wijzen van de commissie, welke de bestudeering van het vraagstuk inzake de overname van het Ziekenhuis Oranje ter hand zal nemen.

Het college van B. en W. stelt den Raad thans voor den burgemeester daartoe te benoemen.

Diefstal.

Door een bewoner van Kebon Baroe is aangifte gedaan, dat te zijnen nadeele een gouden horloge en een zilveren ketting zijn ontvreemd.

Mag niet.

Proces-verbaal opgemaakt tegen 2 Inlanders van Pandjoenan terzake het clandestien slachten van vee.

Opium.

Proces-verbaal opgemaakt tegen een Chinees van Pertatean terzake het houden van een clandestiene opiumkit.

Van een aanrijding.

Op den 14en Januari heeft ter hoogte van Tropical een botsing plaats gehad tusschen een auto E 897, een fietser en een deeleman.

Een fietser genaamd C.E. de B. reed uit de richting Kedjaksan huiswaarts. Toen hij op bedoelde plaats kwam, waar het ongeluk heeft plaats gehad, zag hij uit de richting Karanggetas een auto aankomen en net was hij den viersprong gepasseerd of de heer B., die in den auto zat met een net gekleede Inlandsche dame, begon over den weg te zwaaien, zoodoende die fietser den doorgang belemmerend. De fietser werd door het rechter-voorspatbord gegrepen en over zijn stuur heen tegen den grond gekwakt, maar ook tegelijkertijd, doordat de heer B. het stuur naar links gooide, werd de deeleman het trottoir opgegooid. Een paar meter verder stopte toen de auto, waaruit de Inlandsche vrouw stapte met de woorden: „*Toean, sala, saja soedah djeriet dari motor, kenapa toean tida denger, hé*," maar kort daarop kwam de hr. B met de scheldwoorden: „*G v d., bangsat hé, tjoba saja tida boleh setuur toean mati, g v d, bangsat hé, en sekarang mace apa, djangan besar moeloed, saja poekoel nanti*."

Netjes is anders!

Een aanklacht wegens beleediging werd tegen den heer B. ingediend.

Onteigening van gronden.

Voor den Raad zijn ter visie gelegd de onteigeningsstukken, staten en teekeningen betreffende de onteigening van gronden in de dessa Kedjaksan en Lemahwoengkoek ten behoeve van het Bebouwingsplan Pasar Pagi.

Door de onteigeningscommissie is geen overeenstemming verkregen terzake de getaxeerde schadeloosstellingen, zoodat thans overeenkomstig de onteigeningsordonnantie overgegaan moet worden tot onteigening ten algemeenen nutte.

In verband met het bovenstaande noodigen B. en W. den Heer Directeur als directie der N.V. Volkshuisvesting Cheribon te verzoeken om de regeering te verzoeken het noodige te verrichten tot onteigening.

Beheersaanvraag van een stuk Gouvernements grond.

Bij onderzoek is gebleken, dat op een stuk Gouvernements-grond, gelegen hoek Lemahwoengkoek — Poelosaren, waarvan door de Gemeente in 1917/1918 de bezitsrechten reeds zijn afgekocht nog geen beheersrecht wordt uitgeoefend.

Teneinde deze omissie te herstellen vragen B. en W. den Raad het college te machtigen tot het in beheer aanvragen van bovenomschreven perceel.

Een afscheid.

De directeur van het Electrisch Bedrijf der Ned.-Ind. Gas Mij. te Cheribon, de heer R. Illing, vertrekt ultimo dezer met Europeesch verlof.

Het personeel, dat dezen humanen chef slechts noode ziet vertrekken, bood hem Zaterdagmorgen als blijk van waardeering en hoogachting, onder een kernachtig woord van den heer Prins, een souvenir aan.

Ook vele buitenstaanders zullen het vertrek van den heer Illing met leedwezen vernemen, aangezien men nooit tevergeefs bij hem aanklopte en hij steeds met de hem eigen vriendelijkheid een ieder met raad en daad bijstond.

Laten wij hopen, dat de heer Illing na ommekomst van verlof wederom te Cheribon zal worden geplaatst.

Als tijdelijk waarnemend directeur zal optreden de heer P.K.Th. Kaldasch.

Liefhebbers voor!

Sinds eenigen tijd komen elken Vrijdagavond in het café „Inisersal" achter de bioscoop van denzelfden naam, eenige personen bij elkaar om verpoozing te zoeken in het schaakspel.

Thans reeds blijkt, dat deze avonden aardig bezocht worden en onder de vaste spelers bevindt zich o.m. de heer Bleykmans, in Indische schaakkringen zeker geen onbekende.

Schaakliefhebbers zijn steeds welkom.

Eigen rechter.

Ongeveer twee weken geleden kwam de veldpolitie te Indramajoe bij geruchte te hooren, dat een persoon in de dessa Amis onderdistrict Tjikedoeng bij een poging tot diefstal bij een dessa-goudsmid op heeterdaad betrapt werd en de dessa-bevolking een ware klopjacht op hem had aangevangen. Door ongeveer 10 man werd de dief gepakt en zoodanig bewerkt dat hij den dag daarop, nadat hij gedurende een uur in het hospitaal verpleegd was geworden, den geest gaf.

De zaak die aanvankelijk duister bleek te worden, werd door de veldpolitie in samenwerking met het Inl. B. B. tot klaarheid gebracht en ten slotte konden 10 menschen als verdachte worden aangehouden.

Deze zullen zich t.z.t. voor den kadi hebben te verantwoorden voor zware mishandeling den dood tengevolge hebbende.

Clan de tien pandhuis.

Door spionnenberichten kwam de veldpolitie er achter, dat Tan Seng Bie woonachtig in de dessa Moendoe Pesisir, eigenaar was van een clandestien pandhuis. Bij een ter plaatse ingesteld onderzoek bleek het bericht volkomen juist te zijn, terwijl voorts uit de administratie van den China-man vast kwam te staan, dat een 35-tal personen hunne sieraden hadden beleend tegen een rente van 20 pct. 's maands.

Alle deze sieraden zijn ter fine van het verder onderzoek in beslag genomen.

Aanrijdingen.

Op Kedjaksan had Vrijdagmiddag een aanrijding plaats tusschen deeleman No. C. Pl. B. 1406 en een fietsend jongetje van ± 6 jaar, dat bovendien op zijn rijwiel een vriendje vervoerde. Wonder boven wonder had geen persoonlijk ongeluk plaats, terwijl ook het rijwiel noch de deeleman werden beschadigd. De schuld ligt geheel bij het knaapje, dat geen acht gaf op de signalen van den koetsier.

Kortgeleden werd in de dessa Wanahadjir in het district Ardjawinangoen een Inlandsch meisje van 12 jaar aangereden door auto E. 1734, bestuurd door een Inlandschen chauffeur. Het meisje kwam dusdanig te vallen dat zij het linkerbeen brak en opname in het Gemeente Ziekenhuis noodzakelijk was, alwaar zij thans verpleegd wordt.

Aanhouding.

De veldpolitie heeft aangehouden de Inlandsche vrouw Tjok (what is in a name!), omdat zij in het bezit was van goederen en sieraden, vermoedelijk afkomstig van diefstal.

Tijdens een huiszoeking in de woning van haar ega vluchtte deze laatste.

Uiteraard is dit zaakje nog in verder onderzoek.

Uit het politierapport.

Vijftien Inlanders zijn terzake van diefstal van rijst aan de Boom alhier, tijdens het lossen, gearresteerd.

Verder is een Inlander gearresteerd wegens diefstal van katjang kedelé aan de Boom.

Als gevonden voorwerpen zijn aan de wacht gedeponeerd 3 pandbrieven, welke te Kebon Baroe werden gevonden.

„In hypnotischen slaap".

Dagen van te voren hoorden we: „'t Zal me benieuwen", „Nu ja, 't zijn maar dilettanten" en andere niet al te geestdriftige uitingen.

Hoe heel anders spraken die pessimisten en twijfelaars Zaterdagavond al na het 1e bedrijf.

Met recht, want het *was* „geslaagd". De *rush* om een behoorlijk plaatsje te veroveren begon ondanks den zwaren regen al voor achten. Heele files van diverse kleine en groote krachtwagens zagen we voor ons „soosje" stoppen.

De zaal was eivol en menigeen moest zich met een staanplaats tevreden stellen.

Over het gebodene kunnen we kort zijn. Wij constateeren slechts, dat ook Cheribon thans een troepje amateur-tooneelisten bezit, dat nog menigmaal een goede uitvoering zal geven.

Noemen we van de dames vooral mevr. Tramburg, eerst als enthousiaste spiritiste en later als berouwvol echtgenoote. Zij was goed.

Het spel der beide dochters kon losser; met wat meer overtuiging gespeeld, en we zijn er.

Vooral niet te vlug en van het publiek af spreken. Thérèse en het dienstmeisje? Goed, maar af en toe wat te rad gesproken.

De heeren?

De rollen van Ignas Döll, dr. Duschel, neef Gustaaf en hr. Schimmel werden op verdienstelijke wijze door de heeren Gutjahr, Hamming, Gilbert en „Dinges" (Heyligers) vertolkt.

De andere heeren geven wij denzelfden raad: nog wat losser, zich meer in de rol inleven.

Kort en goed, we hebben genoten, gelachen om de rake gezegden en het is de spelers — ook al zijn 't maar „dilettanten"! — gelukt ons uit de gelijksche sleur te halen.

De grime was door den heer Remmers weer goed verzorgd.

En dan de naïvond.

Hoe kon die anders dan goed zijn met zoo'n stemming!

De champagnebaar werd letterlijk bestormd, er kwamen handjes en handen te kort om de dorstigen te laven.

Hoe laat het afgeloopen was?

Excusez dus peu, geheimen verklappen we niet, maar.... om 5 uur stonden nog zeer vele wagens ophunne eigenaars en eigenaressen te wachten, en hoorden we het „we gaan nog niet naar huis", uit volle borst zingen.

Cheribon heeft weer een alleszins geslaagden avond gehad!

SOEKABOEMI.

Kantoor Gemeentekashouder.

De burgemeester maakt bekend, dat van Maandag 20 dezer af het Kantoor van de gemeentekashouder, ter Gemeentesecretarie, in het pand Tjikoleweg no. 15 is ondergebracht.

Voor de gemeente- en hondenbelastingen loope men dus niet meer naar den algemeen ontvanger.

Vervoermiddelenbelasting.

Moesten verleden jaar de autobezitters van een gemeente-plombe te hebben eerst de volle belastingsom betalen, de burgemeester maakt thans bekend, dat dit slechts gelden zal voor motorfietsen, rijwielen, rijtuigen, grobags en handkarren. Autobezitters hebben dus slechts aangifte te doen, om hun plombe te kunnen ontvangen.

Autobusonderneming „Satoh".

Naar wij vernemen gaat het de autobusonderneming „Satoh" niet naar den vleeze, in hoofdzaak als gevolg van den boycott door de Chineezen. Op het oogenblik rijdt er nog slechts één bus tusschen Soekaboemi en Bandoeng v.v.

TJIANDJOER.

Voor het Indische kind.

De door den heer en mevrouw Townsend georganiseerde feestavond is uitstekend geslaagd. Toen de gastheer te ruim negen uur zijn gasten welkom heette, waren er ruim 90 menschen in de assistent-residentswoning aanwezig. Wij zagen den resident van West Priangan en echtgenoote, den regent van Tjiandjoer met de Raden Ajoe en vele administrateurs van de omliggende ondernemingen met hunne dames.

Het gebodene stond op hoog peil; vooral troffen ons de artistieke dansen van Ghanda Soewasti. Zij had een stormachtig applaus in ontvangst te nemen. Aan bloemen heeft het ook niet ontbroken.

Na de voorstelling werd gedanst en begon men aan de tombola. Binnen het kwartier waren de 100 loten verkocht. Naar wij vernemen kan de heer Townsend een bedrag van f 520,— afdragen aan het St. Elisabeth-fonds van Soekaboemi. Een mooi succes!

Over eenige maanden zal men te Soekaboemi een dergelijken avond organiseeren.

Naar Mekka.

Zaterdagmiddag was het een ongewone drukte op het station Tjiandjoer. Inlandsche ambtenaren met hunne echtgenooten en priaji's uit Tjiandjoer en omstreken waren present. Naar wij vernemen ging het om het afscheid van den penghoeloe van Tjiandjoer, die vertrok. Een vrouw, die te Tjiandjoer aller sympathie had.

Malaiseteekenen?

Stonden eenige maanden geleden een tiental autobussen voor het station van de S.S. en op het plein van Tjiandjoer, het is er thans treurig mee gesteld. Zelfs het geringe aantal omnibussen van thans heeft een kwijnend bestaan. Men durft niet te rijden, tenzij de bus is „uitverkocht" en ja dan nog.. boter bij de visch! De vracht moet vooruit betaald worden, anders kan geen benzine worden gekocht.

Voor de vele reizigers is zoo 'n autobusrit geen gerief meer. Velen hebben de autodiensten den rug toegekeerd en hebben als in vervlogen tijden zich weder tot den trein gewend.

SCHOOL EN KERK.

Scholen voor Slechthoorende Kinderen.

Men schrijft ons:

Nu te Bandoeng een vereeniging is opgericht, welke het onderwijs aan slechthoorende en doove kinderen ter hand zal nemen, heeft het ongetwijfeld zijn nut eens na te gaan hoe zich dit speciale onderwijs in Duitschland en Nederland in den loop der laatste dertig jaren heeft ontwikkeld.

Wij putten daartoe, voor wat Duitschland betreft uit het bekende werk van A. Denker und O. Kahler, „Die Krankheiten des Gehörorgans" en wel uit het derde deel, alwaar geschreven wordt over het onderwijs in het hoofdstuk getiteld „Ohr und Schüle" en voor wat Nederland aangaat uit de eerste jaargangen van het tijdschrift *Ons Maandblad* van de „Vereeniging tot bevordering der belangen van Slechthoorenden", welke in 1911 in den Haag werd opgericht.

Omstreeks 1898 was de Berlijnsche oorarts Arthur Hartmann begonnen met de oprichting aan te bevelen van speciale klassen voor slechthoorende kinderen en in 1902 werd de eerste „Specialklasse fur Schwerhörigen" geopend, welke in weinige jaren werd opgebouwd tot een eigenlijke „Schwerhörigen-Schule" met zeven klassen. Het voorbeeld van Berlijn werd spoedig gevolgd en in den loop der jaren werden in bijna alle groote steden, niet alleen in Duitschland, maar ook in andere staten, scholen voor slechthoorende kinderen gesticht. Na twintig jaren tijds, dus in 1922, bestonden er in Duitschland 26 dergelijke scholen, met 160 leerkrachten en 1800 leerlingen. Men was daarbij uitgegaan van de noodzakelijk vereischte scheiding van slechthoorenden en doofstommen, waardoor de eersten niet benadeeld worden in de ontwikkeling van hun spraakvermogen, hetgeen met zekerheid gebeurt, wanneer slechthoorende kinderen steeds te zamen met doofstommen verkeeren en onderwezen worden. In verband met het vorenstaande valt dan ook de grens tusschen slechthoorenden-school en doofstommen-instituut gemakkelijk vast te stellen.

En hoe ging het nu in Nederland? Als gevolg van de schoolplichtwet kwamen alle kinderen op den daartoe vastgestelden leeftijd op de gewone lagere scholen, voor zooverre zij daarvan niet werden vrijgesteld omdat zij wegens hun gebrek naar een blinden- of doofstommen-instituut werden gezonden. Later werden, toen de instelling van schoolartsen begon te werken, ook de zwakzinnigen uit de lagere scholen verwijderd en in daarvoor geëigende inrichtingen ondergebracht. Toen bleek echter dat nog een klein aantal in de scholen was, dat niet zwakzinnig was en tòch niet mede kon komen met het onderwijs. Door nauwkeurig onderzoek door schoolartsen bleken die kinderen slechthoorend te zijn. Overigens volkomen begaafd als andere kinderen, waren zij door hun gehoorgebrek niet in staat het onderwijs op te nemen, zooals dat op de gewone lagere scholen gegeven werd. Het werden achterblijvers en waren bovendien een rem in de klasse, die door de onderwijzers nu juist niet al te vriendelijk werden aangekeken. Maar er waren in Nederland geen speciale scholen voor deze op natuur misdeelde kinderen.

Na de oprichting van de „Vereeniging tot bevordering der belangen van Slechthoorenden" was een harer eerste daden haar ongelukkige jeugdige lotgenooten ter hulp te komen. Het was de afdeeling „Amsterdam" der vereeniging, die het eerst zoogenaamde inhalingscursussen voor slechthoorenden in het leven heeft geroepen, welke des avonds werden gehouden en waar aan eenige der ergste dooven van de lagere school, in kleine groepjes verleend, kennis werd bijgebracht. Dat was het begin en daarbij gesteund door vooraanstaande invloedrijke mannen als professor dr. H. Burger (thans nog voorzitter der „Amsterdamsche School voor Slechthoorende Kinderen"), dr. P. J. Baudet, dr. J. Idzerda, prof. dr. P. Th. L. Kan, dr. J. Th. Mouton, dr. J. J. Pigeaud, J. A. Tours, G. J. Ligthart, D. A. J. Kessler, P. W. L. Brijnen (thans nog directeur van de School voor Slechthoorende kinderen in den Haag) en vele anderen, nam de Vereeniging het initiatief tot het stichten van de thans in Nederland bestaande scholen voor slechthoorende kinderen. Die onbaatzuchtige arbeid is velen kinderen in Holland ten zegen geworden.

Wij hopen dat dit in Indië ook zoo moge zijn. Zooals de scholen te Amsterdam, Rotterdam en in Den Haag thans worden gesteund, zoo hopen wij dat ook de toekomstige school te Bandoeng, nu de regeering haar krachtige hand te steun verleent, een sieraad op het gebied van onderwijs aan slechthoorende en doove kinderen zal worden. Wij stellen ons voor in een volgend artikel het een en ander mede te deelen over het onderwijs en de leermethode aan de slechthoorende-school en over haar organisatie.

Art. 177.

De gouverneur van Oost-Java is uitgenoodigd den eerwaarden heer G.A. Vloet, hulppr. b.b. van den Lande te Probolinggo (Oost-Java) te erkennen in de hem opgedragen kerkelijke bediening van hulppr. b.b. van den Lande te Malang.

LAATSTE BERICHTEN.

De „Van Galen" en de „Hertog Hendrik."

DEN HAAG, 15 Jan. (*Aneta*). De *Van Galen* is 18 dezer naar Curaçao vertrokken. Nadat deze daar aangekomen is repatrieert de *Hertog Hendrik* welke op 2 Maart te Den Helder wordt terugverwacht.

Pleidooi voor een Beroepsleger.

ZURICH, 17 Jan. (*Aneta-Radio*). Generaal von Seeckt heeft in een rede voor de Zwitsersche officieren club verklaard dat de tijd voor groote legers voorbij is.

Hij hield een pleidooi voor kleine beroepslegers die gesteund kunnen worden door een nationale militie, gerecruteerd uit dienstplichtigen.

Zetel voor Amerikaansche Historie.

NEW-YORK, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). Men heeft het fonds voor de oprichting van een zetel voor Amerikaansche historie aan de Londensche universiteit bijeen. Het fonds is groot 46.000 dollar. 40.000 dollar hiervan is door Harkness geschonken:

Voor de Prohibitie.

NEW-YORK, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). Na een hettig debat in het Huis van Afgevaardigden werd het voorstel goedgekeurd om 15 millioen dollar te besteden om in het komend jaar de prohibitie-wetten scherper ten uitvoer te brengen.

Fortuin op Straat gevonden.

BERLIJN, 17 Jan. (*Aneta-Radio*). Een arbeider vond bij het naar huis gaan een pakje op straat waarin zich aandeelen bevonden ter waarde van 2½ millioen mark. Een banklooper had dit pak uit zijn tasch verloren.

Als in het pak bankbiljetten hadden gezeten zou de arbeider 25.000 mark belooning hebben gebreken. Maar daar het aandeelen waren op naam, krijgt de arbeider niets.

De Verdwijning van Mevrouw Wilnot.

Aneta verneemt omtrent de vermissing van mevrouw Wilnot aan boord van de *Op ten Noort* nader, dat het onderzoek van den substituut officier van justitie Lambers, bijgestaan door de politie, uitwees dat er geen reden is om aan misdaad te denken. Mevrouw A. Wilnot is in den nacht van 17 op 18 dezer tegen vier uur door Inlandsche bedienden eenige malen aan het dek gezien, op de plaats waar later slechts haar pantoffels werden teruggevonden.

De gezagvoerder van de *Op ten Noort* vermoedt dat men hier met een geval van zelfmoord te doen heeft. Mevrouw Wilnot was 33 jaar en op weg naar haar man, administrateur van een cultuuronderneming in het Besoekische. Het is eenigen passagiers opgevallen dat zij zeer roerend afscheid nam van haar familie te Singapore en dat mevrouw Wilnot zeer somber gestemd was. Zij reisde in een hut alleen. Toen de vermissing geconstateerd werd heeft men op last van den gezagvoerder onmiddellijk haar goederen geïnventariseerd en de koffers verzegeld. Het onderzoek heeft geen nadere bijzonderheden aan het licht.

Spoorweg Kerintji-Indragiri.

De heeren Fransen Herderschee en ir. Welter verzamelen, naar de *Sum. Bode* meldt, economische gegevens ten behoeve van een spoorweg van Kerintji naar Indragiri; zij bezoeken Kerintji en Moeara Laboeh.

Landingsterrein.

De *Sumatrabode* te Padang meldt dat dr. Groeneveld Meyer, hoofd van de luchtvaartafdeeling G.B. een onderzoek instelde te Pakan baroe, Bangkinang en Pajakoembeh naar een geschikt landingsterrein. Zijn voorloopige meening is, dat Pakanbaroe het geschiktst is, daar het gelegen is in het midden van de route Palembang — Medan.

Binnenlandsch Bestuur.

Tot assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst in de provincie Midden-Java is benoemd de heer F. W. Lisnet.

Idem in de provincie Oost-Java de heer P. A. Beynon.

Tot afdeelingssecretaris te Kediri is benoemd de heer W. C. Krijgsman.

Personalia.

Ter beschikking gesteld van het hoofd van den Dienst der Boschinrichting, G. Erb, burgerlijk ambtenaar belast met een officiersbetrekking bij den Topografischen dienst.

*

Geplaatst te Weltevreden de technisch postambtenaar eerste klasse P. Links.

*

Blijft geplaatst bij den dienst der Westerlijnen de hoofdingenieur-afdeelingschef L.A.M. Riemens en de werktuigkundige L. Authier.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Miss Holland.

DEN HAAG, 18 Jan. (*Aneta*). Mejuffrouw Emmy Kusters is gekozen als Miss Holland.

Met f 5.000 verdwenen.

EINDHOVEN, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een arbeider, die tevens als banklooper fungeerde, van de Stoom-Linnenfabrieken te Strijp is met f 5.000,— aan loongelden spoorloos verdwenen.

Kortsluitingslaboratorium.

AMSTERDAM, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Nederlandsche electrotechnische industrieën zijn overeengekomen om gedurende een tijdperk van tien jaar elk jaar een geregelde bijdrage te geven ten behoeve van de oprichting van een kortsluitings-laboratorium.

Hoogeschool voor Moderne Talen.

's-GRAVENHAGE, 19 Dec. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Er zijn besprekingen gaande ter voorbereiding van de stichting van een hoogeschool voor moderne talen op denzelfden voet als de Handel's hoogeschool te Rotterdam.

Chineesch Instituut te Leiden.

LEIDEN, 16 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Alhier is opgericht een stichting ter bevordering van de studie van het Chineesch, welke mede al werken aan de inrichting van een Chineesch instituut, waarvoor het Rijks Prentenkabinet ontruimd zal worden. Het college van curatoren van de Rijksuniversiteit alhier vormt het bestuur.

HET CHINEESCHE RIJK.

De Burgeroorlog.

NANKING, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Langs de Tientsin-Pukow spoorweg is de strijd ontbrand.

De regeeringstroepen hebben, na verscheidene weken onderhandelingen gevoerd te hebben, het offensief geopend. Naar gemeld wordt rukken zij nu van Pukow naar Pengpu op. Te Pengpu bevindt zich het hoofdkwartier van den generaal der rebellen Shi Hyu San.

Reeds zijn vele gewonden te Nanking aangekomen.

BRITSCH-INDIË.

Oppositie tegen de Extremisten.

BOMBAY, 18 Jan. (*Aneta-Radio*). Op een vergadering van den raad van de Western India Liberal Association, werd een krachtig programma aangenomen. Men zal oppositie voeren tegen de „onafhankelijkheids school" en er bij de liberalen op aandringen het volk te vereenigen, teneinde vrijheid langs constitutioneele weg te verkrijgen.

Het lijdelijk Verzet.

Gandhi.

BOMBAY, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Gandhi heeft de campagne van lijdelijk verzet ingewijd in het dorp Khakhrechi, waar de boeren zich verzetten tegen het systeem van „gedwongen arbeid". Ook weigeren zij bepaalde belastingen te betalen.

Er hebben verscheidene botsingen met de politie plaats gehad 18 boeren zijn reeds in hechtenis genomen.

Gandhi heeft nu goedgekeurd dat een groote groep „vrijwilligers voor het lijdelijk verzet" bestaande uit personen van beide sexen, uitgezonden wordt om de boeren te helpen.

HET BRITSCHE RIJK.

Lady Simon en Slavernij.

Protest van de Ceylonplanters.

CEYLON, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De planters alhier zijn verontwaardigd over de beschuldigingen van Lady Simon dat op Ceylon nog slavernij zou heerschen.

Zij zetten uiteen dat de eenige vorm van slavernij is de Singaleesche adoptie van kinderen als onbetaalde huiselijke arbeidskrachten. Doch de Europeanen zijn reeds geruimen tijd doende om deze praktijken te verminderen en af te schaffen.

Het vierde Duikbootflottille uit Hongkong.

LONDEN, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het vierde duikboot-flottille is uit Hongkong te Chatham aangekomen. De bemanning van de duikbooten zullen op een nieuw type duikbooten worden overgeplaatst.

Het duikboot-moederschip *Medway*, dat 1.100.000 pond sterling heeft gekost, vertrekt in Februari naar Hongkong ter vervanging van het vierde flottille.

De duikboot *L. 3* zal na 1 April worden geschrapt. De andere vijf duikbooten van het vierde flottille zullen echter in dienst blijven.

FRANKRIJK.

Een Recordvlucht van Costes.

PARIJS, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*).

Costes.

Costes is te Nimes opgestegen met een lading van 500 kilogram aan boord. Hij legde 3500 kilometer af in 16½ uur, waardoor vroegere records van afstand en snelheid — voor vliegtuigen met deze lading aan boord geslagen werden. Heden ochtend was Costes nog steeds in de lucht.

PARIJS, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*.) Costes is geland. Hij is 23 uur 22 minuten en 49 seconden in de lucht gebleven.

Echtscheidingsdrama.

PARIJS, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). De patiënte van een eerste-klasse ziekenhuis, mevr. Delasota, een nicht van den Argentijnschen ambassadeur te Rome, is door haar echtgenoot, eveneens Argentiniër, doodgeschoten. De echtgenoot rende de straat op en trachtte zelfmoord te plegen. Hij werd zwaar gewond naar het ziekenhuis gebracht.

Waarschijnlijk lag het in de bedoeling van mevr. Delasota om zich van hem te laten scheiden.

PARIJS, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Mevr. Delasota, die men dood waande, is tot het bewustzijn teruggekeerd.

Zij verkeert echter in levensgevaar.

De gearresteerde Député's.

PARIJS, 18 Jan. (*Aneta-Radio*). In de Kamer weigerde de regeering, bij afwezigheid van Tardieu, antwoord te geven op de vraag van een communistische afgevaardigde, behelzende de in vrijheidstelling van de gearresteerde député's.

De regeering stelde de vertrouwenskwestie welke met 309 tegen 256 werd verkregen.

DE DONAULANDEN.

Het Hongaarsche Vergiftigingsproces.

BOEDAPEST, 17 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het massaproces is heden te Szolnok heropend. Twee welgedane dames van middelbare leeftijd, vroeger bekende dorpsschoonen, werden voor den rechter geleid.

De eene, Foldvari, ontkende dat zij schuldig is aan moord op haar moeder, haar echtgenoot en haar minnaar.

De tweede, Kardos, ontkent dat zij den echtgenoot van Foldvari bij een bezoek ten harent vergiftigde wijn heeft laten drinken. Ook ontkende zij dat zij het kind uit haar eerste huwelijk met vergift om het leven heeft gebracht. Zij verklaart dat een vrouw met slechte reputatie het kind vergiftigd heeft. Deze vrouw pleegde later zelfmoord.

BOEDAPEST, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). Kardos werd veroordeeld tot den strop. Foldvari werd vrijgesproken.

NOORD-AMERIKA.

Slachtoffers van de Prohibitie.

WEST PALMBEACH (Florida), 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Twee agenten van den federalen prohibitie-dienst werden doodgeschoten toen zij in een particulier huis een onderzoek instelden naar de aanwezigheid van drank.

Nadere bijzonderheden worden niet verstrekt.

Smuts vertrokken.

NEW-YORK, 18 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Smuts is naar Engeland vertrokken.

Voor zijn vertrek werd hij geïnterviewd, en hij deelde mede dat zijn bezoek zeer veel goed heeft gedaan om de aandacht van de Amerikanen te vestigen op de vitale kwesties betreffende de internationale samenwerking, zooals de Volkenbond en het Hof voor internationale Justitie, waarin de Amerikanen steeds meer belang gaan stellen.

Overstrooming.

MEMPHIS (TENNESSEE), 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Vijfhonderd families hebben hun huizen moeten ontruimen omdat het ijskoude water van de St. Francis rivier door de dijken is gebroken en 50.000 acres land in Zuid-Oost Missouri en Noord-Oost Arkansas overstroomd heeft.

Archie Gunn †.

NEW-YORK, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). De bekende kunstenaar Archie Gunn is alhier overleden.

DE VOLKENBOND.

De Opiumconferentie.

MADRID, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het Spaansche ministerie heeft het protocol van de internationale opiumconferentie geratificeerd.

DE HERSTELCONFERENTIE.

Interventie van Snowden.

Snowden.

's-GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Daar de conferentie opnieuw op een dood punt dreigde te komen als gevolg van de oneenigheid tusschen Italië en Tsjecho-Slowakije, is Snowden weer tusschen beide gekomen, waarna een compromis tot stand kwam.

Tsjecho-Slowakije zal nu aan Italië 10 millioen goudmark betalen in plaats van 11 millioen.

Men hoopt ook de Hongaarsche kwestie nog te kunnen regelen.

De Houding van Italië.

's-GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Italië is niet bereid het Young-plan te onderteekenen, indien de moeilijkheden met betrekking tot de Oostelijke delegaties niet opgelost worden in verband met de betaling van de z.g. bevrijdingsschulden van Tsjecho-Slowakije.

Naar verluidt zal de slotzitting Maandag a.s. plaats hebben.

Tardieu vertrekt hedenavond naar Londen.

Het Protocol.

's GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Alle voorbereidingen voor het slotprotocol van de conferentie zijn, op eenige redactioneele veranderingen na, gereed.

Het nieuwe plan bevat dertien supplementen en beslaat meer dan honderd pagina's. Volgens dit plan moet Duitschland gedurende 59 jaar gemiddeld 2 miljard goudmark per jaar betalen, waarvan 700 millioen in maandelijksche termijnen, betaalbaar met buitenlandsche munt. Wat betreft de mobiliseering van de Duitsche schuld, tezamen met de kwestie van leeningen door Duitschland in het buitenland te sluiten, kwam men overeen dat Frankrijk en Duitschland gezamenlijk 1200 millioen mark van de nieuwe herstelbank kunnen krijgen, waarvan voor Duitschland 400 millioen voor de behoeften van de spoorwegen en den postdienst. Duitschland verplicht zich daartegenover om tot den eersten October geen buitenlandsche leening op langen termijn te sluiten.

Ook zullen de statuten van de Reichsbank zoo veranderd worden dat de Rijksregeering grootere invloed op de leiding van de bank krijgt.

Bovendien is bepaald dat het plan van kracht wordt wanneer het, buiten Duitschland, door vier der betrokken mogendheden geratificeerd is.

Ook de liquidatie-kwestie is geregeld.

De „Kleine Entente".

's GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De delegaties van de landen der z.g. „Kleine Entente" hebben zich vereenigd met het denkbeeld om de Hongaarsche kwestie door het vormen van twee kassen op te lossen, nl. één kas voor betalingen in verband met de agrarische hervormingen en een tweede voor de overige betalingen. Hongarije heeft echter geweigerd om in te gaan op het voorstel der Kleine Entente om de geldenverdeeling over beide kassen te onderwerpen aan de beslissing van het Internationale Hof.

Het is niet uitgesloten, dat nog vóór Woensdag a.s. geen overeenstemming bereikt zal kunnen worden. Dr. Schacht is naar Berlijn vertrokken.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

Stimson en de pers.

LONDEN, 18 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Toen een leger dagblad-reporters Stimson in het hotel Ritz bestormden met vragen over een aantal voorname kwesties, lachte hij geheimzinnig. En hij had er zelt pret over toen hij zich van de kwesties met een grap kon afmaken. Glimlachend gaf hij toe dat de Amerikanen bezield waren met vertrouwen, hoop en edelmoedigheid.

Hij grinnikte toen een reporter sprak van „vertrouwen en hoop op pariteit".

Stimson werd echter ook vertrouwelijk, en deelde mede dat „hij een goede kop thee bij MacDonald had gedronken, aan wien hij de Amerikaansche gedelegeerden heeft voorgesteld".

En ernstig wordend zeide Stimson dat zij alle hoop koesteren dat de conferentie goede resultaten zal opleveren.

Tardieu.

LONDEN, 19 Jan. (*Aneta-Reuter.*) De Fransche premier Tardieu is te Londen aangekomen.

Hij zal hedenavond een onderhoud hebben met Stimson en met MacDonald.

Alle gedelegeerden voor de marineconferentie zijn nu aanwezig.

Drukke bezigheden.

LONDEN, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). De gedelegeerden naar de marineconferentie hebben een drukke Zondag gehad, daar zij op het oogenblik bezig zijn met het voorbereiden der onderhandelingen.

Toch hebben de twee voornaamste vertegenwoordigers van twee grootste marinemogendheden tijd voor ontspanning weten te vinden.

Stimson speelde 's middags golf en MacDonald vertoefde twee uur op de tentoonstelling van Italiaansche kunst in het Burlington House.

Meer uitnoodigingen?

BERLIJN, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) De Londensche correspondent van de democratische *Tempo* meldt dat in de Londensche politieke kringen ernstig de kwestie onder oogen wordt gezien om Duitschland, na de eerste bijeenkomsten van de marineconferentie, uit te noodigen om deel te nemen.

Ook wordt gemeld dat de Amerikanen aandringen om Duitschland, Nederland, en Noorwegen aan de conferentie te doen deelnemen, met het oog op hun belangrijke handelsvloten.

In politieke kringen is men echter van meening dat, indien de uitnoodiging gedaan wordt, het niet zeker is dat Duitschland deze zal aannemen.

De Vlucht van Chichester.

RANGOON, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). De vlieger Chichester, die op weg is naar Australië, is hedenmorgen naar Victoria-point in Zuid Burma vertrokken.

VICTORIA-POINT (BURMA) 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). Chichester is 18 Januari alhier aangekomen. Hij is om zeven uur hedenochtend naar Singapore vertrokken.

SINGAPORE, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*) Chichester is 19 Jan. alhier aangekomen Hedenochtend vertrekt hij naar Australië.

Gevaarlijke Sport.

MEURREN, 18 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Engelschman Howard Edward Jones werd gedood en een ander Ramsay Muirhead brak een arm en een been, doordat hun bobslee omsloeg.

Zij waren respectievelijk nummer twee en drie. De bestuurder en een vierde inzittende werden licht gewond.

De Russische Oorlogsschepen in de Dardanellen.

BERLIJN, 19 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) In een commentaar over het vertoon van de Russische slagschepen in de Dardanellen, schrijft de *Vossische Zeitung*:

„Het incident moet bedoeld wezen als een gezamenlijk protest van Rusland en Turkije tegen de commissie voor de zeestraten en tegen het verdrag van Lausanne. Het was voor Rusland niet direct noodzakelijk om de vloot in de Zwarte Zee te versterken. Het was voor Turkije meer een middel om de Zeestraten-kwestie aan het rollen te brengen. Daarom wordt dit vertoon een princi pekwestie. Men wilde de marineconferentie te Londen doen weten dat er ook nog iets van een Russisch-Turksch standpunt is betreffende de marinekwestie".

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 18 Jan.

N.I. ss. „Plancius" gez. v/d Worp, van Soerabaja en Semarang, agt. K.P.M.

Deensch. ss. „Lica Maersk" gez. Knudsen, v/N.-York en Singapore, agt. Borneo Comp.

Eng. ms. „Malayan Prince" gez Uncles, v. New-York en Semarang, agt. Ross Taylor.

N.I. ss. „Tjikarang" gez. Hopman, van Shanghai en Muntok, agt. J.C.J.L.

N.I. ss. „Houtman" gez. Koiter, van Penang en Benkoelen, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Benkoelen" gez. Helleman, van Telok Melano, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Batoe" gez. van der Laan, van Amsterdam en Singapore, agt. J.C.J.L.

Vertrokken 18 Jan.

N.I. ms. „Vulcanus" gez. Mommaas, naar Soerabaja.

N.I. ss. „Merkus" gez. Kielman, naar Tg. Pandan, Pontianak, Singkawang enz. en Sambas.

N.I. ss. „Palehleh" gez. Hagelers, naar Toboali en Palembang.

Eng. ss. „Theseus" gez. Carnon, n/Padang, Camaran, Djeddah, Marseille, Londen en Holland.

Jap. ss. „Cheribon Maru" gez. Suziki, naar Tjilatjap.

Ned. ss. „Bandoeng" gez. Jansen, naar Palembang en Tjilatjap.

N.I. ss. „Buitenzorg" gez. Lap, naar Belawan, Sabang, Camaran, Djeddah, Seuz, P. Said, Boston en New-York.

Ned. ss. „Moena" gez. Versteeg, naar Singapore, Belawan, Sabang, Colombo, Suez, P. Said, Londen, Amsterdam en Hamburg.

N.I. ss. „Pahud" gez Ouwehand, naar Muntok, Singapore en Belawan Deli.

N.I. ss. „Plancius" gez. v/d Worp, naar Muntok, Singapore en Belawan Deli.

Vertrokken 19 Jan.

N.I. ss. „Op ten Noort" gez. Götz, naar Semarang en Soerabaja.

Deensch. ss. „Lica Maersk" gez. Knudsen, naar Semarang.

Fransch. ss. „G.G. Piquet" gez. Clemen Femand, naar Saigon.

N.I. ss. „Tjikarang" gez. Hopman, naar Cheribon, Semarang en Soerabaja.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Djambi" 18 dezer te Padang thuisr.
ss. „Menado" 18 dezer uit Portsudan id.
ms. „Sibajak" 19 dezer uit Medan id.
ss. „Tambora" 19 dezer te Suez id.
ss. „Insulinde" 18 dezer uit Colombo uitr.
ss. „Samarinda" 18 dezer uit Soerabaja kustreis.
ss. „Blitar" 19 dezer uit Cheribon kustr.
ss. „Bandoeng" 19 dezer uit Palembang id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Kon. der Ned." 19 dezer te Priok kustreis.
ss. „Saleier" 20 dezer te Soerabaja kustr.
ss. „Salawattie" 19 dezer uit Tjilatjap id.
ss. „Radja" 20 dezer uit Soerabaja id.
ss. „Simaloer" 18 dezer uit Suez en 2 Febr. verw. Sabang uitreis.
ss. „J.P. Coen" 19 dezer te Priok uitr.
ms. „P. Bras" 17 dezer uit Belawan en 20 dezer te Priok uitreis.
ss. „Roepat" 19 dezer uit Penang en 24 dezer verw. uitreis.
ss. „Moena" 18 dezer uit Priok thuisr.
ms. „P. Laut" 18 dezer uit P/Said id.
ss. „Manoeran" 18 dezer uit Belawan id.

Hol and Amerika Lijn.

ss. „Blommersdijk" 18 dezer uit Medan thuisreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Kangean" 17 dezer uit Colombo.
ss. „Ka imoen" 19 dezer te Oosthaven.

Java BengalenLijn

ss. „Jacatra" 17 dezer uit Rangoon
ss. „Bali" 17 dezer uit Rangoon en 24 dezer verw. Priok.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjimanoek" vertrok 18 dezer van Dairen via Keelung naar Batavia, Java N.K. en Tjilatjap.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Silverspruce, Euryades, Tjikarang, G.G. Piquet, Blitar, Op ten Noort, Ophir, Nieuw Holland.

„P. C. Hooft" Karachi, „Pr. der Ned." Karachi, „Pr. Juliana" Monsanto, „Insulinde" Sabang, „Tjerimai" Alexandria, „Tambora" Alexandria, „Sibajak" Sabang.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

Passagierslijst

van het ss. *Kon. der Ned.* van Batavia naar Amsterdam vertrekkend 22 Januari e.k. Gezagvoerder R. H. Brouwer.

Naar Singapore.

G.M. Charrington, mevr. G.A. Keesmaat, G.S. Parker, N. J. Pels, H. Woodroffe, A. Zachino.

Naar Belawan-Deli.

J. G. Brinhorst, J. J. Dille, mevrouw Hoogendijk, J. A. H. Kerkhoff, mevr. Kerkhoff, W. Schlieper, ir. L. W. Velu, mevr. Velu, mevr. C.J.C. van Zetten.

Naar Sabang.

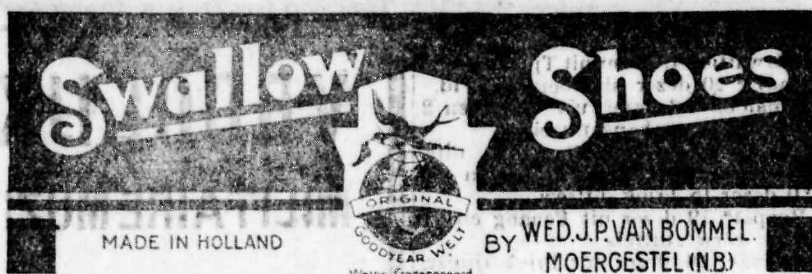
C. G. Cannegieter.

Naar Colombo.

N.B. Hartley, P.A. Keiller, mevr. Keiller, W.W. Reville Terry.

Naar Genua/Amsterdam.

C. E. van Aken, H. Bakker, A. Beets, mevr. L. Benecke en kd, mevr. M. Bisschop-de Heer, mevr. A. B. Boers de Mooy, F. Bok, mevr. Bok, W.F.K. Brückner, mevr. H.W. Brugman, C.G. Carapiet, E.J.B. Daams, mevr. Daams en kd, mevr. A. van Dijk-Stikker en 2 kn, G. W. Gardner, L. N. Goedhart, A. Goudswaard, mevr. Goudswaard en 2 kn, P. Groot, P. Gijsberts, mevr. Gijsberts, F.J. Hein, M. Herrmann, dr. K. W. Hillebrandt, mevr. Hillebrandt en kd, H. Hofman, A. Hulshoff Pol, mevr. Hulshoff Pol, E.W. de Jong, J. Kamerling, J. Kenson, J.W. Kleinlein, F.T.M. Koster, H.A. van der Lenden, mevr. van der Lenden en kd, mej. M.B. van Lier, mevr. E.H. de Man, heer van Meurs, mevr. van Meurs en 2 kn, B.S. Muller, D.A. Pangemanann, C.L. Paters, mej. van Peursem, W. C. Pieters, F. J. J. Rutgers, R. Sablijar, M. Sandijck, J. F.W. van Schaik, mevr. van Schaik en kd, mej. J.F.W. van Schaik, H. Schneider, G. Schwemmer, dr. B.J. Seldenrath, mevr. Seldenrath en 2 kn, A. C. Spijkers, F. W. Steenstra Toussaint, H J Vermeulen, mevr. Vermeulen, H. W. van Vliet, mevr. van Vliet en kd, K. Wolff, mej. Ph. Zaal.

IJZERSTERK EN SOEPEL.

Verkrijgbaar bij:
SAPIJE — SIE TJENG BOUW
SIEN & Co. — TIO TEK HONG. 2635

ZOO JUIST GEARRIVEERD:

CRÊPE GEORGETTE
met fluweel-zijden bloemen.

EFFEN EN GEBLOEMDE ZIJDE
goede kwaliteit en verschillende kleuren.

KANTSTOFFEN
in alle breedten en allerlei kleuren.

POHOOMULL BROS
23m PASAR BAROE 8 en 88 — Telef. Wlt. 2402 en 2407.

Importeurs: 2646
JACOBSON VAN DEN BERG & Co.

NEDERLANDSCH-INDISCHE
ESCOMPTO
MAATSCHAPPIJ

REISCREDIET-BRIEVEN & TRAVELERS CHEQUES

2652

Hotel Pension Beau Sejour

Kramat 91 — 93 — 95. Tel. Mtg. 242

1e Rangs Familie-pension.

Beste en billijkste ter plaatse. 45m

Sie Tjeng Bouw
Speciale reclame-aanbieding voor deze week

PYAMAS
f 5.75

Nieuwe dessins in alle maten voorhanden. Rembourszendingen worden niet uitgevoerd. Om te voorkomen, dat onze reclame-artikelen te spoedig zullen zijn uitverkocht, wordt slechts 1-3 stel aan ieder kooper verstrekt. 2625

BREUKVERBANDAPPARAAT

Gemakkelijk — Automatisch
Hygiënisch — Verstelbaar

Verschaft Breuklijders onmiddellijk verlichting — is niet hinderlijk in de lichaamsbewegingen, ook bij het zwaarste werk.

Door Doktoren aanbevolen.

Op aanvraag GRATIS het geillustreerde boek.

Apotheken Rathkamp & Co.
2634

Magneetjes Trekken!

ELECTRO- en RADIO-TECHNISCH BUREAU
H. M. COHEN
Rijswijk 12, Tel. 1686, Weltevreden.

RADIO

Complete Radio-ontvang-installaties vanaf f 300.— zijn bij ons uit voorraad leverbaar.
58m

MEUBELHUIS H. ABDULGANI

Oude Tamarindelaan 42 Telf. 2667 — WELTEVREDEN. — Citadelweg 8 Telf. 3866

Leverancier van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

In voorraad: Keurige Salon Zitjes, Club Fauteuils met Echt Leder, Schemerlampen, Tafel- en Divankleeden, Karpetten in alle afmetingen, enz., enz.
Met de Maand December geven wij U een belangrijke korting.
Komt dus spoedig, om niet achter het net te visschen! 146m

Sexueele zwakte Impotentie.

Zoowel bij mannen als vrouwen worden genezen door Bominpillen, Verkrijgbaar in alle apotheken, drogistwinkels en toko's à f 3.50 per flacon. Gen. Agentschap Willem Italie, Soerabaia. 2653

„Magneetjes" à f 1.-

BROCHES
IN GOUD EN ZILVER

OP ELK TOILET EEN SIERAAD

U VINDT BIJ ONS DE NIEUWSTE MODELLEN

CORDESIUS & ZONEN
JUWELIERS:
POSTWEG NOORD 39 — WELTEVREDEN.
2636

Roest verwoest
Wees daarom wijzer
En gebruik slechts
Keystone-Yzer!

KEYSTONE ROESTBESTENDIG

KEYSTONE-KOPERSTAAL IS ROEST- EN WEERBESTENDIG EN DAAROM HET LANGST BESTAND TEGEN ATMOSFERISCHE INVLOEDEN!

LINDETEVES-STOKVIS
ALLEEN VERTEGENWOORDIGERS
2650

De Dokter Zegt: **MELK IS HET VOLMAAKTE VOEDSEL.**

De doktoren in ons Indië hebben goede redenen om juist

BEAR BRAND MELK

aan te raden, niet alleen voor zuigelingen en zieken, maar ook naast de gewone dagelijksche voeding, van gezonden en volwassenen, omdat ZUIVERE MELK, het gemakkelijkst te verteren voedsel, ook de bestanddeelen bevat, die het verteringsproces van het andere voedsel bevordert.

Het meest gezonde, want het zuiverste, is de

VOLLE MELK
BEAR BRAND MELK.

2677

No. 40 — Maandag 20 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten
Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke
5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Waar gaat het in Indië met het Leger naar toe?

door

K. F. E. Gerth van Wijk.

(Voormalig legercommandant in Ned.-Indië.)

I.

Bestuur en politie contra leger.

We weten het nu. De militaire macht in het Buitengewest Bali en Lombok zal binnen enkele maanden vervangen door veldpolitie, d.i. door een niet-militaire organisatie.

Oogenschijnlijk geldt het hier een zaak, die weinig om het lijf heeft. Inderdaad gaat het om een kwestie van diepgaande en vèrstrekkende beteekenis.

Wat toch is het geval?

De militaire detachementen, die nu uit het gewest zullen verdwijnen, werden er gelegerd om dezelfde reden en met hetzelfde doel, waarvoor ook in andere Buitengewesten onderdeelen van het leger zijn gevestigd. Namelijk om dadelijk bij de hand te zijn voor het beheerschen van den inwendigen toestand.

Dat wil zeggen, voor een doel, waarvoor, naar het oordeel van de in hoogste instantie verantwoordelijke regeering in Nederland, een militaire macht van indrukwekkenden omvang in Indië niet kan worden gemist.

Immers in § 11 van zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer der Staten Generaal in zake de Indische ontwerp-begrooting voor het jaar 1923, zegt de minister van Koloniën:

„Een leger is noodig om den inwendigen toestand over de geheele uitgestrektheid van den archipel te beheerschen. Het daartoe vereischte minimum zal, voor zoover de troepen op Java zijn gelegerd, moeten zijn georganiseerd en uitgerust voor de verdediging van de steunpunten voor de vloot en van den Regeeringszetel."

Nu ligt het in den aard der dingen, dat het voor evenvermeld doel noodig geachte machtsmiddel vóór alles worde aangewend in preventieven zin. Dit, wel door niemand aangevochten inzicht voert vanzelf tot een verspreide dislokatie van het leger over Java en de Buitengewesten. Natuurlijk niet willekeurig, wat het geval zou zijn, wanneer de wijze, waarop de algemeene politieke veiligheid zal worden verzekerd geheel afhankelijk werd gesteld van de particuliere opvattingen omtrent de waarde van bepaalde machtsmiddelen, van opvolgende gewestelijke bestuurders. Dus naar bepaalden grondslag waarbij de militair-technische zijde van het vraagstuk op den voorgrond treedt.

Aldus geschiedde in 1923, toen deze kwestie opnieuw onder de oogen moest worden gezien, in verband met de opgelegde bezuinigingspolitiek. Toen voor de gezondmaking van den zorgwekkenden financiëelen toestand des lands algemeene versobering in de gouvernementeele huishouding dringend gevorderd werd, trok, naar oud gebruik, allereerst de weermacht algemeene belangstelling als bezuinigingsobject. Men kan dan ook veilig aannemen, dat, toen de regeering zich door de tijdsomstandigheden geroepen voelde de legersterkte aan een extra-critisch onderzoek te onderwerpen, zij bij de vaststelling van het door den minister bedoelde minimum aan leger zich niet heeft laten leiden door zekere voorliefde voor de militaire macht, maar uitsluitend door de zeer zakelijke overweging, dat van elke landsinstelling het maximum aan redement moest worden gevorderd, bij een minimum aan personeel.

De Indische regeering heeft indertijd haar bevinding terzake kenbaar doen maken aan den Volksraad. Zulks geschiedde bij monde van den Regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken in de vergadering van dien Raad op den 10en Juli 1923.

Hetgeen bij die gelegenheid van regeeringswege is te berde gebracht aangaande de grondslagen voor de vaststelling van de minimum legersterkte is van zoo fundamenteele beteekenis, dat het hieronder in extenso moge volgen: *)

„Het gaat daarbij" — aldus de regeeringsgemachtigde — „uiteraard niet om de vraag met welke militaire macht kan worden volstaan zoolang rust en orde heerschen, doch wèl om de kwestie hoe groot het minimum zal moeten zijn om in geval van onrust en wanorde mogelijk verzet onmiddellijk en afdoende te kunnen beteugelen; alsook wáár het onder die omstandigheden dadelijk noodige zich zal moeten bevinden om tijdig te kunnen ingrijpen in het onrustige gebied en tegelijkertijd door machtsvertoon in de aangrenzende streken uitbreiding van onrust en verzet te voorkomen."

De bepaling van het minimum behoort te geschieden naar zekere stellige grondslagen, welke uiteraard in hoofdzaak moeten worden ontleend aan de uitgebreide ervaring waarover het leger kan beschikken De practijk van de laatste kwartseuw, welke voor het Indische leger een van de moeilijkste perioden van zijn geschiedenis is geweest, omdat het met een minimum van krachten in een reusachtig gebied nagenoeg overal tegelijk daadwerkelijk overheidsgezag moest vestigen, heeft geleerd wat aan de kleinste tactische eenheid in het politieleger nl. aan de naar eisch geëncadreerde infanteriebrigade van 14 tot 20 geweren, op politiek-politioneel gebied kan worden toevertrouwd.

„Langs dezen weg komt men voor elk bestuursressort tot een vaste basis voor de bepaling van de behoefte aan politieleger, nl. door de verdeeling van dat ressort in patrouille-gebieden elk voor een brigade; waarbij dan nog komen de eischen, die met het oog op de veiligheid van de bestuursvestigingen moeten worden gesteld.

Verder moet worden gezorgd voor een zekere reserve, welke voor onvoorziene gebeurtenissen bij de hand moet zijn en waarvan de sterkte afhankelijk is te stellen van den tijdsduur, waarbinnen versterking van elders kan worden verwacht.

Zoo komt men tot de vaststelling van de militaire bezetting van een gewest buiten Java, uitgedrukt in een zeker aantal brigades. Het is dan verder een technische kwestie, uit te maken hoe de legering van die onderdeelen zal moeten zijn — d.w.z de aanwijling van de vaste garnizoenen — alsook welke encadreering aan officierspersoneel noodig is om den goeden gang van zaken te waarborgen.

„Naast de aldus voor de Buitengewesten berekende troepenmacht is op Java een reserve noodig om:

a. de in eerstgenoemde gewesten aanwezige macht op valide sterkte te houden:

b. zoonoodig in verschillende richtingen tegelijk aanzienlijke versterking te zenden en niettemin

c. den politieken toestand op Java te blijven beheerschen".

Bovenaangehaalde uiteenzetting is klaar en duidelijk. Zij kan niet worden misverstaan, noch ten aanzien van de beteekenis van het leger als gezagsorgaan, noch met betrekking tot de ten opzichte van dat orgaan te volgen gedragslijn.

De logische doorvoering van die gedragslijn maakte een bepaalde soort van politie, met name de, in onderscheiding van andere politie-organisaties, aldus genoemde, gewapende politie voor 9/10 deel overbodig.

***

De gewapende politie, welke in 1912 was ingesteld geworden, genoot geen politioneele opleiding, en verrichtte ook niet de diensten der gewone politie. Haar eigenlijke bestemming was geen andere dan het bestuur en de bestuursvestigingen niet geheel onbeschermd te laten tegenover massale aanslagen van de zijde der inheemsche bevolking, voor zoover en zoolang in die beveiliging — voor welke de gewone politie niet voldoende capabel werd geacht — niet kon worden voorzien door de militare macht.

Om het doel, waarvoor het werd opgericht, niet voorbij te streven, moet dit machtsmiddel uiteraard aanmerkelijk minder kostbaar zijn en blijven dan de militaire macht. Aan deze voorwaarde kon natuurlijk slechts worden voldaan ten koste van de soliditeit, wat geen bezwaar werd geacht omdat deze voorziening in beginsel alleen bedoeld was voor die gevallen, waarin militaire bijstand binnen één à twee dagen kon zijn ontvangen, en de kans op een opstandige beweging van de bevolking vanwege haren aard uiterst gering werd geacht.

Het nieuwe instituut, dat feitelijk zijn ontstaan te danken had aan de voortdurende beknibbeling op de legeruitgaven, wist, ondanks de natuurlijke begrenzing tot zeer bescheiden omvang, welke de regeering daaraan oorspronkelijk had toegedacht, zich in weinige jaren tijds uit te zetten tot een macht van pl.m. 10.000 man, d.i. tot een getalsterkte welke die van het politieleger in de Buitengewesten evenaarde.

Zulks kon gebeuren in den tijd, dat de millioenen niet telden.

Deze geweldige uitzetting van het korps ging gepaard met een geleidelijke verdringing van het politieleger uit zijn normale werkkring, wat weer tengevolge had, dat ten slotte in de hoogste bestuurs- en politie-instanties de meening postvatte, en zich naar beneden ook deed gelden, dat het beheerschen van inwendigen toestand in eersten aanleg taak was van de gewapende politie, welke taak aan het politieleger alleen kon toevallen, voorzoover en zoolang geen of geen voldoende gewapende politie beschikbaar was. De zoo ernstige les, in 1916 in Palembang en Djambi ontvangen, was vergeten of niet begrepen.

De bovenaangehaalde verklaring van den minister van Koloniën omtrent doel en taak van het leger kwam te rechtertijd. De Indische regeering vond daarin krachtigen steun voor haar besluit, om de gewapende politie zooveel mogelijk te doen plaats maken voor het politieleger, opdat dit zijn normale taak weer zou kunnen opvatten.

Dit besluit, dat het bestuur niet in het minst beroofd van wat het noodig had aan gewone politiemiddelen en alleen een kunstmatig uitgezette organisatie, tot binnen redelijke grenzen terugbracht, was voor het moment een overwinning van het nuchter oordeel over een bepaalde geestesrichting; over de geestesrichting, die in het „militaire" slechts kan zien een instituut voor gewelddadige gezagsuitoefeningen; over een mentaliteit, welke zich afsluit voor het inzicht, dat militaire vorming en mil. discipline vóór alles beoogen, maatregelen te verschaffen tegen misbruik van wapengeweld, namelijk door aankweeking van zelftucht, en die in hare benepenheid voorbij ziet, dat juist de door háár gehuldigde opvatting, om de militaire macht alléén dàn er bij te roepen, wanneer gewelddadig optreden het eenig overblijvend middel is geworden om het gezag te doen eerbiedigen, het werkzaamste middel is om wat men verstaat onder een goeden militairen geest grondig te bederven, inzonderheid bij een beroepsleger; immers door dien geest ervan te doordringen, dat mogelijk noodzakelijk gewelddadig ingrijpen de eenige bestaansreden van dat leger zou zijn.

De in 1923 op de hierboven geschetste mentaliteit behaalde overwinning was echter maar zeer beperkt naar tijd en omvang. Want met betrekking tot de beheersching van den inwendigen toestand op Java hielden opvattingen en inzichten de bovenhand, welke zich in 1925 uitten in een hardnekkig verzet tegen elke poging van militaire zijde om bepaalde op Java beschikbare legeronderdeelen van bijzondere kwaliteit, met name de 6 nieuw opgerichte compagnieën maréchaussée, te doen bestemmen voor politioneele doeleinden ter betere verzekering van de openbare veiligheid en rust.

Van de zijde van de hoogste bestuurs- en politie-instanties wilde men niets weten van wat ook maar zweemde naar een militaire politie. Eerst omstreeks medio 1926 deed de regeering blijken van haar meening, dat het bijbrengen van eenige politioneele scholing aan de maréchaussée-afdeelingen op Java, waarop van militaire zijde reeds lang eerder was aangedrongen, wel gewenscht kon zijn met het oog op mogelijk in de toekomst van die afdeelingen te vorderen diensten. De hierdoor geboden gelegenheid om de zaak waar het om ging opnieuw te entameeren en op pooten te zetten, werd door het legerbestuur verwaarloosd, en bleef ook verder verwaarloosd.

Enkele maanden later kwam de opstand, wáárop wij in het minst niet waren voorbereid. Hij werd ingezet met een volkomen overrompeling van onze gezagsorganen te Batavia, ons voornaamste gezagscentrum. In een uitgestrekt gebied van het gewest Bantam was in één handomdraai de inwendige toestand volslagen ontredderd. En overal waar het oproer niet vanzelf in elkaar zakte en ineenschrompelde door omstandigheden buiten ons om, bleek het zoo precieselijk buiten alle militaire beïnvloeding gehouden systeem van gezagsbeveiliging ten eenenmale te falen.

Alles riep om 't hardst, het bestuur incluis, om militaire hulp. Met ongekende vrijgevigheid werden daarna millioenen gevoteerd voor uitbreiding van het leger; en ook de politie werd natuurlijk ruimschoots bedacht. Deze kreeg bovendien al maar meer infanterie-schietwapens (karabijnen en pistolen) van de modernste soort, zonder dat iemand zich rekenschap gaf van de mogelijke gevolgen van dergelijke ongebreidelheid in het openstellen voor een steeds toenemend aantal burgerpersonen, die vrijwel naar believen kunnen komen en gaan, van de gelegenheid om zich voor rekening van den Lande vertrouwd te maken met de behandeling van dergelijke wapens (*Vad*).

*) Zie handelingen blz. 817 (l.k.) e.v.

BUITENLAND.

Voor den Opbouw van Europa.

Saksen is een van de voornaamste gebieden van Duitschland. Deze staat heeft door het benutten van zijn mineralenrijkdom en de daardoor ontstane metaal-, machine- en textiel-industrie een beduidende plaats ingenomen in het handelsverkeer met het buitenland, speciaal met de aan Duitschland grenzende rijken in Zuid-Oost en West-Europa.

In industriëele kringen in Saksen is men reeds lang overtuigd van de waarde van handelsrelaties met het buitenland ten behoeve van den economischen weder-opbouw van het geheele continent.

Al is ook een spoedige verwezenlijking van het Pan-Europa-idee, dat door de symphatie hiermede van minister Briand een bijzonder aspect heeft gekregen, niet te verwachten — zoo dient toch, als eerste schrede op den weg naar die verwezenlijking, gestreefd te worden naar faciliteiten in de onderlinge uitwisseling van goederen, hetgeen gelijkwaardig geacht moeten worden met de opheffing der tol-barrières en met een vrijmoediger houding in een verbruiks-gebied dat niet meer door dringende bepalingen in afzonderlijke gedeelten is verkaveld.

Dat dit doel, waarvan de noodzakelijkheid door het bekende economische manifest en de verklaringen van de Internationale Kamer van Koophandel wordt geaccentueerd, slechts bereikt kan worden door samenwerking en erkenning van elkanders verdiensten is door den Saksischen industrieelen-kring steeds weer op den voorgrond geschoven.

Eind Juli 1929 nu hebben die ideeën, na voorbereidenden arbeid van vooraanstaande personen en economische organisaties, vorm gekregen door de oprichting van het Midden-Europa-instituut.

Het doel van deze stichting is op practische wijze aan te toonen, hoezeer de gebieden in Midden-Europa, zoowel in economischen als in politieken zin, op elkander zijn aangewezen, terwijl het een voorname factor is, èn in Zuid-Oosten West-Europa, èn in Duitschland belangstelling voor elkanders streven te wekken.

Het instituut heeft zich tot taak gesteld in Duitschland voordrachten te laten houden over het buitenland en de kwesties, welke daar voorvallen en omgekeerd om op die wijze het buitenland voor te lichten over Duitschland.

Verder zullen studiereizen door buitenlandsche en Duitsche studenten worden georganiseerd teneinde het contact gemakkelijker te maken. Deze doelstellingen worden alle beheerscht door de hoofd-gedachte dat wederzijdsche waardeering tusschen volkeren slechts mogelijk is indien zij elkander beter leeren kennen.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. Fletcher.

Geautoriseerde vertaling.

5)

„Ik voel mij nog zwakjes ik geloof niet dat ik nog een stap verder zou kunnen doen."

„Slapjes in de beenen hé en blij dat je zit? — je ziet, ik weet wat je voelt. Je moet niet op die steenen blijven zitten — je zou kou vatten. Ga mee naar binnen en dan zal ik je een gemakkelijke stoel geven om uit te rusten."

Op dit oogenblik begreep ik nog niet dat dit een vrouw was wier bevelen men onvermijdelijk opvolgt. Ik deed wat zij vroeg en volgde haar op het erf van het landgoed. Het is vreemd dat ik daar nooit was geweest hoewel ik mijn geheele leven in de buurt had gewoond en nu interesseerde het mij te zien welk een mooi romantisch oud plekje dit was — een oud gebouw met puntig dak te midden van prachtige boomen en zorgvuldig onderhouden tuinen. Ik had echter weinig tijd om alles in mij op te nemen — juffrouw Ellingham leidde mij langs een grasveld in het huis en door een steenen portaal naar een groote kamer die op het Zuiden was gelegen. Zij bood mij een leuningstoel aan en trok aan het schelkoord ter zijde van den haard.

„Ik zal je een geneesmiddel geven, Ben," zeide zij glimlachend. „Een glas oude port en beschuitjes. Hou je van port? — daarvan houden alle jongens."

Voor ik kon antwoorden ging de deur open en in de kamer trad, uitgedost in schitterende Oostersche kleeding, een Hindoe-bediende.

Hoofdstuk V.

De detective.

Juffrouw Ellingham moet mijn verbazing hebben opgemerkt bij het zien van deze onverwachte verschijning want toen de man een opdracht had ontvangen en de kamer verlaten, wendde zij zich met een lach tot mij.

„Dat is wat nieuws voor je hé, zoo iemand heb je zeker nog nooit gezien?"

„Zelfs niet afgebeeld, mevrouw."

„O, hij is anders de naakte werkelijkheid die arme Mandhu Khan!" merkte zij op. „Een goede trouwe bediende — ik bracht hem mede uit Indië waar ik vele jaren, de meeste van mijn leven, doorbracht. Hij heeft echter last van het Engelsche klimaat en ik ook. Wij moeten de kachels aanhouden ondanks de lentewarmte. Daar is de port — toen ik nog jong was kregen wij altijd port als wij ziek waren en ik zie geen reden om verandering in die gewoonte te brengen, ofschoon, het spijt mij dat te moeten zeggen, sinds mijn vertrek uit Engeland er veel veranderd is."

De Hindoe was binnengekomen met een blad waarop een karaf met glazen en een schaaltje beschuitjes. Juffrouw Ellingham gaf mij een glas en voorzag zich ook zelf. Zij zette de beschuitjes naast mij neer en verzocht mij daarvan te nemen. Zij knikte mij over den rand van haar glas glimlachend toe.

„Ik wensch je spoedige beterschap, Ben Heckitt. De dominee sprak mij gisteren over je. Je werd ziek toen je op het punt stond om je rechterlijke loopbaan te beginnen, niet waar?"

„Ja, mevrouw, ik zou aangenomen worden bij mr. Philbrick in Kingshaven. Door mijn ziekte ben ik zes maanden achteruit."

„O, dat zul je wel weer spoedig inhalen. Je moet vijf jaar in de leer zijn is het niet? Je ziet, ik ben op de hoogte — mijn vader was een bekend advocaat in Londen. Hij maakte daarmede een groot fortuin — laten wij hopen, dat u dat ook zult doen."

„Ja, mevrouw, dank u. In welke branche was uw vader, mevrouw?"

Zij lachte verlegen alsof mijn nieuwsgierigheid niet in overeenstemming was met haar herinneringen.

„O, mijn vader was een gewone, prozaïsche advocaat. Hij maakte acten, richtte maatschappijen op en al die soort van zaken. In welke richting wil jij gaan?"

„Ik voel voor de crimineele practijk, mevrouw," zeide ik met een ernst die zij ongetwijfeld vermakelijk vond. „Ik heb daarover reeds veel gelezen. Mr. Philbrick heeft de beste practijk op dat gebied in Kingshaven.

„Het is zeer interessant. Ik denk dat je veel gevoelt voor moordzaken en dergelijke niet waar? Die zijn belangwekkend —"

Toen ging de deur open en juffrouw Ellingham's neef, Bryce, trad binnen in hoogst opgewonden toestand, gevolgd door Pepita Marigold. Bryce was een strijdlustige gezonde jongen van mijn leeftijd dien ik in stilte haatte omdat hij sinds zijn komst op het landgoed, Pepita steeds wist over te halen om mede te gaan roeien of visschen of nestjes uithalen, zoodat hij daardoor meer in haar gezelschap doorbracht dan mij lief was. Hij dacht op dit oogenblik niet aan Pepita. De gloed zijner oogen had een bijzondere oorzaak.

„Tante Kittie! tante Kittie!" schreeuwde hij, „heeft u dat gehoord — weet u wat er is gebeurd? Werkelijk een verschrikkelijke moord heel dicht bij — vannacht een man! Kapitein Marigold..."

Hij hield op, toen hij mij zag, zijn oogen sprongen bijna uit hun kassen en zijn mond ging hoe langer hoe wijder open. Toen wees hij naar mij.

„Maar! — maar! —" riep hij uit. „Hij zag het — jij zag het, Ben, niet waar? Pepita zegt...."

Pepita keek mij ook hoogst verbaasd aan en ik begreep, dat ik op dat oogenblik een voorsprong had op jongeheer Bryce. Ik was op de hoogte! — de voornaamste getuige! Ik speelde die rol met groote onverschilligheid.

„O, ja!" zeide ik, terwijl ik een paar kruimeltjes van de tafel nam. „O, ja — ik heb het gezien."

„Waar?" vroeg juffrouw Ellingham, met een blik van den een naar den ander. „Wat beteekent dat? Een man vermoord? Welke man? Wanneer? En waarom heb jij me dat niet verteld, Ben? Wij hebben er nog niets van gehoord!"

„Ik dacht, dat u er alles van af wist, mevrouw. De heele buurt weet het, zou ik denken."

„Niemand van ons is vanmorgen uit geweest", zei ze vlug, „behalve Bryce. Maar vertel dan toch. Ben! — begrijp ik goed, dat jij er bij geweest — dat jij gezien hebt — wat gebeurd was — jij? Vertel ons toch...."

„Ja, vertel, vertel", riep Bryce, springende van nieuwsgierigheid.

Ik voelde mij na het glas port veel beter en ik zag mijzelf voor het gerecht om als getuige op te treden. En terwijl ik het woord richtte tot juffrouw Ellingham, was ik er mij van bewust, dat Bryce aan den eenen kant en Pepita aan den anderen kant met de begeerte der jeugd naar het hooren van griezeligheden opgingen in al de bijzonderheden van mijn verhaal. Maar zoo jong als ik was, begreep ik, dat het niet het griezelige, maar het geheimzinnige van de zaak was, dat op mijn voornaamste toehoorster indruk maakte. Juffrouw Ellingham luisterde met gespannen aandacht. Toen ik eindigde met te vertellen, wat Veller hedenmorgen aan Keziah en mij had gezegd, namelijk, dat er waarschijnlijk een detective van Scotland Yard zou gezonden worden, schudde zij het hoofd.

„Ik zie volstrekt geen enkele aanwijzing, geen enkel houvast voor hem", merkte zij op. „Maar — dit is iets voor jou om je te oefenen in de crimineele practijk, Ben! Een vreemde, duistere zaak! En zoo dicht bij! Het lijkt wel...."

Toen hield zij op, er was iemand binnengekomen; een man, die eenige zilveren dingen op een schaal droeg en ze rustig op het buffet zette. Ik kende hem niet. Juffrouw Ellingham met haar bedienden waren tijdens mijn afwezigheid op het landgoed gekomen. Hij moest volgens mij de butler zijn — daarvan had hij alle allures — met zijn grijze broek — zijn zwarte jas en vest en zijn keurig gestrikte halsdas. Het was een klein, rustig mannetje, stijf, netjes, precies, met een zeer innemend, peinzend

Nu de Postvluchten voorloopig zijn stopgezet.

En wat nu? vroeg de *Tel.*-man aan den secretaris der K.L.M., Hans Martin. Deze verklaarde dat men ten aanzien der voortzetting van de proefvluchten nog volkomen in het duister tast. De permissie voor het gebruik der Britsch-Indische vliegterreinen liep op 1 Januari af.

De Britsch-Indische regeering schijnt er de voorkeur aan te geven alle velden voor den volgenden moesson grondig te doen herstellen, zoodat men na den aanstaanden zomer over puike vliegterreinen in Voor- en Achter-Indië de beschikking zou krijgen. Toen wij ons voorloopig plan de campagne opmaakten, aldus de heer Martin, wisten wij dat de Britsch-Indische regeering op den duur tot een grondige verbetering der terreinen zou overgaan, doch hoopten, dat de velden bij gedeelten zouden worden gedraineerd en gemoderniseerd.

De Britsch-Indische regeering staat echter op het standpunt, dat het beter is om het luchtverkeer een halfjaar stop te zetten en de velden dan in hun vollen omvang onder handen te nemen, waardoor men alles goed in orde krijgt.

Dat is dus een politiek van reculer pour mieux sauter, die echter voor den ontwikkelingsgang van de luchtverbinding met onze koloniën, zooals de K.L.M. zich die gedacht had, zeer storend is.

Wij durven er niet op rekenen, dat wij vóór het aanstaande najaar weer naar Ned.-Indië zullen kunnen vliegen, want de moesson begint in Mei en vóór dien tijd zullen de velden zeker niet klaar zijn. Het is voor ons evenwel de vraag of wij in het aanstaande najaar wel zullen kunnen vliegen, want het mag twijfelachtig heeten of al de velden wel in een half jaar gereed zullen komen.

Onzekerheid.

Hoe het ook zij, de toestand is weinig aangenaam voor de K.L.M., die zich met zooveel voortvarendheid gezet heeft aan de taak om Nederland en zijn koloniën zoo spoedig mogelijk aan een geregelde en zoo frequent mogelijke luchtverbinding te helpen.

Mede door de onzekerheid, die blijft bestaan ten aanzien der Indië-routes, kan de K.L.M. nog geen definitieve plannen ontwerpen voor haar Europeesche routes.

Er doet zich ook nog deze moeilijkheid voor, dat de driemotorige machines, die speciaal voor de verbinding met Indië gebouwd zijn niet bruikbaar zijn, op de Europeesche routes. Het gebruik dier toestellen zou althans op de betrekkelijk korte afstanden in Europa zeer oneconomisch zijn.

Sombere perspectieven.

Wordt de luchtverbinding met Indië dus voorloopig uitgeschakeld, dan komt de K.L.M. zoowel met een teveel aan machines als met een overcompleet aan personeel te zitten, want er is op gerekend, dat steeds een achttal piloten op de machines der luchtroute naar Indië bezet zou zijn. Natuurlijk moet de K.L.M. haar menschen in dienst houden, want zij kan ze elk oogenblik noodig hebben.

Uit een en ander volgt dat zich momenteel voor de K.L.M. vrij sombere perspectieven openen al dient men de moeilijkheden niet anders te beschouwen dan inhaerent aan de ontwikkeling van het jonge luchtverkeer over groote afstanden.

Gunstige resultaten

Wij vroegen den heer Martin nog hoe de K.L.M. staat tegenover het resultaat der jongste proefvluchten.

„Onverdeeld gunstig", klonk het zeer positieve antwoord. „Van elken tocht hebben wij veel geleerd. Op bepaalde punten is de route na de practische ervaringen eenigszins gewijzigd om hooge of gevaarlijke bergketenen te omzeilen, terwijl in velerlei opzicht verbeteringen zijn aangebracht.

Na elke vlucht hebben wij met de betrokken piloten en den mecanicien een langdurige conferentie gehad om alles en alles te bespreken.

Geen dezer conferenties eindigde zonder dat verschillende practische wenken en aanwijzingen aan de reeks voorafgaande bleken te kunnen worden toegevoegd. Aan deze werkwijze is het te danken dat in zoo betrekkelijk korten tijd zoo'n groote vooruitgang kon worden geboekt. Piloten, die verleden jaar de tocht al eens maakten, waren enthousiast over de enorme verbeteringen, die de accommodatie der route in dien tusschentijd had ondergaan.

Het feit alleen al, dat onze diverse agenten zooveel beter op de hoogte van hun werkzaamheden zijn gekomen, blijkt van onschatbare waarde te zijn. Zoo gaarne zouden wij, aldus besloot de heer Martin, geregeld nog veel meer van onze piloten in de gelegenheid stellen de Indië-route te verkennen, doch tegenover het souvereine recht der naties, die absolute zeggenschap hebben over de vliegterreinen in hun eigen land, staan wij machteloos. Wij moeten rustig afwachten, daar is niets aan te doen".

NEDERLAND.

Katholieke democratische Beginselen.

Voor de Haagsche club tot bestudeering van de Katholieke Democratische beginselen heeft prof. dr. J. A. Veraart op 17 Dec. gesproken over: Het verband tusschen politieke democratie en democratie in de sociaal-economische orde.

Spr. schilderde in welk diep moeras de katholieke democratie z.i. is gekomen door het optreden van het extraparlementair Kabinet-Ruys de Beerenbrouck. En dat wel om het muurvaste verband, dat er bestaat tusschen politieke democratie en democratie in de sociaal-economische orde. Het extraparlementaire kabinet is het slimme middel om aan de vooruitstrevende maatregelen, welke zoo bitter noodig zijn, te ontsnappen.

Het is werkelijk meer dan ergerlijk, hoe de verklaringen van het Kabinet en in het bijzonder die van minister Verschuur in de Katholieke pers zijn opgenomen. Alle aandacht werd gewijd aan het rustig optreden, het goed onder de knie hebben van het onderwerp, kortom aan den inderdaad in vele opzichten goeden vorm van het gesprokene.

Daarmee was de aandacht dan afgeleid van den schralen inhoud. Wat gaat deze minister doen voor bedrijfsdemocratie, wat voor de woningvoorziening, wat voor de volwassen landarbeiders? En wat gaat de minister van Financiën doen met de belastingen in verband met de belangen der kleine luyden en de groote gezinnen?

Een dergelijke toestand was zeer wel te voorzien, zoo gauw men de gedachte van het parlementair program-ministerie niet wilde aanvaarden als de eenige oplossing om na het verbreken der rechtsche coalitie de democratie in de sociaal-economische orde te redden.

Misschien worden — aldus spr. — onze democraten van het sociaal-economische eens wijzer en begrijpen zij, dat er niet straffeloos met het goed van het parlementaire stelsel wordt gespeeld. Maar voorloopig is er niet veel hoop op uitkomst. Laat er echter worden voortgewerkt, dan zal eens misschien de oplossing ten gunste van het arme volk ten volle komen.

Afscheid hoofdinspecteur P.T.T. G. Kiveron.

In het gebouw van het hoofdbestuur der P.T.T. te Den Haag vond het afscheid plaats van den heer G. Kiveron, hoofdinspecteur der P.T.T., die na een diensttijd van ruim 48 jaar den P.T.T.-dienst heeft verlaten De heer Kiveron is van November 1913 tot October 1928 directeur geweest van het telegraafkantoor te Amsterdam. Daarna werd hij benoemd tot hoofdinspecteur der P.T.T., belast met het algemeen toezicht op den dienst der telegrafie en telefonie uit welke functie hem met ingang van 1 December eervol ontslag is verleend wegens het bereiken van de leeftijdsgrens.

In de groote vergaderzaal van het hoofdbestuur hadden zich zeer velen verzameld, om van den heer Kiveron afscheid te nemen. O.a. waren aanwezig de minister van Waterstaat, mr. Reymer, de directeur-generaal der P.T.T., ir. Damme en vele hoofdambtenaren en ambtenaren uit het geheele land, onder wie velen van het telegraafkantoor te Amsterdam.

De heer Kiveron werd toegesproken door den directeur-generaal, ir. Damme. Ook de minister van Waterstaat richtte eenige woorden tot den scheidenden hoofdinspecteur.

Botsing tusschen Vrachtauto en Tram.

Even na zeven uur in den morgen van 18 Dec. had tusschen Driebergen en Doorn een ernstige botsing plaats tusschen een vrachtauto en de electrische tram.

Op het rechte weggedeelte voor het landgoed de Horst te Driebergen raakte vermoedelijk de stuurinrichting van den auto defect, waardoor deze tegen de in volle vaart zijnde tram opreed.

De auto werd versplinterd en de beide inzittenden, de landbouwer J. de Lange uit Doorn en de chauffeur K. Mandersloot uit Langbroek, werden op slag gedood.

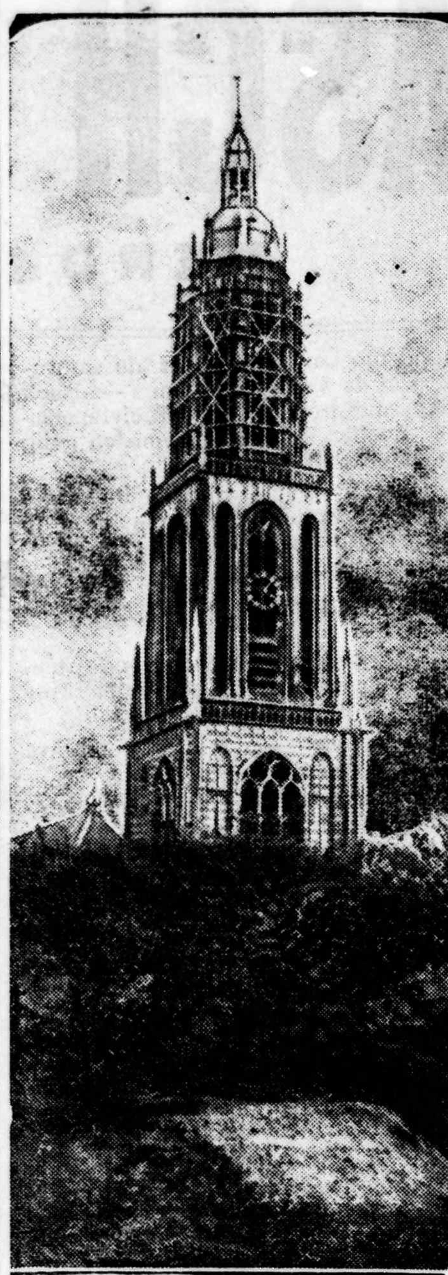
De auto geraakte in brand, die echter door de Vrijwillige Brandweer uit Driebergen spoedig kon worden gebluscht.

De wagenbestuurder en de passagiers van de tram bleven ongedeerd.

De heer De lange was 29 jaar oud en laat een vrouw met 4 kinderen achter, de heer Mandersloot een weduwe met twee kinderen.

Van de 7 varkens werden er twee gedood. Van den wagen bleven vrijwel slechts de banden over. De lijken werden naar de begraafplaats Driebergen overgebracht. Bij de aanrijding geraakten de achterste wagens van de tram uit de rails, zoodat het verkeer tot 11 uur versperd bleef.

De Cunera-toren.

Een van de mooiste torens van ons land is de Cunera-toren, te Rhenen. Hij staat daar prachtig in het groene dorp, als een hooge baken aan den Rijn. Het mooie bouwwerk, dat in verval geraakt was, wordt gerestaureerd.

Aan den Molenwiek.

De molenaar Van Schelven te Krimpen a.d. Goel heeft eenige benauwde minuten meegemaakt. Hij was met een timmerman bezig aan den molen eenige wieken te repareeren, die door den storm zwaar geleden hadden. Plotseling kwamen de wieken in beweging, de timmerman kon nog terzijde springen, doch Van S. greep zich in zijn verbouwereerdheid aan een der wieken vast en ging daarmee de lucht in.

Eer men den molen stop gezet had, was hij een keer of tien rond geweest; op het oogenblik dat de molen stilheid, hing hij aan de bovenste wiek met het hoofd naar beneden, zoodat het buitengewoon moeilijk was hem te bevrijden. Men heeft toen nogmaals den molen aangezet, tot de man juist beneden was.

Het was hoog tijd, want hij zag geen kans meer, zich langer vast te houden. Hij had eenige minuten van doodsangst doorgestaan en was een bezwijming nabij.

Vliegende Bruidegom.

De piloot van de K.L.M., G. te Rolles, trad in het huwelijk. Er was veel belangstelling uit vliegerskringen.

„Wat ons Leven verrijkt."

Radiocauserie naar aanleiding van een brochure van James D. Mooney, general manager van de General Motors Export Company.

Vrijdagavond j.l. heeft General Motor Java haar wekelijksche causerie door den zender der Batavia Radio-Vereeniging gehouden. In verband met de komst van den president der Genaal Motors export Company, den heer James D. Mooney, die naar men weet met de *J. P. Coen* hier gearriveerd, koos zij ditmaal tot onderwerp een brochure van de hand van den heer Mooney, getiteld: „Wat ons leven verrijkt heeft" („Civizilization rides forward"). De inhoud volgt hieronder.

* *
*

Op den avond van den 13den Juli 1789 ging een jonge Parijsche schoenlapper, Jean Lenoir genaamd, op het gewone uur naar bed. Op den ochtend van den 14den Juli stond hij op, kleedde zich aan en nuttigde zijn ontbijt. Hij werkte daarop tot het vallen van den avond in zijn winkeltje, Rue Picpus 14. Na een maal van dikke soep, aardappelen, zwart brood en wijn, haalde hij zijn dagboek te voorschijn en schreef daarin: „Rien d'extraordinaire aujourd hui" — niets bijzonders, vandaag.

De Rue Picpus ligt op een afstand van iets meer dan een kilometer van de Place de la Bastille. Op dien 14den Juli 1789 werd de gevangenis door het gepeupel bestormd, de gevangenen bevrijd en het gebouw met den grond gelijk gemaakt. De jonge Lenoir zou de stofwolken boven de daken der huizen hebben kunnen zien opwaaien, indien hij niet zoo druk bezig was geweest. Wanneer hij geluisterd had, zou hij het geschreeuw van het gespuis en het hardnekkig geweervuur van het handjevol verdedigers hebben kunnen hooren. Hij zag en hoorde echter niets, hij was te verdiept in zijn werk. Voor hem gebeurde er dien dag „niets bijzonders...

Jaren gingen voorbij... en toen daagde de eeuw van het transport. Er volgde een algeheele herziening van elke praktijk, elke gewoonte, elke waarde welke de menscheid kende. In de korte spanne tijds, welke sindsdien verloopen is, is het leven van den gemiddelden bewoner der Westersche wereld rijker geworden dan dat van den welgesteldsten potentaat in vervlogen eeuwen. Het sociale organisme, en in het bijzonder het aandeel dat de gewone man erin heeft, is in de laatste dertig jaren radicaler veranderd dan in de twee duizend jaren daarvoor. Jean Lenoir eet niet meer dezelfde soep, noch blijft hij bot van den vroeger morgen tot den laten avond, van den avond tot den morgen in zijn winkel...

Het was het eerst door communaal transport, dat de stoot werd gegeven tot de eeuw van het transport. Het algemeene vervoermiddel, vertegenwoordigd door spoorweg en stoomschip, opereerde in het belang van de massa. Groote hoeveelheden goederen en groote aantallen menschen begonnen zich vrijelijk te verplaatsen. Er ontstonden nieuwe niveaux van economische welvaart als gevolg van de versnelde mogelijkheid om in grootere kwanta te produceeren, te ruilen en te consumeeren. De massa-productie en de massa-consumptie werden alleen mogelijk gemaakt door de ontwikkeling van het massa-transport en het massa-vervoer is tegenwoordig de beslissende factor in den groei der economische structuur.

Parallel ermede loopt de factor der verbeterde communicatiemiddelen. Zonder de telefoon, de telegraaf eu de draadlooze zou het onmogelijk wezen de gansche organisatie, welke alleen commerciëele operaties op uitgebreide schaal leiden kan, op te bouwen en te handhaven.

Doch wanneer het communaal transport de sociale activiteit heeft doen toenemen en als een zoo krachtige stimulans voor den groei gewerkt heeft, wat moeten we dan zeggen van de ontwikkeling, eerst thans in de Vereenigde Staten tot practische rijpheid geworden en nauwelijks elders opgekomen, welke op snelle wijze mobiliteit en heerschappij over plaats en bestemming niet in handen stelt van een groote coöperatieve groep, maar in die van de hoogste sociale eenheid, het gezin?

De noodzakelijkheid van massa-transport zal altijd blijven bestaan; de voordeelen hiervan zijn reeds geweldig toegenomen. Het steeds groeiend gebruik van de automobiel zal deze voordeelen èn voor de massa èn voor den enkeling nog sterker doen spreken.

* *
*

Het lijkt mij niet overdreven..... te zeggen, dat de auto de grootste schepper van welvaart is, welke de wereld ooit gekend heeft. Het toegenomen gebruik van het individueele motortransport heeft een tijdperk van welvaart over de geheele wereld ingeluid. Het is niet louter toeval, dat de nationale levensstandaarden in elk land hooger worden in bijna directe verhouding tot de uitgebreidheid van het gebruik van de automobiel.

Om de voordeelen te onderkennen, welke de eeuw van het transport ons gebracht heeft, behoeven wij niet ver te zoeken. Wanneer wij den auto als voorbeeld nemen, vinden wij als de eersten, die hiervan profijt trekken, de duizenden en duizenden, die een lucratieve werkkring in deze industrie hebben. Achter dezen loopt een eindelooze keten van economisch gewin terug naar den mijnwerker die aan de kosten van Lake Superior ijzererts uit de aarde delft; naar den plantagekoelie op Java, die latex voor de rubberbanden uit de boomen tapt; naar den houthakker in Canada; naar den kurksnijder in Spanje; naar de arbeiders die graphiet en barium, asbest en tantalium, wolfram, zijde, katoen in een twintigtal landen helpen produceeren.

Verschepers en sleepers, havenarbeiders en stuwadoors profiteeren mede, wanneer de grondstoffen naar de fabrieken worden vervoerd en het afgewerkte product de laatste verlaat om zijn bestemming te volgen. Daarnevens een andere eindelooze keten van menschen, die de automobielen verkoopen, die „service" verleenen en reparaties verrichten, die olie en benzine verkoopen. Achter de laatsten komen de arbeiders op de olievelden, in de raffinaderijen, op „de tankemplacementen, die resp. direct en indirect in deze industrie hun broodwinning vonden.

Tenslotte de minder zichtbare, nochtans even machtige factoren met betrekking tot het gebruik van den auto. Een al zeer gunstige economisch verschijnsel is wel, dat met de toename der registratie van automobielen in de Vereenigde Staten, ook het bezit van vaste goederen stijgt, hier vrijwel gelijken tred meehoudt. De voorsteden strekken zich steeds verder uit, van hun stedelijke centra af.

Op tal van plaatsen is het vroeger, op een mijl afstand van den spoorweg braak liggend terrein, thans grondig bewerkt. Menig gezin is dank zij den automobiel uit vroegere isolatie verlost. Vader zou zijn gezin nooit mee de bergen in kunnen nemen, indien Moeder hem niet met den vertrouwden wagen elken morgen naar beneden, naar den trein van 8 uur 15 kon brengen. Zonder een automobiel zou het gezin in een duffe stadswoning moeten vertoeven, ongezond en onvrij voor ouders en kinderen.

* *
*

Even beteekenisvol als de trek van den stedeling naar buiten, is de terugkeer van den landbouwer naar het groepsleven. Het was tegen alle wetten der menschelijke ervaring, dat de kolonisten van ons Westen zich op afstanden van twee, vijf, twintig of vijftig mijlen van elkaar verspreidden. Menschen kruipen altijd dicht bij elkaar in en om de kleine steden.

---

gelaat met donkere bakkebaardjes. Terwijl hij zich van de eene naar de andere zijde van het buffet bewoog, waren zijn bewegingen even rustig en zacht als zijn gezicht.

Juffrouw Ellingham draaide zich naar hem toe.

„Carsie!" zeide zij, „heb je van den moord gehoord?"

„Ik hoorde het zoo even, mevrouw", antwoordde hij, op rustigen, gelijkmatigen toon, „van een koopman, die juist aan de deur kwam — alleen de hoofdzaken."

„En heb je er anders niets van gehoord? Heeft men vermoedens?"

„Voor zoover ik weet, niet, mevrouw. Mijn zegsman is van oordeel, dat het ongelukkige slachtoffer van uit zee aan wal is gebracht."

„Dat denk ik ook", antwoordde juffrouw Ellingham.

„Mijn zegsman, mevrouw", merkte Carsie op, nog steeds bezig met het zilver op het buffet, „zeide mij, dat hij had gehoord, dat op den bewusten avond tegen donker een vreemd schip buiten de bank was gezien. Men gelooft in het dorp, dat hij, dat de vermoorde van dat schip aan wal werd gebracht."

„Er zal wel een onderzoek plaats hebben", zeide juffrouw Ellingham. „Misschien komt dat alles uit klaarheid."

„Het onderzoek, mevrouw, is bepaald op morgennamiddag om drie uur", antwoordde de butler. „In de dorpsschool, mevrouw."

„Laten wij daarheen gaan! — Daar moeten we heen!" riep Bryce uit. „Gaat u mee, tante Kittie?"

Juffrouw Ellingham gaf geen beslist antwoord — toch zag ik haar met Bryce onder het publiek, toen Keziah en ik den volgenden namiddag in het schoolgebouw kwamen. Zij stonden bescheiden in een hoekje. Keziah en ik, die verzocht waren aanwezig te zijn, kregen een plaats voor in de zaal. Er waren onder de aanwezigen velen, die ik niet kende — rechters, niet uit Kingshaven, want die kende ik allen van aanzien en politie-autoriteiten en nog vele anderen, die ernstig en geheimzinnig keken. Er was een jongmensch, keurig gekleed, met een aangenaam gezicht, die naast den plaatselijken inspecteur van politie zat en zoo nu en dan met hem op fluisterenden toon sprak. Ik hield hem voor een klerk van een der hooge oomes, vooral, omdat hij van tijd tot tijd aanteekeningen zat te maken. De officier van justitie, de oude heer Voules, wien iedereen in het district kende, zeide bij het begin, dat dit een zaak was, die niet in een oogenblik tot klaarheid was te brengen, zoodat vandaag alleen getuigen zouden worden gehoord, om daarna het onderzoek te verdagen voor een of twee weken, totdat meer inlichtingen waren verkregen. Ik begreep daaruit, dat Keziah en ik niets meer zouden hooren, dan hetgeen wij reeds wisten, maar ik oordeelde verkeerd. Veller en kapitein Marigold somden de bijzonderheden op van het vinden van den vermoorde en dr. Bellairs gaf een verklaring betreffende de oorzaak van den dood.

Daarna kwam in de getuigenbank iemand, die ik niet kende, iemand, die zich John Watson noemde, de directeur van het Collingwood Hotel in Kingshaven. Hij was een man van middelbaren leeftijd met een norsch uiterlijk Toen de officier hem vroeg of hij den doode kende, antwoordde hij bevestigend, doch op een toon, die te kennen gaf, dat hij het minder aangenaam vond om daar te moeten komen getuigen.

„Herkende u hem als de man, dien u onlangs heeft gezien?" vroeg mijnheer Voules.

„Ja! Het is dezelfde, die eenige dagen geleden in mijn hotel kwam."

„Op welken dag?"

„Maandag, jongstleden Maandag, des namiddags."

„Maandag! Laat eens zien — de man werd gevonden — juist, Dinsdagnacht. Goed. Dus hij kwam in uw hotel Maandagmiddag. Hoe laat?"

„Tegen theetijd, omstreeks vijf uur."

„Heeft u hem vroeger gekend."

„Voor zoover ik weet niet."

„Dus een vreemdeling. Wat wenschte hij?"

„Hij verlangde een kamer en zeide, dat hij een of twee nachten zou blijven Daar hij geen bagage had, vroeg ik hem vooruit een bedrag te storten. Hij gaf mij een paar bankbiljetten van een pond. Ik zag, dat hij vrij veel geld bij zich had.

„Is uw hotel goedkoop?"

„Middelmatige prijzen. Het is een hotel voor handelsreizigers, maar er komen ook wel andere gasten."

„Gaf deze man u zijn naam en adres?"

„Ja, hij vulde het vreemdelingenboek in — de politie heeft dat nagezien. Naam — Sol Cousins. Adres — Londen."

„Gebeurde er iets bijzonders?"

„Neen, niets bijzonders. Hij dronk thee, hij ging uit, kwam om ongeveer negen uur thuis, at een kleinigheid en ging naar zijn kamer. Ik zag hem den volgenden morgen aan het ontbijt en met tusschenpoozen gedurende dien dag Dinsdag. Ik zag hem echter met niemand en niemand kwam op het kantoor naar hem vragen. Dinsdagavond, om half zeven kwam hij zeggen, dat hij wilde afrekenen en vertrekken. Hij kreeg nog geld terug van de twee pond en vertrok."

„Was dat de laatste keer, dat u hem zag?"

„Ja — ik heb hem niet teruggezien, nadat hij vertrokken was."

„En dat was Dinsdagavond om half zeven?"

„Dat was de juiste tijd."

De heer Vouler keek naar de jury over zijn goudgeranden bril.

„Een belangrijk feit, mijne heeren!" merkte hij plechtig op. „Deze man verliet het hotel te Kingshaven om half zeven, levend en wel, eenige uren later — vijf uren — is hij vermoord gevonden — en op een zeer vreemde en verschrikkelijke wijze — op het strand te Middlebourne, negen mijlen verder. Een zeer bijzonder geval. Is u er zeker van, mijnheer Watson, dat de man, wiens lichaam u juist zag, dezelfde is waarover u gesproken heeft?"

„Daaraan twijfel ik geen oogenblik", antwoordde de getuige met een spotlach. „Ik herkende hem onmiddellijk. Ik nam hem bijzonder goed op, toen hij bij mij in het hotel was."

„En waarom deed u dat?"

„Omdat hij mij niet beviel. Hij was netjes gekleed, en, zooals ik zei, hij had veel geld bij zich, maar hij beviel mij niet."

Hij stond op het punt de getuigenbank te verlaten, toen het jongmensch, dat naast den inspecteur van politie zat, deze iets in het oor fluisterde, waarop deze zich gedeeltelijk van zijn zetel verhief en den getuige een wenk gaf om te wachten.

„Een vraag", zeide hij, „hield u dien man, naar zijn spraak te oordeelen — voor een Engelschman of een vreemdeling?"

Watson wierp den ondervrager een blik toe om zijn verklaring kracht bij te zetten.

„Ik hield hem, voor hetgeen hij ongetwijfeld was, voor een man uit Londen, East End en niet van de beste soort."

Mr. Voules verdaagde daarop het onderzoek voor veertien dagen.

„Gedurende dien tijd", merkte hij op, „zal de politie ongetwijfeld meer inlichtingen weten te verkrijgen en zullen de heeren van de pers" — nu boog hij zich welwillend naar een drietal heeren, die druk hadden zitten schrijven — „de hulp willen geven, die...."

Keziah bracht mij naar buiten, terwijl de oude officier doorging met banaliteiten te mompelen. Zij greep mij bij den arm, toen wij buiten de school waren.

„Ben! Zij riepen noch jou, noch mij voor! — en er is met geen woord gevraagd naar Joseph Krevin!"

„Ben je daarover niet blij, Keziah? Jij moest er niets van hebben dat —"

„Dat bevalt mij niet, Ben!" viel zij me in de rede.

„Ik zou liever op den man af ondervraagd zijn en er dan van af zijn, dan het gevoel te hebben, dat de politie allerlei dingen achter je rug om doet. Zij kennen natuurlijk hun menschen en zij zullen wel alles onderzoeken, maar wij krijgen ze toch aan de deur!"

Keziah had het zelden mis; zij was zeer scherpzinnig. Dien zelfden namiddag, toen wij onze thee dronken, werd er aan de deur geklopt, en toen ik ging kijken, stond daar in de vestibule het jonge mensch met het aangename uiterlijk, dat ik tijdens het onderzoek had opgemerkt. Hij groette glimlachend, vroeg naar juffrouw Heckitt en gaf mij een kaartje, waarop ik las: Edward Cherry, Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, SW.

(Wordt vervolgd.)

De mensch houdt van gezelligheid en alleen economische noodzaak dwong hem in de dagen onzer Amerikaansche pioniers, in tegenovergestelde richting. Door het simpele hulpmiddel om den afstand te niet te doen heeft de automobiel hem even dicht naar het dorp of de stad teruggebracht als de boer in vroeger eeuwen.

Er is geen land zoo afgelegen, . . . of het kent de menigvuldige zegeningen van de eeuw van het transport. Er zijn geen menschen, dichtbij of veraf, wier levens niet verruimd en verrijkt zijn door de komst van den automobiel.

In zeker deel van tropisch West-Afrika, waar spoorwegen, telefoon en telegraaf nog totaal onbekend zijn, waar armoedige hutten den mensch als woonplaats dient, zelfs daar zult gij vrachtauto's aantreffen, die 's lands producten: coprah en aardnoten naar de afscheepshavens vervoeren. Behalve trucks, zult gij er ook een verrassend aantal personenauto's — meerendeels van Amerikaansch fabrikaat — vinden.

Aan den rand van de Noordpool, in Reykjavik op IJsland, rolt de Amerikaansche taxi over de hobbelige keien der primitieve wegen. De smalle straten van Cairo en Bagdad en voorts alle steden van het Oosten wemelen van dezelfde luxe-automobielen, dezelfde trucks en autobussen, die de boulevards van Boston, Los Angelos, Parijs, Berlijn en Brussel berijden. Op een gevaarlijke wegkruising in de stad Tuva op de Fidji-eilanden staat een halfnaakte verkeersagent op post die met geregelde tusschenpoozen van drie minuten zijn stopbord draait.

Ik herinner mij een interessanten tocht welken ik een paar jaar geleden heb gemaakt vanuit Rio de Janeiro in Brazilië door het uitgestrekte gebied van den Staat Minas Geraes. In een klein dorpje, meer dan honderd mijlen van den spoorweg verwijderd, stopte ik bij een bescheiden gebouw dat wij de „general store" der gemeenschap zouden noemen. De eigenaar had op zijn manier goede zaken gemaakt en het jaar tevoren een fraaien automobiel gekocht.

Voordien kostte het hem met zijn ossenwagen meer dan tien dagen om naar het naastbijzijnde spoorwegstation en terug te rijden. Slechts tweemaal nam bij zijn vrouw en kinderen op dien eindeloozen rit mede. Heel hun leven hadden zij in het kleine dorpje van nauwelijks tweehonderd zielen doorgebracht, gekleed in het eenvoudigste calico en barrevoets. Nimmer was hun eentonig, primitief bestaan door tochten naar buiten of bezoeken aan de meer beschaafde centra van het land onderbroken.

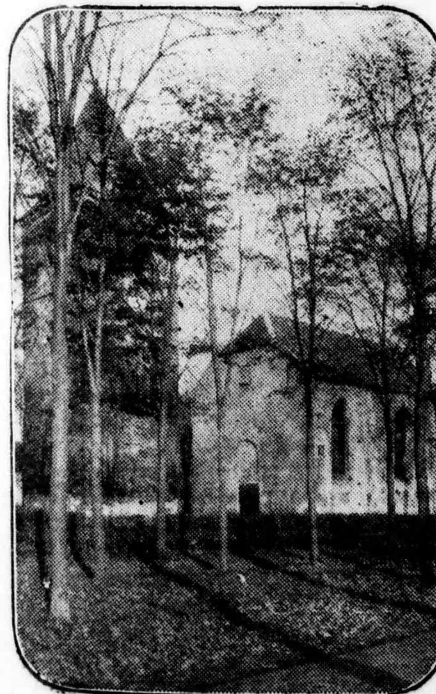
Tegenwoordig gaat deze man minstens eenmaal per week erop uit en neemt dan zijn geheele gezin mee — alles dank zij den automobiel, welke geheel nieuwe perspectieven voor den mensch opent. De vrouw en dochter dragen thans zijden kousen en gaan gekleed volgens de laatste Parijsche mode. Bedoeld dorpje telt nu tien auto's en zelfs drie radio-toestellen.

Nog een ander staaltje! Een bananenleverancier kan, sinds de komst van de motortrucks, zijn geheele oogst verschepen, instede van zooals vroeger tweeder de deel in den grond te laten verrotten bij gebrek aan vervoermiddelen. Over dat kleine dorpje komt welvaart en daarmede beschaving en zeker ook een grootere mate van geluk voor zijn bewoners.

* *
*

De Jean Lenoir van heden zou onmogelijk in zijn dagboek kunnen schrijven: „niets bijzonders", want er gebeuren heel bijzondere dingen. Wanneer de Bastille opnieuw bestormd zou worden, zou de een of andere kennis van hem zich zeker haasten, hem het interessante nieuws te telefoneeren. Hij zou dan zijn electrische boren en hamers oogenblikkelijk uitschakelen, zijn winkel uitsnellen en bij de naastbijzijnde kiosk een nummer van *Le Petit Parisien* koopen.

Binnen 24 uur zou hij een foto van den eersten uitval te zien krijgen, genomen door den ondernemenden fotoreporteur van dat blad vanuit een vliegtuig en nog dienzelfden dag zou hij vernemen, wat zijn landgenooten van deze gebeurtenis dachten. Reeds den volgenden morgen zou hij de commentaren lezen van de pers in Londen, New-York, Melbourne en Buenos-Aires.

Binnenkort wordt een aanvang gemaakt met de restauratie van de eeuwenoude Ned. Herv. kerk te Oosterhesselen.

VAN ALLE ZIJDEN.

Kerstmis zonder Zwijn.

Onze Londensche correspondent schrijft ons:

Een hoofd van een wild zwijn ontbrak nimmer in de beschrijvingen van de orgische feestmalen der Romeinen, die wij in onze jeugd hebben gelezen. „In onze jeugd", zeg ik. Persoonlijk heb ik nl. de kennismaking met Romeinsche feestmalen in lectuur nimmer hervat; en dat zal met de meerderheid van mijn lezers ook wel het geval zijn. Maar ik herinner me goed dat volgens de Romeinsche theorie een „beer" — het mannetjeszwijn in wilden staat dan — was geboren ten behoeve van den luister en de copieusheid van feestmalen.

Volgens de Engelsche traditie was dit wilde hoofd geschapen voor het feest van Kerstmis. Het is echter traditie die alleen nog in plaatjes beklijft. Geen Kerstnummer van een Britsch weekblad is volledig zonder een of andere, gewoonlijk middeleeuwsche voorstelling van een bediende, met ten deele plechtig, ten deele verrukt gezicht, die op een schotel van passenden omvang een vreeswekkend zwijnenhoofd, met vervaarlijke tanden en al, het Kerstfeestvertrek binnendraagt. — Er was een Engelschman, dezer dagen, die leven wilde hergeven, niet aan het zwijnenhoofd maar aan zijn traditie van schotel voor den Kerstdisch. Hij had echter buiten den waard — in dit geval te vereenzelvigen met het Britsche ministerie voor Landbouw — gerekend. In de Middeleeuwen mogen er wilde mannenzwijnen in het Engelsche land hebben gehuisd. In den jare 1929 is dat niet meer het geval.

De liefhebber van een gebraden zwijnenwang moest dus voor zijn lekkers op zoek gaan naar ander gebied, naar het eenige gebied binnen bestelsafstand waar het wilde zwijn nog rondbriescht en dientengevolge door een stoutmoedig jager kan worden neergelegd, onthoofd en met van Gend en Loos of gelijksoortige onderneming „inhoofdzaak" kan worden geëxpedieerd naar Britsche kusten. Het hoofd bereikte inderdaad de Engelsche kust. Maar daar maakte een ambtenaar van het ministerie voor Landbouw uit dat het grijnzend fragment van den „beer", bij afwezigheid van een specialen vergunningsbrief, moest worden vernietigd of teruggezonden naar het land van oorsprong. Het voorschrift, dat den ambtenaar aldus deed handelen, is voortgekomen uit de vrees voor verspreiding van mond- en klauwzeer in deze eilanden. Zij die alsnog wildezwijnenkoppen aan hun Kerstmaal wenschen, zullen er een moeten hebben van de „Made in England"-variëteit. Aangezien ze echter niet meer in Engeland worden gemaakt, moet de Brit — en moet deze volledige Brit, die de traditie wilde ophouden — Kerstmis vieren zonder wild zwijn.

Magneetjes Trekken!

Ingezonden Mededeelingen.

ADVERTENTIEN.

Dit gelukkige paar verkeert in de zalige onwetendheid ervan dat er een klankfilm opgenomen wordt bij het verlaten van de kerk. De bruid zegt juist: „Schei uit met dat idioot gegrinnik, Karel, en probeer er voor een keer eens uit te zien als een betrekkelijk normaal mensch."
(Passing Show).

MOPPEN.

Vader: „Toen ik zoo oud was als jij moest ik om acht uur 's avonds thuis zijn."

Zoon: „Een raren vader had u!"

Vader (woedend): „Een heel wat beteren dan jij, aap van 'n jongen!"

***

Hoover zijden kousen voor dames met „smaak" (de Zon).

***

— Is hier een echo? vroeg de Engelschman.

— Roept u maar eens: twee whisky-soda, zei de gids, dan zult u eens wat zien.

— Twee whisky-soda! schreeuwde de Engelschman uit alle macht, en nog eens, toen hij niets hoorde.

— Waar blijft de echo nu? vroeg hij aan den gids. Ik hoor niets.

— Ik heb ook gezegd, dat u wat zoudt zien, antwoordde de gids. Daar komt de kellner uit het café hier vlak om den hoek al aan met twee whisky-soda.

***

Hoover zijden kousen: de beste, in Amerika . . . en hier (de Zon).

***

De redenaar kreeg genoeg van de aanhoudende interrupties: „Er schijnen vanavond eenige dwazen in de zaal te zijn. Zou het niet het beste zijn om ze een voor een aan te hooren?"

„Ja", zoo klonk een stem: „Ga verder met uw rede".

***

Hoover zijden kousen: bijna onverslijtbaar (de Zon).

***

Mijnheer had een ouden vriend ontmoet. Samen hadden ze in de groote stad hun ontmoeting gevierd en met de edelmoedigheid, welke wordt veroorzaakt door zoo'n uitstapje, had hij zijn vriend uitgenoodigd om dien nacht bij hem te logeeren.

Per laatste gelegenheid waren ze in het kleine stadje aangekomen. Er was geen vervoermiddel meer, dus gingen ze wandelend verder, allerlei oude herinneringen ophalend.

Plotseling zei de gastheer: Oude vriend dat spijt me. Je moet het me niet kwalijk nemen!"

„Wel neen, Harry, heelemaal niet. We hebben een pracht-avond gehad".

Maar Harry vulde aan: „Ja, je moet het me toch vergeven. De quaestie is dat ik een week geleden naar een andere stad ben verhuisd".

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR.

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 42)

Sport en Wedstrijden.

VOETBAL IN NEDERLAND.

De Competitie

's-GRAVENHAGE, 19 Jan. (*Aneta*). De uitslagen van heden zijn:

Westen:

Hilversum — R. C. H.	0—3
Excelsior — V.S.V.	4—0
D.F.C. — Haarlem	5—3
Ajax — H.B.S.	3—1
H.F.C. — Feyenoord	3—1
Stormvogels — Z.F.C.	0—0
E.D.O. — 't Gooi	8—2
H.D.V.S. — Blauw Wit	0—1
H.V.V. — V.U.C.	3—1

Oosten:

Z.A.C. — A.G.O.V.V.	3—3
Go Agead — Heracles	2—2
Tubantia — Vitesse	3—3
Robur et Vel. — P.E.C.	3—0
Enschedé — Wageningen	2—3

Zuiden:

Willem II — M.V.V.	5—1
Roermond — Eindhoven	1—2
B.V.V. — N.A.C.	3—4
P.S.V. — Longa	2—1

Noorden:

Friesland — Leeuwarden	3—1
Achilles — Frisia	2—2
G.V.A.V. — Veendam	1—3
Velocitas — Alcides	6—1

VOETBAL.

De Hollandsche tournée.

Aneta seint uit Medan:

Naar de *Deli Crt.* verneemt heeft de Oost-Sumatra Voetbalbond naar aanleiding van den brief van den K.N.V.B. besloten dezen te adviseeren om het eventueel uit te zenden Nederlandsch elftal eerst naar de Oostkust te zenden. De spelers kunnen zich daar dan wat lostrappen en tevens aan het klimaat wennen.

VOETBAL TE BATAVIA.

De Tweede klasse.

De uitslagen zijn:

Vios 2 — H. S. H.	3—3.
S. V. B. B. 2 — Sparta 2	3—2.
B. V. C. 2 — B. V. V.	2—2.

Met lofwaardigen spoed wordt ook de competitie in deze afdeeling afgewerkt, hetgeen wel noodig is, na het minder vlotte verloop in de afgeloopen weken.

In deze klasse gaan de U.M.S.-reserves aan den spits, waar zij vrij safe staan, dank zij het struikelen van H. S. H. Deze club, die verleden week, nog wel op eigen terrein, door Herculles 2 werd geklopt, kon het ditmaal tegen Vios 2 niet verder brengen dan een gelijk spel. Het gaat op deze manier verkeerd met het elftal van Na Kok San, dat in den aanvang van het seizoen zoo flink van leer trok en de leiding gedurende de eerste ronde wist te behouden. Alhoewel de kans op het kampioenschap voor hen nog niet verkeken is zullen de heeren toch uit een ander vaatje moeten tappen, temeer omdat ook B.V.V. een ernstige concurrent van hen is geworden.

Hadden de Batakkers den wedstrijd van Zaterdag tegen B.V.C. 2 gewonnen, dan zouden zij nu reeds boven H.S.H. op het ranglijstje staan.

Daar zij tegen de geel-zwarten echter gelijk speelden, moeten zij zich voorloopig met de derde plaats tevreden stellen. Er zit dus wel spanning in deze competitie.

In den Dierentuin waren de Sparta-reserves de gast van de Blauwhemden. Verloren de militairen het verleden week van de hekkesluiters, ditmaal moesten zij er wederom aan gelooven. Als de Spartanen niet oppassen, zien wij het er nog van komen, dat zij met de Oliveo-reserves van plaats zullen moeten verwisselen.

De competitiestand in deze afdeeling is thans:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	voor	tegen.	gem.
U.M.S. 2	11	8	0	3	16	32	10	1.45
H.S.H.	11	6	2	3	14	27	15	1.27
B.V.V.	11	6	2	3	14	21	18	1.27
Vios 2	11	5	3	3	13	18	15	1.18
Hercules 2	11	6	1	4	13	20	21	1.18
S.V.B.B. 2	11	3	3	5	9	15	22	0.81
B.V.C. 2	11	2	4	5	8	21	29	0.72
Sparta 2	10	2	2	6	6	14	26	0.60
Oliveo 2	11	2	1	8	5	11	23	0.45

Oefening Bondselftal.

V. B. O-elftal — Hercules 2—0.

Als men dezen „kop" ziet, zou men denken dat de proefwedstrijd op het Vios-terrein heel wat is geweest, doch niets is minder waar. Het was een droevige vertooning, waarbij aan weerskanten erbarmelijk werd geknoeid. De goeden natuurlijk niet te na gesproken.

Op Rehatta, na, kwam het V.B.O.-elftal op, in de samenstelling zooals door de Elftal-Commissie gewenscht, terwijl bij Hercules medespeelden Malaihollo (Oliveo), Sanger (V.V.M.), Abidin (V.V.M.) en Soeleiman (Vios).

Vermelding verdient, dat keeper Van Dorp, om gezondheidsredenen, voorloopig niet meer mag voetballen.

Eerst over vijven kon scheidsrechter Brand met ondervolgende elftallen laten beginnen:

V. B. O. elftal. Apituley. (V.V.M.)
Oen Hoa, (U.M.S.) Denkelaar, (Oliveo)
Lasso, (S.V.B.B.) Van Donk, (S.V.B.B.) Mols, (S.V.B.B.)
Onong, (S.V.B.B.) Hok Siang, (U.M.S.) Goslings, (B.V.C.) Boon Lin, (U.M.S.) Oejong, (S.V.B.B.)

●

R. Pesch, Van Lingen, Abidin, Soeleiman, Wattimena.
Malaihollo, T. Pesch, Hoekstra.
Scholte, Sanger,
Hercules, Ouwerkerk.

Wij zullen van deze ontmoeting geen geregeld verslag geven, doch volstaan met te vermelden, dat Boon Lin vóór de rust en Onong nadien scoorde.

Na afloop van den wedstrijd vergaderde de Elftal-Commissie om het elftal definitief samen te stellen, doch daar men het op enkele punten niet eens kon worden, zullen eerst de wedstrijden van a.s. Zondag worden afgewacht om dan nog enkele bepaalde spelers aan het werk te zien.

Alhoewel de samenstelling van het proefelftal genoeg stof tot critiek geeft — wij wijzen slechts op het plaatsen van den U. M. S.-rechts*buiten* Hok Siang op rechts*binnen* plaats en van Rehatta, den gevaarlijksten *binnen*speler, dien Batavia heeft, op de links*buiten* plaats — zullen wij er verder het zwijgen toedoen en afwachten hoe uiteindelijk de samenstelling van het Bondselftal zal zijn.

De Elftal Commissie make het zich echter niet te moeilijk. Wij geven toe, dat het vrij lastig is om onder de gegeven omstandigheden een sterk elftal op de been te brengen, doch onoplosbaar is het vraagstuk allerminst.

Bat. Kantoor Voetbal Bond.

In verband met het door de vereeniging „Paketvaart" aangevraagde uitstel tot begin April a.s. werd het wedstrijdprogramma der Woensdag-afdeeling geheel gewijzigd.

De vereenigingen worden er beleefd op geattendeerd, dat zij zich aan het maandelijks te verstrekken programma dienen te houden, aangezien door den competitieleider van het spelen van een wedstrijd geen bericht meer wordt gegeven. Eventueele wijzigingen in het programma zullen tijdig worden bekend gemaakt.

De scheidsrechters zullen door den competitieleider worden aangewezen.

Dinsdag.

21	Jan.	Rekenkamer—Justitie
28	„	Civ. Fondsen—Jupiter
4	Febr.	Jupiter—Justitie
11	„	Civ. Fondsen—Rekenkamer
18	„	Justitie—Rekenkamer
25	„	Jupiter—Civ. Fondsen
4	Maart	Rekenkamer—Jupiter
11	„	Civ. Fondsen—Justitie
18	„	Rekenkamer—Civ. Fondsen
25	„	Justitie—Jupiter

De Uitslagen der tot heden gespeelde wedstrijden zijn:

7	Jan.	Justitie—Civ. Fondsen	2—0
14	„	Jupiter—Rekenkamer	1—1

Woensdag

29	Jan.	Gen. Motors—B.P.M.
5	Febr.	Escompto—S.S.
12	„	B.P.M.—Escompto
19	„	S.S.—B.P.M.
26	„	Escompto—Gen. Motors
5	Maart	Gen. Motors—S.S.
12	„	S.S.—Escompto
19	„	B.P.M.—Gen. Motors
26	„	Escompto—B.P.M.
2	April	S.S.—Paketvaart
9	„	Paketvaart—Gen. Motors
16	„	Paketvaart—Escompto
23	„	B.P.M.—Paketvaart
7	Mei	Paketvaart—S.S.
14	„	Gen. Motors—Paketvaart
21	„	B.P.M.—S.S.
28	„	Escompto—Paketvaart
4	Juni	Gen. Motors—Escompto
11	„	S.S.—Gen. Motors
18	„	Paketvaart—B.P.M.

VOETBAL TE BUITENZORG.

Militaire competitie.

Vrijdagmorgen verschenen de elftallen van de 1e en van de 3e compagnie van het 14e Bataljon tusschen de lijnen. Als scheidsrechter Pantow beginnen fluit krijgen wij dadelijk een flink en goed samenspel te zien. Vooral de 3e, de Javaansche compagnie geeft een keurig samenspel te zien, dat de Europeanen menig benauwd oogenblik bezorgt. Door goed opbrengen wordt spoedig de Europeesche achterhoede gepasseerd en met een zuiver schot scoort de 3e cie.

Met 1—0 in het voordeel van de Javaansche compagnie wordt van doel verwisseld. Na de rust schijnt de 1e compagnie te hebben begrepen, dat zij beter moet aanpakken wil zij als nummer een uit deze competitie te voorschijn komen.

De opstelling heeft men eenigszins veranderd en voornamelijk wordt nu op de helft van de 3e compagnie gespeeld.

De Javaansche keeper Soediman is echter steeds op de goede plaats en menige bal wordt door hem gehouden.

Gaemers maakt eindelijk op onhoudbare wijze gelijk (1—1). Alles wordt er van beide zijden opgezet om het winnende doelpunt te behalen, doch de achterhoede der 1e compagnie en de keeper van de 3e weten hun doel schoon te houden.

Het einde brengt geen verandering in den stand. De Europeesche compagnie is hierdoor als overwinnaar uit de competitie gekomen. Haar grootste tegenstanders, het elftal van de 3e cie heeft zij niet kunnen slaan, doch door de overwinning op de 2e compagnie staat zij boven aan de lijst.

Na dezen wedstrijd werd een zeer goed spel te zien gegeven door de tweede elftallen van de 1e en 3e compagnie. Er werd met animo gespeeld. De 1e cie doelpunt het eerst, doch de 3e maakte al gauw gelijk. Met gelijken stand wordt van doel gewisseld. In de tweede helft brengt de 1e cie den stand op 2—1. Hierin komt geen verandering meer. Bij dezen wedstrijd viel het op dat zooveel fuseliers met vele dienstjaren medespeelden, zij lieten een goede partij voetbal zien. Het spel is bij hen wel zeer populair.

VOETBAL IN ENGELAND.

De Engelsche Cup.

De *Straits Times* meldt de volgende uitslagen van de 3e ronde van de Engelsche Cup:

Rotherham Utd. — Notts. Forest	0—5
Charlton Ath. — Queen's Park R.	1—1
Chesterfield — Middlesbrough	1—1
Wrexham — West Bromwich	1—0
Birmingham — Bolton Wand.	1—0
Coriuthians — Millwall	2—2
Coventry City — Sunderland	1—2
Arsenal — Chelsea	2—0
West Ham Utd. — Notts. County	4—0
Tottenham H.—Manchester City	2—2
Sheffield Wednes. — Burnley	1—0
Derby County — Bristol City	5—1
Walsall — Swansea T.	2—0
Fulham — Bournemouth	1—1
Brighton — Grimsby T.	1—1
Blackburn R. — Northampton T.	4—1
Aston Villa — Reading	5—1
Bradford City — Southampton	4—1
Bury — Huddersfiel T.	0—0
Leeds United — Crystal Palace	8—1
Liverpool — Cardiff City	1—2
Blacpool — Stockport Co.	2—1
Portsmouth — Preston N.E.	2—0
Clapton Orient — Bristol Rovers	1—0
Barnsley — Bradford	0—2
Manchester Utd.—Swindon Town	0—1
Newcastle Utd. — York City	1—1
Doncaster R. — Stoke City	2—3 *)
Sheffield United—Leicester City	2—1
Plymouth Ar. — Hull City	3—4
Carlisle Utd. — Everton	2—4
Oldham Ath.—W'hampton W.	1—0

*) gestaakt wegens sneeuw.

HOCKEY,

Sportclub—B.V.C. 1—0.

In de eerste ronde van de wedstrijden om den Wykeham Martin-beker ontmoette de Sportclub Zaterdag haar gevaarlijken tegenstander, de B.V.C. Voor de tweede maal in dit seizoen zijn de oranje-truien er in geslaagd zegevierend uit het strijdperk te treeden. Blaisse maakt voor de rust het eenige doelpunt van den wedstrijd.

De Sportclub heeft de overwinning wel verdiend; het verschil tusschen de beide ploegen was echter gering. Tegen het einde kwam B.V.C. overweldigend opzetten. Zij belegerde het doel van de Sportclub, doch de oranje-achterhoede gaf niet thuis.

In de volgende ronde zal de Sportclub de winnaar van den wedstrijd Box—Soebang tegen zich krijgen.

KORFBAL TE BATAVIA.

De Competitie.

De uitslagen van deze week zijn:

1e klas.

Hercules I — B.V.C. I 0—4.
P.A.M.S. I — T.O.V.O. I 2—2.

2e klas.

T.O.V.O II — P.K.V. I 4—4.

3e klas.

Hivolo I — Vios I 2—1.
Hercules III — T.O.V.O. III 2—0.

Hercules I — B.V.C. I 0—4.

Toen de heer Hanekroot liet opstellen, was reeds veel publiek aanwezig. Tijdens het eerste half uur van de match kwamen er steeds meer kijklustigen zoodat zeker het record aantal toeschouwers bereikt werd, dat ooit bij een korfbalcompetitiewedstrijd te Batavia aanwezig is geweest.

Men heeft kunnen genieten van een spannende en keurig gespeelde wedstrijd.

Beide ploegen gaven zich geheel, maar B.V.C. was tactisch en technisch stukken beter en verdiende de overwinning. Vooral het handige spel van den heer en mevrouw van Koetsveld en het tactische aanvallen van mevrouw Bleichrodt dwongen ieders bewondering af, zelfs die van den vurigsten Hercules-supporter.

Vermeld dient nog, dat B.V.C.'s aanvoerder, de heer Van Koetsveld, voor de aanvang van de wedstrijd aan Hercules een krans aanbood voor het behaalde kampioenschap.

Over het verloop van de match het volgende:

In het begin gaat de strijd gelijk op d.w.z. de bal komt even dikwijls in de beide aanvallen.

De B.V.C.-aanval komt echter herhaaldelijk vrij, terwijl de roodwitten er maar niet door kunnen komen. Vooral Bleichrodt verdedigt subliem.

Na een twintig minuten maakt Van Koetsveld handig gebruik van een kleine fout van zijn tegenstander en deponeert geheel vrijstaande den bal in de korf.

Tot de rust toe blijft de stand onveranderd 1—0 voor B.V.C.

De tweede helft is nauwelijks begonnen of mevr. Van Koetsveld zorgt voor no. 2.

De wisseling brengt de B.V.C.-verdediging in den aanval. Mevrouw Bleichrodt zet den eenen keurigen aanval na den anderen op en het duurt niet lang of zij weet na een handige doorbraak de stand op 3—0 te brengen.

Even later herhaalt zich dit en het is 4—0.

Weer wordt er gewisseld, maar de verdedigingen blijven nu meester van het terrein, zoodat de stand niet meer verandert.

De leiding van den heer Hanekroot was goed.

P.A.M.S. I — T.O.V.O. I 2—2.

Op het eindelijk gereedgekomen groote veld van den Dierentuin bonden Zaterdag j.l. P.A.M.S. en T.O.V.O. den strijd aan.

P.A.M.S. miste Hanekroot, terwijl de H.B.S-ers geheel compleet waren.

In het begin is P.A.M.S. iets sterker; de aanval Postma c.s. speelt wel tactisch, maar iets te langzaam.

Succes komt dan ook aan de overzijde, waar Künzel met een fraai schot zwartwit de leiding geeft. De P.A.M.S.ers pakken nu wat harder aan en het is mej. Renesse van Duivenbode, die het genoeglijke van een vlugge doorbraak de partijen weer op gelijken voet te brengen.

De nieuwe aanval van rood-wit heeft al spoedig succes als Sonneveldt met een ver schot kans ziet te doelpunten (2—1).

Met deze stand gaat de rust in.

Na de pauze zijn de bordjes verhangen. Het middenvak der H.B.S.-ers is dat van P.A.M.S. verre de baas, daar Künzel telkens weet te onderscheppen. Het gevolg is dan ook dat de aanval der roodwitten niet genoeg gevoed wordt en verder succes daar uitblijft.

De T.O.V.O.-aanval krijgt veel kansen, maar schiet onzuiver en het duurt wel een half uur eer Diasz met een ver schot gelijk maakt.

Het laatste kwartier wordt niet meer gescoord, zoodat het eind komt met gelijken stand.

*

Het programma.

1e klas.

21 Jan. Caveo—S.V.B.B. (Viosterrein).
23 „ Caveo—T.O.V.O. (id.)

2e klasse.

24 Jan. V.K.C. II—B.V.C. II

3e klasse.

25. Jan. P.A.M.S. II—Hivolo I

*

De alg. vergadering.

Gistermorgen hield de Korfbalbond zijn jaarlijksche A.V. in het K.S.B.-gebouw.

In zijn openingsspeech wees de voorzitter, de heer Sonneveld, allereerst op den geweldigen vooruitgang van den bond in het afgeloopen jaar, die het duidelijkste bleek uit de stijging van het ledenaantal nl. van 100 tot bijna 400. Het komende jaar zal naar alle waarschijnlijkheid een tijdperk van Crescendo zijn.

Verder deelde spr. de plannen mede, die het bestuur voor het komende jaar heeft, welke alle de instemming der vergadering mochten verwerven.

Ook de jaarverslagen, die hierop voorgelezen werden, waren over het algemeen zeer optimistisch gestemd.

De bestuursverkiezingen hadden tot resultaat, dat alle reeds zitting hebbende leden hun functies behielden, terwijl het bestuur werd uitgebreid met de heeren A. Weber J. Couwenberg en F. B. Klerkx.

Door de vereenigingen T.O.V.O. en Vios werd een voorstel gedaan de opgaven der XII-tallen maandelijks te doen geschieden, welk voorstel met een geringe meerderheid aangenomen werd.

Te 1 u. 15 sloot de voorzitter deze zeer geanimeerde vergadering.

ZEILEN.

Om den Singapore-beker.

Gisterenmorgen had de 14e wedstrijd plaats om den Singapore beker; de houder, de *Melanie*, was uitgedaagd door de *Astrid*.

Wederom wist de *Melanie* als overwinnaar uit den strijd te komen en de *Astrid* met 3 minuten voorsprong te verslaan; beide jachten zeilden zonder handicap.

Hiermede heeft de *Melanie*, wat betreft dezen beker, een nieuw record op haar naam gezet, door namelijk thans voor de 5e maal in totaal den beker te winnen.

Een overzicht dezer wedstrijden moge hier volgen:

1e	wedstr.:	*Puzzle*	op	14 Oct. 1928
2e	„	*Puzzle*	„	21 Oct. 1928
3e	„	*Era Marga*	„	11 Nov. 1928
4e	„	*Bonzo*		(datum onbek.)
5e	„	*Vivo*	op	23 Dec. 1928
6e	„	*Melanie*	„	13 Jan. 1929
7e	„	*Melanie*	„	10 Febr. '29
8e	„	*Vivo*	„	17 Maart
9e	„	*Vivo*	„	31 „
10e	„	*Vivo*	„	7 April
11e	„	*Melanie*	„	28 „
12e	„	*Puzzle*	„	20 Mei
13e	„	*Melanie*	„	12 Jan. 1930
14e	„	*Melanie*	„	19 „ 1930

Opmerkelijk is wel, dat de *Melanie* zoowel dit jaar als het vorige de beide eerste wedstrijden van het jaar heeft gewonnen.

De *Sally* is thans de nieuwe uitdager; vermoedelijk heeft deze wedstrijd den volgenden Zondag plaats.

LUCHTVAART.

Dalmolin verongelukt.

ROME, 19 Jan. (*Aneta-Reuter*). De Italiaansche vliegofficier Dalmolin, die in September van het vorige jaar in de races om de Schneider-trophy de tweede plaats bezette, werd bij een proefvlucht gedood.

BOKSEN.

Carpentier in Amerika.

Na een verblijf van ruim zes maanden in de Vereenigde Staten, waarvan de meeste onder het felle licht der filmstudiolampen werden doorgebracht, is Georges Carpentier weer in zijn geboorteland teruggekeerd, om eenige weken bij zijn familieleden rust te nemen, meldt de *Tel.*

De ex-wereldkampioen is opgetogen over zijn arbeid in Hollywood. Hij heeft in drie groote filmwerken medegewerkt, welke door Warner Bros, de, door Al Jolston, beroemd geworden filmdirectie, waren geënsceneerd en de volgende titels dragen: „Show of Shows", „Hold everything" en „Naugthy but nice". Klankfilms, waarin de bokser in de eerste plaats z'n sportieve capaciteiten heeft kunnen ten toon spreiden.

— Welke zijn, naar uw meening, de meest sportieve prestaties in Hollywood, vroeg hem een Fransch reporter.

— Och, wat zal ik u zeggen. Er wordt heel weinig gebokst in „plankenland" en ik zelf heb alleen maar m'n landgenoot Huat te New-York zien vechten, op mijn terugreis naar Frankrijk.

— Maar welke zijn de beste Amerikaansche boksers?

— De meest populaire zijn ongetwijfeld Schmehling en Kid Chocolate, die men verre de voorkeur geeft boven de rest.

— Wat denkt ge van Schmehling?

— Ik heb hem indertijd tegen Paolino gezien en ik vond hem buitengewoon. Zoo zelfs, dat ik in hem den toekomstigen wereldkampioen zie.

„Le beau Georges" heeft — evenals Dempsey — z'n neus geheel laten restaureeren, wat hem een veel beminnelijker voorkomen geeft. En dit komt hem maar al te goed te pas in zijn nieuwen werkkring in filmland.

Primo Carnera.

Primo Carnera levert als maar kopij en houdt daarmee zijn reputatie warm. In de *Tel.* lezen wij weer twee berichten over hem.

Volgens het eerste bestaat de kans, dat Primo voor een jaar van het bokstooneel zal verdwijnen. Aangezien hij zich in Juni jl. als Franschman liet naturaliseeren, zal hij 12 maanden zijn dienstplichten als poilu moeten vervullen. Naar Carnera's manager verklaarde, wil de bokser zich echter weer als Italiaan laten hernaturaliseeren. Reeds gedurende zijn verblijf te Londen heeft hij zich in verband hiermede tot den Italiaanschen consul gewend.

Het tweede bericht is nog mooier.

Naast de schoentjes van de kleinen heeft ook Carnera zijn Kerstklomp gezet onder den schoorsteenmantel. Maar niet om te ontvangen, alleen om te geven.

Het comité tot bestrijding der tuberculose had het origineele idee den goedigen reus eenige aanmoediging voor hun mooi werk te vragen. Carnera peinsde: hoe zou hij zijn populariteit in dienst kunnen stellen van het goede doel?

Plotseling had een der heeren een inval: eenigszins verlegen wees hij op de voeten van Carnera.

— Mogen we dat misschien hebben?

Carnera begreep het niet.

— Wat? Wat bedoelt U?

— Uw schoenen, was het antwoord.

Lachend stemde de bokser toe: „En ik zal er nog wat in doen ook".

Onmiddellijk werd iemand met een paar bankbiljetten er op uitgestuurd om ze in te wisselen tegen één-frankstukken; met een paar flinke zakken kwam de man terug, maar nogmaals moest hij met een paar briefjes er op uit, want de schuiten van Carnera — maat 54 — waren onverzadiglijk. Eindelijk waren ze tot aan den rand toe gevuld en nieuwsgierig begon men te tellen.

Bobslee-sport in het Reuzen-gebergte

KNUDDE.....

De bekende oud-internationale Jan van den Bergh schrijft in de *Sportkroniek*:

Er is een woord in onze Nederlandsche taal, dat zich den laatsten tijd in een weergalooze populariteit mag verheugen. Ik wist tot voor kort niet wat het beteekende, maar het scheen mij direct al weinig soeps toe.

Dat woord is het woord: knudde.

Wanneer een tribune-bezoeker mij tracht te influenceeren, zegt hij strijk en zet, het tegenwoordige voetbal, meneer!.... 't is knudde! Nee!! dan vroeger....

Ik hoorde dit zoo vaak, dat het maar weinig scheelde of ik was van den weeromstuit ook aan 't knudden gegaan.

Maar thuis gekomen, op de divan spelende met mijn kat, ging mij een licht op. Vroegere filosofen althans, dat heb ik wel eens gehoord, moesten er een buitengewoon indrukwekkende en plechtige, geruischlooze kamer op na hebben gehouden speciaal om daar zwaar in te gaan zitten denken. De tegenwoordige filosofen doen het anders. Althans wanneer ik (we hebben het immers over filosofen!) over een onderwerp wil nadenken, dan ga ik op de divan liggen spelen met de kat, en dan komt de klaarheid van zelf.

Terwijl dan die kat op mijn knokkels knauwde en met haar achterpooten een roffel tegen mijn dijbeen sloeg, drong het mij door, dat het huidige „knudde" de tegenstelling vormt van het vroegere „reusachtig" en dat het een geringschatting inhoudt van hetgeen vroeger bar bewonderd werd.

Zoover gekomen moest ik toch even glimlachen, en ik zal U vertellen waarom.

Ik heb in mijn leven nog al zoo'n beetje gereisd, en ik kwam daarbij tot de conclusie, dat ik letterlijk precies te laat ben gekomen.

Toen ik in Warmond kwam, zeiden ze: Neen! dan had je hier vroeger moeten komen.

Toen ik in Weenen kwam, heette het: vroeger was het hier fijn!

In Budapest zeiden ze, dat het er vroeger nog veel aardiger was. Enfin waar ik ook kwam, in New Brighton of in Turijn, in Brussel of te Interlaken, 't was er vroeger beter en ik was er dus weer net te laat gekomen.

Toen moest ik ook aan het tooneel denken.

Laatst was ik iemand tegengekomen, dien ik eertijds veel in den schouwburg had ontmoet.

— Ga je nog geregeld kijken? vroeg ik hem.

— Wel neen! antwoordde hij, 't is tegenwoordig niets meer gedaan. Nee! dan vroeger.....

Daar had je het alweer. 't Was tegenwoordig weer „knudde".

't Is allemaal knudde tegenwoordig.

't Is knudde als je op reis gaat; 't is knudde met het café-leven; 't is knudde met het café-chantant; 't is knudde met het tooneel; 't is knudde met de literatuur; 't is knudde met voetbal.....

Maar is dat nu werkelijk zoo?

*
* *

Kom, laten we er toch voor waken, dat het flatteuze, vermooiende „vroeger", ons genoegen van tegenwoordig niet vergalt.

Als we het over „vroeger" hebben, dan beginnen we soms erg veel te lijken op de ouwe bleeke juffer, die op onderonsjes zoo sympathiek kan natreuren over haar... verloren geluk.

Weemoedig zuchtend hebben we het nu nog vaak over Mannus Franken en over Dé Kessler; we hebben het nog over Snethlage en Welcker; over Jan Thomee en Otten; over Karel Heyting en Miel Mundt, over Bok en Korver en Göbel, maar! — met Uw welmeenen — ge wilt toch niet beweren, dat die het gemiddelde peil van het voetbal uit hun dagen vertegenwoordigden?

Het waren uitzonderings-verschijnselen, die in elke periode voorkomen.

Of is op Göbel geen Van der Meulen gevolgd en op Otten geen Dénis?

De eene periode mag een paar van die buitenklassige typen meer hebben, zij zijn en zullen blijven.... uitzonderingsgevallen, waarvan het voetbal uit hun dagen niet afgemeten mag worden.

Bij het weemoedige praten over „vroeger" begaat men deze fout, dat men, wijzende op figuren als De Korver, Otten, Göbel enzoovoort, het doet voorkomen alsof hun verrichtingen de algemeene spelkwaliteit uit die dagen kenmerkte, om ten slotte tot de valsche conclusie te komen, dat er dus vroeger beter werd gespeeld dan tegenwoordig.

Ik vraag Uw aandacht voor deze twee punten: vroeger waren wij jonger en vroeger was het voetbal jonger.

Dat wij toen jonger waren beteekent, dat wij, aan die dagen terugdenkend, de algemeen menschelijke eigenschap vertoonen van de jeugd-dingen in een flatteus licht vermooid terug te zien.

En dat het voetbal in die dagen jonger was, beteekent, dat het primitiever was en—door elkaar genomen—primitiever werd gespeeld.

Alle andere sporten hebben hetzelfde te zien gegeven.

Men zal er weinig tegen in te brengen hebben wanneer ik zeg, dat twintig jaar geleden wielrennen en biljarten, om nu maar eens deze twee te noemen, jonger waren.

Welnu, 20 jaar geleden waren het wielrennen en het biljarten ook primitiever. En wie het nu in zijn hoofd zou halen om te rijden op de manier van 20 jaar geleden of om te biljarten op de manier van 20 jaar geleden, zou zichzelven van alle succes uitschakelen.

Zoo staat het met voetbal ook.

Trucjes die 20 jaar geleden slaagden, hebben thans afgedaan.

Wat stonden we indertijd te genieten van die stukjes solospel, van die rushes die met een hiep-hiep hoera-schot werden besloten.

Men viel zoo'n solo-goochelaar aan. Maar dat doet 'n beetje speler van tegenwoordig toch niet meer. Tegenwoordig blijft men naast den man loopen. Men laat hem maar gaan.

Maar als hij zal schieten en dus op één been staat, krijgt meneer „'n dof" en ligt hij als 'n blei tegen de vlakte.

WETENSCHAP en TECHNIEK

DE NOBELPRIJZEN.

De beteekenis van Eykman's werk.

De toespraak van prof. Lilestrand tot den Nederlandschen gezant, baron Sweerts de Landas Wyborgh, die den Nobelprijs voor prof. Eykman kortgeleden in ontvangst heeft genomen, en sir F. G. Hopkins begon, naar wij in de mailbladen lezen, met een uitvoerige herinnering aan de geschiedenis van het beri-beri-onderzoek in Nederlandsch-Indië en de wijze waarop prof. Eykman zijn geruchtmakende ontdekking deed, dat zekere bestanddeelen van het voedsel, later vitaminen genoemd, de polyneuritis zoowel bij den mensch als bij sommige dieren (kippen) kunnen bestrijden.

Spr. eindigde zijn uiteenzetting met een persoonlijk woord tot baron Sweerts de Landas Wybergh en sir Frederick, waarin hij deed uitkomen dat het zoo lang heeft geduurd voordat de beteekenis van Eykman's ontdekking op de ware waarde is geschat: vele jaren is het geleden dat Eykman het anti-neuritische element in het voedsel vond, maar het groote belang van dezen arbeid is niet spoedig ten volle begrepen.

Thans echter wordt de buitengewone beteekenis dezer ontdekking algemeen erkend, niet alleen voor de kennis en bestrijding der beri-beri, maar ook omdat zij den weg heeft aangegeven om allerlei andere verwante ziekten te ontdekken en te beteugelen.

Gij, Sir Frederick, — zeide hij verder— hebt de physiologische noodzakelijkheid der vitaminen aangetoond voor de normale stofwisseling en den groei, en daardoor onze kennis van het belang der vitaminen voor de levensverrichtingen in het algemeen belangrijk uitgebreid. De ontdekking van de anti-neuritis en van de groeivitaminen waarvoor het Caroline-instituut den Nobelprijs voor physiologie en geneeskunde dit jaar heeft toegekend, maakt den grondslag uit voor de wetenschap der vitaminen. Al is de vooruitgang op dit gebied groot, toch mogen wij op een rijken oogst in de toekomst hopen.

Het Caroline-instituut biedt aan den prijswinnaar zijn gelukwenschen aan en ik verzoek Uwe Excellentie die aan uw beroemden landgenoot over te brengen. Hiermede heb ik de eer u te verzoeken den Nobelprijs voor physiologie en geneeskunde wel uit de handen van Zijne Majesteit den Koning in ontvangst te willen nemen.

Een Nieuw Geneesmiddel tegen Typhus.

Professor Guiseppe Caronia, van de Universiteit van Napels, die zich momenteel in opdracht van de „California University" met bacteriologische onderzoekingen bezig houdt heeft voor de vereeniging van Amerikaansche geneesheeren die in deze stad ter vergadering bijeen was, een lezing gehouden over een nieuw serum, dat door hem vervaardigd is en waarmede hij schitterend geslaagde proeven heeft genomen.

Professor Caronia heeft beweerd, dat dit serum — mits op tijd gebruikt — de typhus volkomen geneest en het verloop der ziekte aanmerkelijk verkort.

Hij en de andere dokters, hoofdzakelijk Italianen, hadden dit serum bij ongeveer 1000 typhuspatiënten toegepast. Zij kwamen daarbij tot de bevinding, dat na een enkele injectie de zieke in een toestand kwam, dat de crisis na minder dan 24 uur overwonnen was. Na dit tijdsverloop begint de koorts af te nemen, om na enkele dagen geheel te verdwijnen. In enkele gevallen was een enkele injectie voldoende om de koorts geheel te overwinnen. Hoe eer het serum toegediend wordt, des te zekerder en sneller de resultaten zijn. In de weinige gevallen, waarin het preparaat geen resultaat had, vond dat zijn oorzaak in het feit, dat het serum pas aangewend werd, nadat de ziekte reeds in een te ver gevorderd stadium verkeerde en het organisme van den patiënt reeds zeer uitgeput was.

Weerbericht.

(Van het Kon. Magn. en Meteor. Observatorium).

Dec. '29.

Moesson. De Westmoesson nam in sterkte toe maar ontwikkelde nog geen groote kracht.

Regenval. In Bantam en langs de Z. kust werd in het algemeen een tekort waargenomen in Oostelijk Batavia, Cheribon, Rembang en Soerabaja een surplus. Overigens was de val normaal.

West-Java. In Bantam bleef de val beneden normaal (Tjilegon 192mm tegen 248mm, Menes 431mm tegen 598mm, Rangkasbitoeng 234mm tegen 243mm, Bodjongmanik 358mm tegen 410mm, Malingping 312mm tegen 484mm). In Batavia liep de regenval van laag in het N.W. tot hoog in het Z.O. op. Er werden daar cijfers boven 800mm bereikt (Tangerang 130mm tegen 210mm, Batavia (Observatorium) 158mm tegen 199mm, Djasinga 274mm tegen 303mm, Buitenzorg 360mm tegen 346mm, Kalari 369mm tegen 240mm, Tjibening 587mm tegen 298mm, Soebang 73?mm tegen 361mm, Sariredja 857mm tegen 522mm). In de Preanger schommelde de regenval om het gemiddelde (Bodjong Soka 282mm tegen 325mm, Soekaboemi 395mm tegen 367mm, Tjiandjoer 201mm tegen 262mm, Tjitiis II 517mm tegen 425mm, Tjimahi 171mm tegen 215mm, Malabar 410mm tegen 349mm, Tjibatoe 130mm tegen 232mm, Tasikmalaja 530mm tegen 390mm, Pangandaran 191mm tegen 326mm). In Cheribon werd het gemiddelde overschreden (Indramajoe 217mm tegen 194mm, Bangadoea 398mm tegen 325mm, Djatiwangi 471mm tegen 423mm, Sadarèkè 838mm tegen 684mm, Tjangkoewang 347mm tegen 275mm).

Midden-Java. Langs de Z. kust werd een tekort waargenomen. In de centrale bergstreek en benoorden daarvan schommelde de val om het gemiddelde. Pekalongan (Brebes 244mm tegen 267mm, Balapoelang 411mm tegen 349mm, Poelasari 639mm tegen 590mm, Tjomal 226mm tegen 277mm, Jasaredja 950mm tegen 722mm, Limpoeng 352mm tegen 383mm). Banjoemas (Madjenang 193mm tegen 359mm, Poerwakarta 158mm tegen 402mm, Maos 352mm tegen 373mm, Bandjarnegara 597mm tegen 547mm, Batoer 520mm tegen 424mm), Kedoe (Gombong 350mm tegen 474mm, Koetoardjo 158mm tegen 398mm, Wonosobo 712mm tegen 554mm, Magelang 313mm tegen 413mm, Djoema 451mm tegen 415mm), Semarang (Kendal 198mm tegen 248mm, Bodja 520mm tegen 462mm, Tlogo 304mm tegen 340mm, Koedoes 446mm tegen 370mm, Pati 213mm tegen 262mm, Karangasem 373mm tegen 306mm, Gejer 531mm tegen 306mm), Djocjakarta (Poetjang Anom West 222mm tegen 309mm, Djocjakarta 189mm tegen 352mm, Poendong 184mm tegen 411mm, Wanasari 213mm tegen 264mm), Soerakarta (Melambong 341mm tegen 466mm, Kradjan Redjo 318mm tegen 300mm, Temoeloes 304mm tegen 276mm, Modjo 365mm tegen 304mm, Djatisrana 448mm tegen 323mm), Rembang (Rembang 192mm tegen 206mm, Toedeer 326mm tegen 254mm, Blora 250mm tegen 289mm, Bodjonegoro 406mm tegen 286mm, Toeban 388mm tegen 205mm), Madioen (Ngawi 248mm tegen 278mm, Magetan 318mm tegen 294mm, Doengoes 385mm tegen 252mm, Patjitan 369mm tegen 381mm).

Oost-Java. In Soerabaja overwogen de afwijkingen naar den positieven kant (Lamongan 285mm tegen 311mm, Soerabaja (Nias) 294mm tegen 252mm, Damarsi 303mm tegen 276mm, Passinan 391mm tegen 262mm, Modjokerto 602mm tegen 280mm, Djombang 387mm tegen 316mm). In Kediri viel langs de Z. kust te weinig regen, voor het overige was de val aan den hoogen kant (Djati 376mm tegen 272mm, Mingiran 282mm tegen 260mm, Bagoeng 156mm tegen 254mm, Djati 241mm tegen 307mm, Klepon 285mm tegen 373mm, Mangli 400mm tegen 322mm, Pidji Omboh 747mm tegen 620mm). In Pasoeroean schommelde de val om het veeljarig gemiddelde (Prigèn 392mm tegen 374mm, Lawang 465mm tegen 321mm, Malang 175mm tegen 299mm, Soember Asin 287mm tegen 377mm, Tempehtengah 193mm tegen 194mm, Taroeb 339mm tegen 407mm, Kraksa'n 129mm tegen 185mm, Loembang 383mm tegen 372mm). In Besoeki was het tekort langs de Z. kust weer opvallender (Besoeki 184mm tegen 190mm, Bondowoso 324mm tegen 253mm, Goenoeng Passang 772mm tegen 615mm, Poeger 126mm tegen 234mm, Kali-Redjo 108mm tegen 237mm, Dadapan 174mm tegen 201mm, Kajoemas 455mm tegen 395mm, Asembagoes 101mm tegen 145mm).

Madoera. Hier schommelde de val om het gemiddelde (Bangkalan 512mm tegen 270mm, Paseseh 237mm tegen 241mm, Pengantenan 367mm tegen 216mm, Amboenten-timoer 125mm tegen 170mm, Saroka 186mm tegen 191mm).

TIJDSCHRIFTEN.

Weekbladen.

De *Oriënt* begint met twee schrille tegenstellingen, de zwemwedstrijden in Tjikini en de vergadering van de P.P.P. K.I... Dan volgen het IJsbal in den Dierentuin, „Closing Day" in de Box, de opiumaanhaling op Priok en een aantal foto's uit het buitenland, a.o. een stierengevecht, dat niet met den dood van den stier doch met dien van den toreador eindigde.

Woord en Beeld geeft een foto van den Raad van Indië in haar tegenwoordige samenstelling. Dan volgen het ijsbal en de zwemwedstrijden.

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld brengt behalve de opiumaanhaling, het ijsbal en de zwemmerij een flinke hoeveelheid buitenlandsche actualiteiten.

Tijdschriften.

Bij den uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren verscheen de twaalfde aflevering van *De Wandelaar*, maandblad, gewijd aan natuurwaardeering, natuurbescherming, heemschut, geologie en folklore.

Ds. R.J. de Stoppelaar houdt een prettige causerie over de geneugten van hen die in December het schoone in de natuur opzoeken.

Prof. dr. A. M. Brouwer haalt opnieuw herinneringen op aan den zomer toen hij in Limburg werd getroffen door een onvergetelijke bloemen- en vlinderweelde.

Ds. A. L. Boer is een geestdriftig vriend van 't Friesche landschapschoon, waarvan hij den welverdienden lof zingt.

Naar het heerlijke oord, dat Meyendel heet, worden wij ook ditmaal geleid: G. P. Klijn is opnieuw een betrouwbaar en onderhoudend gids.

Hoe Sint Maarten in Oost-Drenthe wordt gevierd, maakt J. H. Bergmans-Beins ons duidelijk, terwijl Jan Veldman ons in de sfeer van Kerstmis brengt.

J. H. Brinkgreve-Entrop brengt ons met een beschouwing over den misteltwijg, op 't gebied der folklore.

Vermelden wij tenslotte nog van den gevarieerden inhoud der aflevering, die ook ditmaal kwistig is geïllustreerd, het uitvoerige natuurhistorische allerlei, waarin o.a. wordt stil gestaan bij 't bedrijf van den slechtvalk en het feit, dat in ons land een in Amerika thuis hoorend dier, een waschbeer, is geschoten.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Benoemd: tot lid van den raad van justitie te Batavia mr. M. van Apeldoorn, thans tijdelijk buitengewoon lid van genoemd college;

met ingang van den dag, waarop hij van zijn buitenlandsch verlof zal zijn teruggekeerd, tot tijdelijk buitengewoon voorzitter van den landraad te Menado mr. J. Dutry van Haeften, rechterlijk ambt., van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk landrechter te Koedoes;

tot landrechter te Poerwokerto, Midden-Java, Raden Mas Soedarto Mangkoesoebroto, voor dien landrechter te Pekalongan.

Eervol ontslagen: op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 6 Febr. '30 A. van der Lee, ass. resident bij den algemeenen bestuursdienst in de provincie Oost-Java.

Bepaald: dat na de expiratie op 31 Jan. '30 van zijn met den directeur van financiën gesloten contract, de tijdelijke hoofdambtenaar ter beschikking van dat departementshoofd, mr. dr. B. J. F. Steinmetz, ter beschikking van genoemd hoofd blijft gesteld, tot uiterlijk 31 Oct. '30, of zoowel korter als naar het oordeel van laatstgenoemde noodig zal blijken.

Binnenl. Bestuur.

Tijdelijk belast: bij de algemeene politie, met de waarneming der betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIe kl. R. K. Pattij, A. L. Claproth, V. M. Varkevisser, A. F. Brookman en H. Ch. Rijnders, thans onderscheidenlijk wd. 1ste klerk bij het dept. van B.B., maandgelder bij het civiel weduwen- en weezenfonds, daggelder bij den P. T. T. dienst ter hoofdplaats Batavia, tijd wd hulpopziener b h gevangeniswezen ter hoofdplaats Batavia, en stationsklerk 1ste klasse 2e categorie bij de Staatsspoor en Tramwegen ter hoofdplaats Batavia, en B. J. Tanahatoe, A. E. L. Baier, R. J. E. Bieri, F. N. Micola, J. de Boer Vervoorn, C. Jacobs, G. Cobet, F. W. Lauterslager en A. G. O. Leichel thans particulier, met bepaling, dat zij worden geplaatst aan de opleidingsschool voor het personeel der politie te Soekaboemi (residentie West-Priangan, provincie West-Java);

bij de algemeene politie met de waarneming der betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIe kl. J.H. Wichers, F. Mounier, K. R. L. Kerdijk en J. Ch. Graaf, allen thans particulier, met bepaling, dat zij geplaatst worden in de residentie Batavia (provincie West-Java).

Belast: bij de algemeene politie, met de waarneming der betrekking van de ondercommissaris, M. A. Huysmans, thans hoofdpolitieopziener, met bepaling, dat hij geplaatst blijft in de residentie Semarang (provincie Midden-Java).

met de functiën van eersten commies bij den kantoordienst van B. B. in de residentie Sumatra's Westkust, J.L. Tielman, thans commies bij gemelden kantoordienst in genoemd gewest.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa, aan den assistent-resident bij den algemeenen bestuurdienst op Java en Madoera (provincie Oost-Java), S. van der Harst met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een nader door den gouverneur van Oost-Java te bepalen datum in de maand December '30.

Gouv. Bedrijven.

Benoemd: bij den dienst van den mijnbouw tot topograaf IIe klasse W. A. Petroeschevsky, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.